

СПАДКОЄМЕЦЬ ІМПЕРІЇ

ГЕОРГІЙ ВІСНИК

ГЕОРГІЙ ВІСНИК

СПАДКОЄМЕЦЬ ІМПЕРІЇ

Київ
ДП "ІВЦ ДПА України"
2009

**ББК 84.4УКР6
В53**

**Бібліотека журналу
“Вісник податкової служби України”**

Керівник проекту: Юрій Бондар

Редактор серії: Микола Славинський

Консультант: Йосип Бучинський,
генерал-майор податкової міліції

Вісник, Георгій.

В53 Спадкоємець імперії: [повість] / Георгій Вісник. — К. : ДП “ІВЦ ДПА України”, 2009. — 240 с. — (Бібліотека журналу “Вісник податкової служби України”).

ISBN 978-966-1609-06-7

У країні точиться боротьба за політичну владу, в яку намагаються втягнути і правоохоронні органи, податківців. Користуючись сум'яттям, шахраї пожинають несправедні плоди. В таких умовах доводиться відстоювати закон генералові Валентину Житичу і його підлеглим — оперативникам ДПА. Про складні колізії й перипетії буднів податківців і йдеться у черговій детективній повісті Георгія Вісника.

ББК 84.4УКР6

© ДП “Інформаційно-видавничий центр ДПА України”, 2009

© С. І. Бортников, 2009

ISBN 978-966-1609-06-7

Стрілки годинника ніби сказалися — штампують кола одне за одним. Щойно була сьома ранку, а вже — восьма вечора. Та й сама Земля, здається, почала швидше обертатися довкола Сонця. День — ніч, ніч — день. Шістдесят, максимум сімдесят обертів — і все! Здається, тільки вчора почав працювати дільничним міліціонером, а вже — начальник оперативного управління податкової міліції... Ветеран із двадцятип'ятирічною вислугою. Зранку навідалися кадровики: “Вітаємо... Бажаємо. Це від нас, це — від імені керівництва...”

І почалося: начальство, підлеглі, підлабузники, друзі... Дзвінки, грамоти, квіти... “Коли могорич будеш ставити?” — запитують уїдливі. Тут роботи по вуха, а у них — своє в голові!

Валентин Петрович визирнув у вікно. Службовий “Фольксваген” терпляче че-

кав праворуч від воріт установи, за його кермом дрімав водій і вірний помічник Володя Паламарчук.

“Треба відпустити хлопця”, — подумав генерал і потягнувся за телефоном.

Але вкрадливий стук у двері сплутав усі його наступні плани.

— Заходьте!

На порозі стояв один із наймолодших оперативників — Олексій Стащенко, серед своїх — просто Стасик.

— Здоров’я бажаю!

— І тобі того ж...

— Вибачте, що так пізно...

— Нічого... Сідай...

— Дякую... Ми з Мариною, одне слово, одружуємося...

— Хочете запросити на весілля?

— Авжеж... Та мова не про це... Сьогодні вранці я поліз у шафку, де ми тримаємо гроші, а вони — тю-тю... Запитую: де поділа? А та — у плач... Каже: вклала в одну фірму, там обіцяли золоті гори. З двох тисяч — двадцять. За рік. Якщо приведеш п’ятьох нових вкладників. Моя загітувала подружок. Ті здали гроші, а компанія зникла... Тепер наїжджають на неї, мовляв, ти винна...

— Дурниці...

— Якби ж то... Вона сама себе гризе. Не їсть, не п'є. Каже, не заспокоюся, допоки гроші людям не поверну... Про весілля можна тимчасово забути...

— Ти “пробив”, що то за фірма?

— “Довгар”, або “Довіра і гарантія”. Приватний міжнародний клуб... Там усе чисто — не підкопаєшся. Дві “штуки” — добровільні членські внески, що ж тут протизаконного?

— В органах юстиції клуб зареєстрований?

— Так. Причому, у них бездоганна бізнес-історія: Швейцарія, Польща, Білорусь...

— Все одно: “піраміда” є “пірамідою”. Як її не називай. А кількість марновірів — обмежена. Потік грошей припинився — і шукай твій “Довгар” по всьому світу...

— Згоден!

— Що хочеш від мене?

— Можна, я візьму відпустку — у мене залишилась — і займуся ними впритул? Так би мовити, на приватних засадах...

— Загалом, шахрайство — не зовсім наша парафія...

— Отже, не дозволяєте?

— Скажімо так — не заохочую до протиправних дій. Але й заборонити відпустку не можу.

— Дякую. Підпишіть рапорт.

— Давай. Тільки — тримай язика за зубами... І — без самотдіальності. Знайшов кривдників — і до наших колег із МВС, зрозуміло?

— Так точно, пане генерале!

“Ху, ну й деньок... Валюша вже зачекалася... Цілий тиждень на роботі... А завтра ж... Завтра... Що там у нас завтра? А... Субота! Для більшості — вихідний... Початок вересня — опеньків у лісі повно... Може, плюнути на все — і гайда додому?”

— Дозвольте!

У дверях з'явилася кремезна постать полковника Рогальова, заступника і давнього друга.

— Заходь, Сашко, як справи?

— Нівроку. Завтра ми з дружиною збираємося за місто. Поїдете з нами?

— Ти ніби думки читаєш... Давай на шосту до мене...

— О шостій ще темно.

— Тоді на сьому... Я тобі таке місце покажу!

— Скільки із собою лантухів брати?

— Краще причіп!

— Добре. А це те, що ти просив, — Олександр Іванович поклав на стіл кілька скріплених між собою аркушів паперу. — Так, ця справа стосується Чорнобиля, ця — “Барді Україна”, а ця присвячена французам...

— А кажеш — гриби?! Коли я з усім цим упораюся?!

— У лісі! — розсміявся полковник.

***

Валентин Петрович відчинив праві дверцята “Фольксвагена”. Володя відразу підвів голову від керма.

— Куди прямуємо?

— Додому... А завтра можеш відпочивати...

— Серйозно?

— Я колись жартував на службові теми?

— Ні. Вихідний! У суботу! Просто повірити не можу... Візьму вудки — і на Дніпро... У мого друга — Валерки Ковтуна, ви знаєте, він одного з районних прокурорів Києва возить, є моторний човен. Прихо-

пимо своїх — і на безлюдний острів... Шашлики, пиво... Аж не віриться, що це може бути...

— Не перестарайтеся. В понеділок, як завжди, на сьому тридцять...

Автомобіль проїхав кілька метрів і зупинився. Володя натиснув на клаксон. Ворота відчинилися. Шофер дав газу, та раптом на шляху легковика виникла струнка жіноча постать. Паламарчук різко притопив гальма. Аж димок пішов з-під колодок...

— Тобі що, жити набридло? — накинувся на незнайомку, котра завмерла у міліметрах від автомобільного бампера.

— Мені треба терміново переговорити із генералом Житичем! — зухвало кинула та.

— Хто ти така?! — розсердився Володимир і спробував прибрати гонорову кралю з дороги. Але Валентин Петрович вже вийшов із салону.

— Знайомся. Це відома журналістка Мирослава Вареник. Що ви хотіли, пані Славо?

— Ми з вами домовлялись про інтерв'ю...

— Так. На вісімнадцяту годину. А зараз вже двадцять перша.

— Я прийшла вчасно, але мене не пустили.

— Цікаво. Всіх пускають, а вас — ні?!

— Я забула документи.

— Що ж, тоді приходьте у понеділок...

— Це неподобство. Я вільна громадянка вільної країни. І маю право безперешкодно відвідувати будь-які установи. А ви відгородилися від власного народу і розкошуєте за наші гроші. Ганьба.

— Шановна пані... Так у нас з вами нічого не вийде. Сформулюйте, будь ласка, письмово коло запитань, на які б ви воліли почути відповіді, і передайте моєму секретареві...

— Але ж, пане генерале, у мене завдання написати нарис про вас не як про оперативника, податківця, а як про людину... Зрештою, як про чоловіка... Для цього нам потрібно поспілкуватися у вільний час у неформальній обстановці...

— А якщо у мене немає вільного часу? Зрештою, якщо я не буваю у неформальній обстановці?

— І що ви робите завтра?

— Завтра? Завтра я вперше за останні роки їду з дружиною до лісу!

— У вас в машині буде вільне місце?

— Одне!

— Візьміть мене — благаю. Я вам не заважатиму, слово честі. Буду лишень слухати і мовчати.

— Яка ж ви нахаба!

— Що зробиш? Така професія! Отже, візьмете?

— Гаразд. Завтра о сьомій біля мого будинку... Сподіваюсь, ви знаєте, де я мешкаю?

— Звичайно!

***

— Ти пам'ятаєш, яке сьогодні свято? — запитала Валентина, заледве він став на поріг.

— Чверть століття служінню Батьківщині! — пробурчав Житич.

— Якби ж то! Двадцять п'ять — нашому знайомству. І двадцять років відтоді, як ми побралися...

“Справді, — подумав генерал. — Ми ж познайомилися, коли я збирався в армію. Потім, як і належить, строкову службу зарахували в загальний стаж... А весілля зіграли в Києві за три роки по демобілізації, коли я вже навчався в юракадемії...

От бовдур: в кабінеті — ціла оранжерея, а додому жодного букета не взяв...”

Він підійшов до своєї половини і поцілував її в щоку, потім, міцно, в губи...

— Люба, я виправлюсь. Завтра цілий день проведемо разом. У лісі. Вважай — подарунок...

***

За п'ять по сьомій задзеленчав мобільний. “Кому не спиться?!” — подумки виявся генерал та раптом зрозумів, що цей дзвінок виявився як ніколи вчасним і доречним, а то й рятівним — інакше б він просто проспав. Уперше в житті.

— Слухаю!

— Це Мирослава Вареник. Ви ще не поїхали?

— Ні...

— Тоді я чекатиму біля під'їзду...

— Гаразд!

— Хто це? — схопилася дружина.

— Та... Одна служниця пера. Вона теж напросилася до лісу.

— А казав: цілий день удвох...

— Ти не бубони, а збирайся. Хутко і ретельно — зараз Сашко заїде.

- Рогалик?
- Так.
- Зі Светою?
- А то з ким же!
- Ура!!!

***

Вони вийшли на вулицю і відразу побачили навпроти свого під'їзду новеньку “Супер В” концерну “Шкода” — простору, габаритну. Біля неї походжала висока, струнка білявка із порожнім кошиком в одній руці і великим поліетиленовим пакетом у другій. Валентин Петрович почав шукати очима знайомі “Жигулі”, та раптом із розчинених дверцят іномарки почув гучний бас полковника:

— Що, не чекали, пане генерале?

— Оце так номер! — здивувався Житич, оглядаючи придбання свого заступника. — Де взяв? За які кошти?

— Отримав пільговий кредит у магазині одного свого “похресника”. Не усе ж життя їздити на тій “колимазі”, еге ж?

— Дивись, писаки пронюхають — за-
ключують.

— Та вони ще сплять!

— Якби ж то. Знайомся, Мирослава...

— Вареник! — простягла руку журналістка. — Доброго ранку!

— Дуже приємно! — розгублено вирік Рогальов і неголосно поцікавився у свого начальника. — Вона що, їде з нами?

— А ти хіба проти?

— Ні, звичайно, — заперечив полковник, хоча вираз його обличчя свідчив про протилежне.

А от жінки поставилися до нової знайомої більш прихильно. Світлана навіть відверто зраділа:

— Ой, Славочко, а я вас часто бачу по телевізору... Ви така смілива і така розумна!

***

Коли “Шкода” рушила з місця, за нею відразу ув’язалася “Міцубіші”. Таким тандемом вони дісталися першого великого перехрестя, де “японка” повернула ліворуч. Натомість у дзеркалі заднього виду з’явилася старенька “Волга”. Полковник втопив до “поліка” педаль акселератора, та дітище радянського автопрому чомусь не відставало.

— Мабуть, у неї двигун від “Мерседеса”, — жартома припустив Рогальов.

Коли виїхали за місто, “Волгу” змінила “КІА”.

— Здається, нас “пасуть”, — в чергове озирнувшись, зробив “глибокодумний” висновок генерал. — Ану, зізнавайтеся, завдяки кому маємо “хвоста”?

— У країні щорічних виборів, де ми з вами маємо щастя проживати, для того, щоб за тобою пустили “наружку”, зовсім не обов’язково вчинити щось протиправне, — висловила думку журналістка. — Достатньо бути просто відомою персоною зі своєю позицією. А в цій машині, наскільки мені відомо, всі такі...

— А ви особисто за кого? — поцікавився Рогальов.

— За український народ. Нещодавно я була у Білокам’яній і почула від одного свого знайомого таку байку... Повторю її в оригіналі...

— Повернімося до наших баранів, — припинив дебати Житич. — Які будуть думки щодо можливого стеження?

— Це, мабуть, за мною! — зізналася Мирослава. — Я без “хвоста” — нікуди!

— Що ж, на тому припинимо балачку! — підвів риску генерал.

***

Опеньків і справді було багато. Під опалим листям, на пеньках і навіть стовбурах дерев.

— Казав тобі: бери причіп! — розсміявся Житич, коли побачив свого заступника із лантухом за спиною.

Сам він набив ледь не повну сумку королівських опеньок: високих, на грубих коричневих ніжках, із плівочкою під шляпками... Приблизно стільки ж знайшла й Валентина. А от Мирослава грибів практично не збирала. Весь час трималася поруч і вдавала, що просто насолоджується чудовим осіннім днем, дихає на повні груди свіжим лісовим повітрям. Не вирізнялася балакучістю і тоді, як сіли перекусити. Тільки уважно слухала. Генерал відразу здогадався: в кишені у журналістки диктофон. Але бовкнути зайве не боявся: за довгі роки служби навчився належно “фільтрувати базар”. Зрештою, чого він мав боятися? Хабарів не брав, друзів не “кришував”, політичних справ не фабрикував.

Про полковника говорили різне, та Житич чуткам віри не йняв і ставився до Рогальова, як до рідного брата... Той від-

повідав взаємністю. Дорогоцінні хвилини, коли вони опинялися поза службовими кабінетами, та ще й сім'ями, були для обох, як бальзам на рани. Тому полковник щиро здивувався, коли шеф вирішив привести в їхню монолітну компанію чужу людину. Та ще й гостру на язик журналістку, котрій, за її ж термінологією, всі "по барабану".

Хоча за імпровізованим столом, роль якого виконувала звичайна ковдра, Слава також не давала приводів для невдоволення, була чемною, милою, аж ніяк не вип'ячувала своїх видатних розумових здібностей. Але Олександр Іванович знав: ця зовнішня простота — оманлива... Саме вона схиляє до відвертості найвищих посадових осіб держави, котрі потім не раз про це шкодують...

— А тепер — сюрприз, — коли був знищений сухий пайок, журналістка підвелася зі свого місця і дістала з багажника чималий пакет, в якому чекало свого часу замариноване м'ясо. — Хто розпалить вогнище?

— Для цього у нас є спеціально навчені люди! — задоволено промурмотів генерал, киваючи на свого заступника.

— Єсть! — гаркнув той.

— Всі решта збиратимуть дрова, — додав Житич. — Тільки спочатку розподілимо “сфери впливу”. Ми з Валюнею підемо праворуч, Світланка і Слава — ліворуч.

— Я — пас! — несподівано відмовилася дружина. — Краще нанизуватиму м’ясо на шампури... До речі, де вони?

— Одну секундочку! — Слава знову занурила руку в пакет, за мить витягнувши з нього добрий десяток тонких загострених смужок нержавійки. — Тримайте.

— Я теж не піду! — підтримала подругу Світлана. — Ви і вдвох упораєтеся.

— Що правда — то правда! — радо схвалила пропозицію зухвала журналістка і, схопивши генерала за руку, потягнула за собою в глиб лісу. Той не опирався, хоча на всі сто був певен, що жінки навмисно спровокували таку лоскїтливую ситуацію.

***

— Ну, почнемо? — знущально кинула Слава, коли вони сховалися у лісовій гущавині.

— Що?

— Збирати гілля! А ви про що подумали?

— Я, мабуть, про інше...

— Чудово... Отже, ніщо людське вам не чуже.

— Так точно.

— Знаєте, інтерв'ю — це лише привід. Для знайомства з вами.

— Он як!

— Так. Нині я лобіюю інтереси однієї комерційної фірми, проти керівництва якої ви працюєте.

— А як же з вашою неупередженістю, більше того — непідкупністю?

— Це — імідж, який я намагаюсь не псувати необдуманими кроками.

— І що вас штовхнуло на таку безпрецедентну відвертість?

— Безвихідь, пане генерале, безвихідь... Мої боси нічого не можуть вдіяти. Ні в прокуратурі, ні у суді ніхто не хоче й пальцем поворухнути. Навіть за великі гроші. Кажуть, ви так “укрепілі дело”, що його неможливо розвалити.

— Така оцінка тішить моє професійне самолюбство.

— Відтак, вирішити проблему можете лише ви один...

— А що вам особисто з того буде?

— Перспектива, швидке кар'єрне зростання...

— Залишилося поставити останнє запитання: “Що я матиму з цього?” — і генерал Житич у пастці... Так? Невже ви вважаєте мене за бовдура? У податкової теж є розвідка, агентура. І щойно ви попросили про інтерв'ю — я запросив про вас інформацію. Отже, ви й справді незалежна журналістка. Певною мірою. Бо ваш коханець — відомий бізнесмен Юхим Золочівський — не шкодує на це грошей. А ті люди, про яких ви так щиро піклувалися кілька хвилин тому, його безпосередні конкуренти, визволяти яких з-за ґрат пану Золочівському немає жодного сенсу! Виходить, ви шукали мене тільки для того, щоб переконатися: я “задню” не вмикатиму. Ані у цій справі, ані у будь-якій іншій! Ну, пішли збирати гілля, моя дівчинко, бо доведеться задовольнятися сирими шашликами...

— Пробачте, Валентине Петровичу... Хочу вас попередити: вороги за будь-яку ціну хочуть усунути вас від справи!

— Нічого, нам не звикати...

— Знадобиться допомога ЗМІ — дзвоніть, не цурайтеся. Ось номер мого мобільника, — вона вийняла з кишені і простягнула генералові візитівку. Той навзаєм дав свою. Після чого ці двоє назбирали купу сухого гілля і, задоволені одне одним, неквапом повернулися до решти гурту...

***

Полковник Рогальов розклав багаття. Спочатку підпалив стару газету, потім кинув зверху пожовкле листя. Гілляччя, знайдене і принесене Житичем зі Славою, зайнялося й згоріло швидко. Тепер потрібно було знайти якусь грубшу деревину, яка змогла б дати більше жару. Валентин Петрович завзято взявся за роботу. Сокира в його дужих руках то піднімалася, то із силою опускалася на зрубаний стовбур сосни. Його рухи були точними і вивіреними, і журналістка мимоволі замилювалася ним... На глибоке переконання цієї розбещеної особи, більшість податківців мала інтелект і вправність на рівні бухгалтера, тому щиро дивувалася, якщо це було не так. Мирослава із чудуванням відкривала для себе зовсім

іншого Житича, і цей чоловік усе більше цікавив її...

Валентина Степанівна не раз перехоплювала погляд журналістки в бік її чоловіка; щоразу у серце жінки закрадалося все більше сумніву і тривоги... Але намагалася тримати себе у руках. Навіть тоді, коли Слава почала безсоромно тулитися до її законного чоловіка, залишалася спокійною, врівноваженою. Тільки у скронях пульсувало: “Невже між ними щось є? Не може бути... Щоб мій Валік і ця цитра... Ні, не вірю... Не такий він... Ну, зустрівся б колись десь на стороні, якщо вже так припекло... А тягти коханку разом зі мною в ліс — не став би, пожалів дружину, все ж таки стільки років разом... Хоча... Хто їх, скажених, знає? Може, він навмисно нас познайомив, аби був привід для частіших зустрічей? Ні, таки треба дивитися в обидва за цією парочкою!”

Невдовзі від вогнища долинув специфічний запах смаженини...

***

У лісі стеження ніхто не помічав. Та варто було виїхати на трасу, як воно відновилося. Та ж сама “Міцубіші”, тільки вже з іншими номерними знаками, стояла на узбіччі з увімкненою аварійкою і стрімко рвонула з місця, щойно “Шкода” повернула свій ніс в бік Києва.

— По-моєму, вони вже й не ховаються! — соковито плюнув у відкрите віконце Рогальов, прикуривши улюблений “Парламент”.

Далі їхали мовчки. Коли перетнули межу міста, генерал порушив “обітницю”:

— Першою висадимо Мирославу. І тоді побачимо: за нею “хвіст” чи за нами. Ти де живеш?

— На Павлівській...

— Чудово... Сашко, візьми праворуч, так буде швидше...

Коли журналістка вийшла, “Міцубіші” демонстративно обігнала “Супер Б” і миттю розчинилася у вервечці автомобілів.

— Виходить, Слава мала рацію? — промовив Рогальов.

— Не думаю. Вони чудово знають, де живу я, і де — ти. Гадаю, що вести нас до самих дверей просто немає потреби...

— Що ж, будемо чекати на продовження... Доживемо до понеділка — тоді все й з'ясується!

***

Всю неділю Житич не виходив із квартири — детально вивчав матеріали оперативно-розшукових справ, надані Рогальовим. Перша стосувалася Чорнобильської зони. Саме там вирішили зареєструватися кілька ТОВ з іноземним капіталом.

“Товариства з обмеженою відповідальністю... Тьху... В житті б не довірив коштів таким сумнівним організаціям... Як може бути відповідальність обмеженою? Вона або є, або її немає! За понад десять років діяльності державі не сплачено жодної копійки! Бо ж самі чорнобильці та ще й іноземці...”

Із першої справи випливало, що одне ТОВ з іноземним капіталом (його співзасновники — чехи — поклали у статутний фонд аж... 20 доларів США!) шляхом

махінацій з ПДВ за три роки збагатилося на мільйони гривень!

“Ні, таки з цим податком щось треба робити... Липові бізнесмени під прикриттям нардепів женуть за кордон вагони повітря, задекларувавши багатомільярдну вартість, і спокійно отримують з бюджету “свої” 20 відсотків. А реальні виробничники роками не можуть дочекатися законного відшкодування...”

Друга стосувалася підприємства “Барді Україна”. Його директор уклав угоду на постачання рекламних послуг із компанією “Блиск” і перерахував їй аж 12 мільйонів гривень. Нібито все правильно: мої гроші, на що хочу — на те й витрачаю, але... Та фірма виявилася фіктивною і невдовзі кудись зникла. Податківці підозрювали, що її було створено керівництвом “Барді” для однієї-єдиної оборудки...

Третя справа виявилася не менш резонансною. Громадянин Франції придбав у Києві три трикімнатних квартири, зробив у них ремонт і продав... посольству Італії. Прибуток не задекларував, ухилившись таким чином від сплати прибутко-

вого податку на суму понад 100 000 гривень...

Оперативникам доведеться ще добряче попітніти, аби довести справи до суду... Наша Феміда чомусь все частіше і частіше бере бік шахраїв і махінаторів. Та й громадська думка на боці останніх. Якщо у когось витягли гаманець — все зрозуміло: злодіїв — за ґрати! А коли добряче потрусили державну кишеню — то це нормально, навіть добре. Про таких говорять — “вміють люди жити!”.

***

Як ніколи, Володя був сердитим і не-привітним.

— Що, таки перепив?

— Ні, стримався...

— А своє обличчя в дзеркалі бачив?

— Звісно...

— Отож — одне невдоволення. Може, риба не клювала?

— Яка, до біса, риба? Там вже й вудку закинути ніде. Не те що шашлик з'їсти!

— Дніпро великий...

— Еге ж... Тільки кожен клаптик на його березі — приватна власність! Місцевим навіть для купання жодного пляжу не залишили! Ми до одного острова — “колючка”, до іншого — назустріч мужик із автоматом: “Цюрюк... Цюрюк...” Окупанти бісові!

— Невже зайшло так далеко?

— А ви як думали? Ці “грошові мішки” вже й за людей нас не мають. Була б моя воля — я б їх усіх екскаватором — і у Славутич! До останньої душі... Валерка щодня молиться за те, щоб греблю прорвало і всю ту піну — у Чорне море...

— Ти ж казав, що він прокурора возить...

— Авжеж...

— От нехай і попрацюють...

— Та тим “крутеликам” все по барабану. Якщо вони заробляють по одному мільярду доларів на рік, то це — три мільйони “зелених” щодня! З таким “баблом”... Охоронець сказав по секрету: власник острова — народний депутат Борисенко. Він вже не одне скликання в бюджетному комітеті засідає. З кожної обладки має чималу частку. Ось звідки і власна гавань, і причал, і яхта, і золоті унітази...

— Ти серйозно?

— Ще б пак! Знаєте, як їхні синочки — “мажори” розважаються?

— Можу собі уявити...

— Уяви не вистачить... По вихідних вони змагаються, хто швидше свій “джипер” втопить. Розганяються — і у воду. Ще й хизуються “Я всіх узув!”.

— Невже це правда?

— Я на власні очі бачив!

***

Понеділок в Україні-Русі — найважчий день.

В одних — болить голова, тремтять руки.

В інших — наради, п’ятихвилинки, летючки, що теж не дуже приємно...

Хоча, коли ти начальник і все це відбувається у твоєму кабінеті, терпіти ще можна...

Валентин Петрович не любив марнувати час. Перед кожним співробітником він ставив конкретне завдання, завжди домагаючись його чіткого виконання.

— Із сьогоднішнього дня Стащенко у відпустці. Отже, навантаження на кожного працівника зростає. Тищенко!

— Я!

— Ти розібрався зі справою французького підданого?

— Жана Раньє?

— Так.

— Сьогодні-завтра поставлю крапку.

— Молодець. Відразу передавай її далі.

— Є.

— Раптом щось — до мене.

— Зрозумів!

— Ешвович!

— Я.

— На тебе покладено всі ТОВ із вільної України....

— Звідки-звідки?

— Із 30-кілометрової зони навколо Чорнобиля... Там повний комплект: ухилення, шахрайство, фінансові махінації...

— До прокурора йти?

— Ні, я сам... Матеріали справи у тебе?

— Звичайно.

— Неси. Я підпишу...

— Гаразд, пане генерале.

— Давай за статутом...

— Є!

— Смирнов...

— Я...

— Кидай все — і берись за “Барді”. Справу вже порушено... Поки що за недбалість. Гарбуз, як гендиректор, мав перевірити, з ким укладає угоду. Та ще й на таку солідну суму... Прокурор впирався, але постанову завізував. Переконаний: там мають сплисти і шахрайство, і ухилення, і ще бозна-що...

***

А ввечері Житича викликав шеф. Він довго м’явся, вагався, сумнівався... Валентин Петрович відразу зрозумів: наступна розмова буде не з приємних...

— Навіть не знаю, з чого почати...

— З головного...

— Як Валюша, доня?

— Все гаразд.

— Де був на вихідні?

— В лісі. З Рогальовим...

— Так-так...

— Кажіть прямо, що сталося?

— Ми ж з тобою давно на ти...

— Гаразд. Що цього разу?

— Нинішнє політичне керівництво країни вимагає зібрати матеріали проти головного спонсора опозиції...

- Якісь документи вони надали?
- Прислали щось з юридичного відділу.
- Добре. Я перегляну...
- Ти знову нічого не зрозумів. Є там щось чи немає, а справа має бути...
- Я в такі ігри не бавлюсь...
- Ти знаєш — я теж. Але вони погрожують санкціями...
- Якими, якщо не секрет?
- Звільненням...
- Я за свою посаду ніколи не тримався...
- Ти все одно подумай. Може, і знайдеш в їхніх діях щось протиправне.
- Давай папери, я подивлюся.
- Тільки не тягни. Нам дали тиждень...

***

Житич повернувся до свого кабінету. Про щось замислившись, вимірював кроками його периметр.

“От становище! А факти, докази? Висмокчи з пальця! І коли це все закінчиться? Коли вони нарешті схаменуться і зрозуміють, що закон, зрештою, один для всіх? І пресувати опонентів за допомогою

всіляких каральних органів — безглуздість! Адже завтра ситуація у країні може докорінно змінитися, і тоді переслідувачі самі перетворяться на безневинних жертв!”

Він розгорнув тоненьку теку...

“Так і знав... Тільки прізвище і назва фірми. Що ж, завтра пошлю туди когось із молодих. Нехай перевірять бухгалтерію. Там видно буде”, — міркував Житич.

***

Додому їхати не хотілося.

— Володю, ти все знаєш... Скажи, деś неподалік є більш-менш пристойний заклад, де б можна було перекинути кухню-інший доброго пива?

— Звісно!

— Вези мене туди!

...“Фольксваген” виїхав за ворота установи і взяв курс на Хрещатик.

— Давай краще за місто. В центрі ціни надто кусючі!

— Добре!

Шофер подивився у дзеркало і, кинувши кермо ліворуч, розвернувся посеред

вулиці. Такий самий маневр зробила і темно-синя “Мазда”, що рухалася позаду.

— Все. Плани змінюються, — важко зітхнув генерал. — Їдьмо додому!

Володя так і не збагнув, в чому полягає причина настрою шефа. Але запитати не наважився....

***

Прокинувся, як завжди, о сьомій. Поставив на плиту чайник і розбудив доньку — її школа розташовувалася на півдорозі до податкової, і генерал інколи “зловживав службовим становищем”. Дружину не зачіпав — та лягла пізніше за усіх і ще відпочивала.

Потім трохи побавився гантелями і випив кави.

Лише після цього почав одягатися. Ретельно випрасуваний костюм зі свіжою сорочкою і вже зав’язаною краваткою чекав на свого господаря.

О пів на восьму з вулиці долинув сигнал клаксона, на гучність якого не раз скаржилися сусіди.

— Що, Ганнусько, готова?

— Так точно, таточко...

— Пішли...

— Ти сьогодні знову до ночі?

— Мабуть...

— А я хотіла запросити тебе на концерт.

— Візьмеш маму...

— Вона більше знається на класиці...

А в Палаці спорту сьогодні — твої кумири...

— “ДДТ”?

— Ні.

— “Пікнік”?

— Ні...

— Здаюся...

— “Чиж і компанія”...

— Овва!!! “А девчонка-то проказница, на свиданье не показывается, он и есть, и пить отказывается, а любовь-то есть, оказывается!!! Есть!!!”

— Єсть!!! — підтвердила доня і зашарілася.

— Стоп-стоп, ану подивись мені в очі!

Ганнуська відвела погляд.

— Тату, мені вже шістнадцять!

— І хто цей щасливець?

— Син відомого політика.

— Хоч не Борисенка? — навмання поцікавився генерал, згадавши Володьчине

просторікування. Та відповідь ошелешила:

— А ти звідки знаєш?

— Як його звати? — ледве витиснув із себе “щасливий татусь”.

— П’єр...

— А в миру?

— Петро...

— Скільки йому років?

— Скоро вісімнадцять...

— І де ви познайомилися?

— На концерті “Deer Purple”...

— Вони були в Україні?

— Так. І не раз.

— Чому ж ти мені нічого не сказала?

— Хіба у тебе є час на розмови із до-нею?

— Добре. Зам’яли. Твій теж обожнює рок?

— Еге ж... Я, таточко, знаю твоє ставлення до “мажорів”. Але запевняю тебе: П’єр — не з таких. У нього навіть машини немає...

— Нічого. Хай лише стане повнолітнім. В гаражі у таточка і “Бентлі,” і “Порше”...

— Невже це погано?

— Та ні... Якщо за чесно зароблені гроші...

— Знову почалося... Що, краще, як ти? На одному службовому “Фольксвагені”?

— Доню, доню...

— Добре, не буду...

— Сідай в машину — і пам’ятай: багатий не той, в кого море грошей, а той, в кого їх достатньо...

— Достатньо ніколи не буває...

— А це вже — психологія сучасних товстосумів. А треба всього нічого — обмежити свої запити... Змінити “Бентлі” хоча б на...

— “Славуту”?

— Чом би й ні?

***

Зайшовши до кабінету, Житич першою справою викликав Рогальова.

— Наді мною збираються хмари... Знову — політичне замовлення, виконувати яке я не поспішатиму...

— А даремно... Ті хлопці непослух не терпітимуть..

— І прапор їм в руки...

— Давай хоч спробуємо... Може, й справді щось “нариємо”?

— Давай... Хто в нас найменше завантажений?

— Мабуть, Головченко...

— Він вже повернувся з відпуски?

— Вчора...

— Накажи йому зайти до мене...

— Зараз... Але ти м'якше, обережніше... Полетиш ти — полечу і я. Хто наші сім'ї годуватиме? Це з води на хліб переходити легко, зворотній же процес набагато болісніший...

— Краще я буду гризти сухарі...

— Сподіваюся, до цього не дійде... Хоча... Хто їх знає?

***

Сергій Головченко мав вигляд бадьорий, свіжий і рвався до бою. Одначе, коли Валентин Петрович назвав фірму і прізвище її власника, у того відпала щелепа. Забруднитися об “заказуху” він, утім, як і його старші колеги, не хотів. Десь щось не так запротоколюєш — і все, прощай кар'єра. А якщо влада зміниться — взагалі можна вилетіти з роботи!

Втім, ніяких конкретних вказівок шеф поки що не давав. Сказав: “Придивись уважно, повивчай. Підключи кого потрібно для перевірки. Надто поспішати не варто. Висновки повинні бути обґрунтовані...”

...Це давало надію, що все минеться, бізнесмена просто полякають... Справу ж, якщо вона і буде, закриють за відсутністю події чи складу злочину.

Сергієві було двадцять п’ять, він усього боявся і нікуди не влазив без згоди заступника голови ДПА... До речі, “за сумісництвом” — рідного брата його батька. Ось і зараз відразу після розмови із Житичем він летів до кабінету з твердим наміром якомога швидше зателефонувати своєму покровителеві...

— Алло...

— Слухаю тебе, Сергію...

— Петрович мені роботу дав...

— Стосовно опозиції?

— Так точно...

— Можеш розкручувати їх на повну катушку.

— Зрозумів. Дякую.

— За що?

— За щиру батьківську пораду...

— Ти ж мені наче рідний... Тримайся, сину... А сам Валентин за кого?

— Та біс його знає...

— Ось це мене й лякає. Надто він зашифрований, політичних уподобань ніколи не висловлює. Ніби не розуміє, що діється у світі... Вас ні за кого не агітує?

— Ні. Каже, повинен залишатися незалежним. Це оформлено процесуально!

— Ото загнув, чортяко! Але так і мало б бути!

***

Відразу за Головченком зайшов Павло Смирнов — оперативник із чималим досвідом роботи в МВС, точніше, у його підрозділах по боротьбі із економічною злочинністю. Цьому неговіркому сорокарічному чоловікові Валентин Петрович довіряв, як нікому іншому.

— Здоров'я бажаю, пане генерале.

— І тобі... Тим же самим по тому ж місцю... Сідай, у ногах правди немає, як кажуть твої земляки... (Павло тривалий час жив і працював на півночі Росії, куди його батьки, луганчани, виїхали за комсомольськими путівками).

— Мені здається, що Гарбуз зібрався “зробити ноги”...

— А йому більше нічого й не залишається... Я ж попереджав: там може сплисти все, що завгодно... Навіть “мокруха”.

— Треба просити в суду санкцію на арешт...

— Здається, територіально він підпадає під юрисдикцію...

— Славетного Печерського...

— Добре. Я переговорю з головою... От, блін, країна... Спочатку забрали у нас право на позачергові перевірки, тепер — замучили погодженнями. Жодного кроку без дозволу судді чи прокурора! Ніби ми на свою кишеню... вколюємо, а не на державну...

— Чого ви обурюєтеся? Закони хто приймає? Ті ж бізнесюки, мільйонери-мільярдери. Що, вони проти самих себе діятимуть?

— Точно... Пам’ятаєш, Пашо, минулоріч ти займався нардепом Борисенком?

— Ще б пак! Такого тиску не було навіть тоді, коли ми перевіряли діяльність родини Президента... Що лишень вони не вироблювали! Дійшли до Генпрокурора і

Голови Верховного суду... Втім, чого я розпинаюся: ви краще за мене все знаєте!

— Ти не раз спілкувався з ним особисто...

— Авжеж...

— Що то за людина?

— Самозакоханий ідіот!

— А сім'я у нього є?

— Дружина, син... Але з ними я не зустрічався...

— А люди що кажуть?

— Дружина нібито нічого. Та він її і за людину не уважає. А синок, подекують, пішов у таточка. Гоноровий хлопчик...

— У чому це виявляється?

— Не знаю. За що купив — за те й продав... Висновки робіть самі.

— Володя каже: у нього причал, яхти...

— Так... Добра вистачає...

— Звідки?

— Земелька. Взяв безкоштовно, віддав — за гроші... “Відкати”... Заклав у бюджет для когось завищену суму, віддай мені двадцять відсотків... Бізнес: шоколадна фабрика, молоко- і фармацевтичні заводи, поліграфічний комбінат. Правда, все це записано на батька... Ви що, хочете зайнятися ним?

— Ще не знаю...

— Не раджу, Валентине Петровичу, насправду, не раджу... Він із канцелярією — того... родичається... Якщо виникнуть проблеми — прикриють...

— Дякую.

— Нема за що...

— Давай до мене Ешвовича!

— Єсть!

***

Яша Ешвович був гладким і невисоким тридцятирічним холостяком. Мало не половину щеного обличчя затуляли старомодні окуляри. Надінь на такого нарукавники — і справді не відрізниш від сільського бухгалтера.

Про впертість, педантичність і скрупульозність цього єврея в ДПА ходили легенди. Хоча сам Яша всіляко заперечував свою приналежність до іудейського племені, стверджуючи, що походить з караїмів...

— Сідай, Самуїловичу, як справи вдома?

— Всьо хар-ра-шо...

— Батьки здорові?

— Так точно...

— Одружуватися не збираєшся?

— Нєт... Нікак нє могу найті подходящєй кандідатури...

— Что у нас... Тьху ти, чорт... Та переходь нарешті на державну...

— Как скажете...

— Що там із чорнобильцями?

— Схема до болю проста. Спільне підприємство, яке було лише посередником між покупцем і продавцем, не мало права видавати ПДВ-накладних, бо жодних податків не сплачувало. Тим не менш, зареєструвалося, як платник податків. Почало видавати накладні, отримуючи при цьому додаткових двадцять відсотків із кожного покупця... Звичайно, перераховувати зайві кошти до держбюджету ніхто й не збирався...

— Знаю.

— Я так детально...

— Детально...

— Я так детально зу-пи-ня-ю-ся... Правильно?

— Абсолютно...

— Я так детально зупиняюся на схемі, бо її було схвалено службовцями одного з наших судів... Ті фактично дозволили

брати ПДВ з покупців і не перераховувати гроші до держбюджету... Будемо писати скаргу до вищої інстанції?

— Звичайно.

— Сам чеський інвестор про таку бурхливу діяльність своїх українських компанійонів нічого не знав. Більше того, ті змогли його переконати, що підприємство збанкрутіло і ліквідовано... Відтак він недовго вагався і передав шахраям у користування свою частку статутного фонду...

— А я вже, грішним ділом, подумав, що ми знову спровокуємо міжнародний скандал.

— Нєт. Чєх чїстий.

— І на тому спасибі. Отже, у тебе все готово?

— Как все... завжди!

— Отже, наступного тижня можемо скерувати матеріали далі?

— Да. Так.

***

Романа Тищенка генерал вирішив не викликати. З Раньє і так все зрозуміло. Кидати його за ґрати до суду — нагальної

потреби не було. Головне — повернути державі втрачені кошти... У Жана є, що конфіскувати. Докази проти нього зібрані — комар носа не підточить. Жодний суддя не наважиться заперечити звинувачення...

Житич підійшов до вікна і побачив ту ж саму картину. Ворота, “Фольксваген”, вірний Паламарчук...

На годиннику була сьома вечора.

Так рано з роботи він ніколи не йшов.

Але сьогодні твердо вирішив зробити те, що не вдалося вчора: попити з Володимиром пива...

Як тільки вони виїхали за межі установи — вслід за “Фольксом” ув’язався “Шевроле”. Його Житич помітив ще вранці, але шоферові не сказав нічого. Та той і сам — не у тім’я битий...

— Валентине Петровичу. Здається, за нами “хвіст”...

— Здається — хрестися!

— Точно... Погляньте в дзеркало...

— Ти тільки зараз його помітив?

— Ні. Цей “Шевроле” вранці приїхав до вашого будинку раніше за мене... Може, відірвемося?

— Не треба... Раптом, вони нас просто оберігають...

— Від кого?

— Хто його знає? Може, у їхніх босів є інформація про підготовку замаху на нас із тобою: от вони й прийняли рішення упередити кровопролиття... Мені нічого не сказали, щоб не травмувати психіки... Бачиш: хлопці не ховаються, їдуть спокійно позаду, жодних проблем для нас не створюють...

— Отже, ви впевнені, що це спецслужби...

— Спецслужба, Володю, у нас одна.

— Зрозумів... Куди шлях тримати?

— Є у мене на прикметі потаємне місце...

***

“Фольксваген” трохи попетляв містом і вийшов на фінішну пряму — знаменитий Брест-Литовський проспект, що поступово вливався у рідну Житомирську автомагістраль. Невдовзі фари вихопили з темряви дорожній знак, на якому було вказано відстань до готельного комплексу “Снайпер”. У “совкові” часи там поселяли

членів збірних команд з усіх областей України із кульової стрільби. До складу комплексу входили декілька чудово обладнаних тирів, у яких Житич не раз вправлявся у стрільбі з табельної зброї.

— Поїдеш ліворуч! — наказав генерал.

Автомобіль пірнув у лісову гущавину, завмерши біля сучасної склобетонної споруди із пошарпаною вивіскою “Кафе-Бар”.

— Пішли...

Тільки-но Паламарчук гримнув дверцятами і увімкнув сигналізацію, як на стоянку в'їхала ще одна машина. Звичайно, то був непримітний сірий “Шевроле”. Тоновані шибки приховували його пасажирів...

“І навіщо вони мене “пасуть”? Я ж нічого протиправного не скоїв! Спочатку хоч ховалися, змінювали автомобілі... Нині ж тупо їздять за нами і не маскуються! Мабуть, таким чином сподіваються тиснути на мене...”

За прилавком стояв високий чоловік років за сорок із довгим смоляним волоссям, зібраним докупи і перетягнутим гумкою у хвостик...

— Привіт, — недбало кинув генерал.

Брюнет примружив карі очі і радо вигукнув:

— Валіку!!!

— Я, Жеко, я...

— Скільки ж років ми не бачилися?

— Понад десять...

— Тоді ти був капітаном... А нині?

— Очолюю оперативне управління податкової міліції...

— Полковник?

— Бери вище!

— Генерал?

— Так точно, генерал-майор...

— То до тебе можна звертатися в разі потреби... Так би мовити, за давньою дружбою...

— А що, маєш гріхи?

— Я? Хіба ти мене не знаєш?

— Знаю, Жеко, знаю... Ось, тримай візитівку!

— Дякую! Ти не подумай нічого поганого, я за кожну дрібницю телефонувати не стану. Лише у разі непередбачуваних обставин... Так би мовити, форс-мажор...

— Які, наприклад?

— А не образишся?

— Бог із тобою!

— Твої підлеглі частенько із “беспределу” виступають. Приїдуть, тицьнуть “корочки” — і бігай довкола них навшпиньках... Нап’ють, наїдять — а грошей не заплатять... Мені Мишка шкода, він крутиться-крутиться, а толку — нуль.

— Мишко — це хто?

— Мій зять. В епоху приватизації ми викупили приміщення кафе, набрали кредитів, сподівалися, що клієнти валитимуть юрбою. А дзуськи... То менти, то прокуратура, то податківці. І всі хочуть “нахаляву”! Перепрошую — не всі, але дехто.

— Гаразд, дзвони, нещодавно у нас створили підрозділ по боротьбі із корупцією — буде хлопцям робота...

***

Валентин Петрович замовив два пива (Володі — безалкогольне) і шашлики. Євген протер фірмовий кухоль “Стели Артуа” білосніжною серветкою і почав наливати пінливий напій зі змовницькою гримасою на зморшкуватому обличчі:

— А на додачу я тебе пригощу... Втім, нехай поки що це залишиться таємницею.

Він підкликав кухарку — товсту тітку із вип'яченими, як у жаби, очиськами, і щось прошепотів їй на вухо. Та кілька разів згідливо кивнула головою і зникла у підсобному приміщенні...

Житич зробив два великі ковтки (рідини у кухлі поменшало рівно на половину) і поглянув на свого товариша:

— А собі?

Бармен ще раз повернув той же краник і націдив трохи в одноразовий стаканчик:

— Я пізніше... Під шашлик.

Аби не псувати “вечір спогадів”, Паламарчук узяв пляшку “Балтики” із цифрою “0” на етикетці і пішов на вулицю: пити пиво без цигарки — злочин, а чадігти в присутності шефа, котрий був затятим противником тютюнового диму, він не наважувався.

У салоні “Шевроле” теж то палав, то згасав вогник сигарети.

Невдовзі дверцята відчинилися, і на землю полетів черговий недопалок.

Слідом за ним назовні вивалилася чиясь нога у важкому черевіку. Потім — інша. Ще мить — і перед Володимиром увесь зріст постав дебелий чоловік років під тридцять. Він зробив усього кілька

кроків до найближчих кущів і, на ходу розстебнувши ширіньку, почав поливати навколишню місцевість.

Над головою здорованя хитався потужний ліхтар, світло якого час від часу потрапляло на обличчя; воно здалося до болю знайомим!

Чорт забирай, невже це Васько Шкоропад?

Колись вони жили в одному київському дворі і були друзями — нерозлийвода...

“Начувайся, мерзотнику, завтра я тебе “вирахую”, притисну до стіни — ти мені все розповіси!”

***

Коли Володя повернувся у приміщення, його шеф, як і раніше, про щось жваво розмовляв із барменом. Навіть голови не повернув!

— Втрачаєте пильність, пане генерале...

— А кого нам боятися?

— Хоча б тих хлопців із “Шевроле”... (Євген нашорошив вуха, що не прослизнуло повз увагу податківців.)

— Тс-с... Про них — ні пари з вуст...

Валентин Петрович підвівся і, обійнявши помічника за плечі, пішов до центру зали:

— Вони сюди не зайдуть — завдання такого не мають.

— Ви звідки знаєте?

— Там, в машині, й так чути все, про що ми говоримо... Привіт майору Проніну! — він помахав рукою у невизначеному напрямку.

— Ви серйозно?

— Ще б пак! Техніка підслуховування зараз на такому рівні, що ти й не уявляєш... Закладаюся: зараз вони виставили назовні антену спрямованої дії і слухають все, що я мелю... Єщщо раз — привіт!

— Валентине Петровичу, ви нічого, крім пива, не вживали?

— Ні-і, — гик! Лише “Стелку!” — Гик! — Але — три келихи!!! Женю, де наші шашлики?!

Бармен подивився на двері кухні; тієї ж миті вони відчинилися, і перед очима наших героїв постала усміхнена товстуха, яка тримала в руках величезну тацю із якимись червоними створіннями. Раки!

— Оце так! Ну, Євгене, ну, удружив!!!

— Бач, я й досі пам'ятаю твої уподобання!

— Раки... Йо-ма-йо: раки!!! Ти ще пірнаєш?

— Так... Пошив теплий костюм — і у воду. За будь-якої погоди!

— І де водяться такі крокодили?

— У Дніпрі...

— Навіть в межах міста?

— Взагалі-то бажано трохи опустися за течією, але й у Києві кілька штук можна упіймати...

— Дивись, Володько, дивись і вчись... А то цілий день на річці просидів — і жодної тюльки не підчепив!

— Так я ж...

— Мовчи... Дядькові... Скільки тобі років, Жеко?

— Сорок три! Стільки ж, як і тобі! — чітко відрапортував брюнет.

— Дядькові — сорок три, мабуть, вже онуки є?

— Так... Мирончик. Йому півроку...

— Дід, йо-ма-йо, а пірнув — і дістав... Та ще й яких!!!

— Євгене, ви йому нічого не підливали? — напівжартома-напівсерйозно поцікавився Паламарчук.

— Ні.

— Учись, блін! — вкотре ужив не своє улюблене слівце генерал. — Хочеш, відправлю до дядька на стажування? Візьмеш його, Жеко?

— Запросто...

— І щоб відтепер членистоногі щодня, — чуєш, — щодня були на моєму столі... Багато не треба. Зо двадцять... Кожному — по десятку...

— Мені і вам? — соромливо простягнув Володимир.

— Мені і Проніну! — розсміявся Валентин Петрович.

Лише тоді шофер допетрав, що його шеф просто глузує із невідомих філе-рів...

***

Стеження тривало і ввечері, і вранці. Причому від середи колеги “майора Проніна” вирішили закріпити за Житичем “Шевроле”, як то кажуть, “на постійну”...

Валентину Петровичу довелося остаточно переконатися, що попередній “діагноз” був правильним. Це був лише шантаж, елемент психологічного тиску.

Отже, на “хвіст” можна просто не зважати...

Його помічник і шофер про дане самому собі слово не забув. Щойно привіз шефа на роботу — відразу розпочав пошуки друга дитинства. Це виявилось нескладно. Один дзвінок колишній “міс-школа”, і у Володчиній кишені опинився такий бажаний номер мобільного телефону...

— Привіт, Петько!

— Вибачте, ви помилилися... — і у трубці запікали короткі гудки.

Паламарчук знову натиснув на кнопку, аби вдруге запустити набір того самого телефонного номера.

— Вмикай мізки, Петько, це Чапаєв!

Коли вони були малими і грали у війну, Володя завжди був Чапаєвим, а Василь — його вірним помічником. Вже згадувану “міс-школа” тоді, до речі, звали Анкою...

— Який, до біса, Ча... Братику, це ти?

— Я, старий, я... Треба погомоніти тет-а-тет...

— Ти зі свого номера?

— Ображаєш... Довелося придбати новий стартовий пакет. Отже, з тебе двадцять гривень...

— Свої люди — розберемося... Ти вдень можеш?

— Легко. Будь-якої миті у будь-якій точці...

— Давай о тринадцятій нуль-нуль, там, де у нас був бункер...

— Замьотано!

***

О дванадцятій Володя зателефонував своєму начальникові і запитав:

— Ви, як завжди, без обіду?

— Так...

— А я поїду — перекушу...

— Коли будеш?

— Мабуть, трохи запізнюся...

— Добре. Раптом щось — наберу на мобільний...

Паламарчук завів “Фольксваген” і помчав туди, де минуло його дитинство, — на Борщагівку. Відразу за гаражами було колись безкрає пустирище, на якому “воювали” Чапаєв і компанія. Прямо посеред нього стояв бункер — звичайний НУП*

---

* НУП — “необслуживаемый усилительный пункт” (рос).

зв'язківців, у якому ховалася підсилювальна апаратура телефонних мереж.

“Василь навмисно вибрав таке відкрите місце, аби відразу виявити можливий “хвіст”, — здогадався Володимир.

На НУПі був замок, і Паламарчук привів просто за цегляним муром.

Незабаром ліворуч на обрії з'явилася висока постать у довгому пальто. Шия і половина обличчя чоловіка були загорнуті в широкий в'язаний шарф. За кілька секунд друзі обнялися.

— Привіт, Чапаєв...

— Здоров, Васильку, радий тебе бачити...

— Я — теж...

— Ну, давай, тепер “колись”...

— З чого почати?

— З твоєї служби...

— Гаразд... Завербували мене ще в інституті... Тоді я був, звичайно, поза штатом... Згодом атестувався. З тих пір служу в “наружці”. Тиждень тому співробітники нашого підрозділу отримали завдання: стежити за генералом Житичем. Спочатку все було по-дорослому: три-чотири автомобілі — “Швидка”, “Аварійна”, тоді він стеження не помічав... Згодом пере-

йшли на два-три легковики... Це вже — непрофесіоналізм... А останніми днями взагалі отримали вказівку: не маскуватися. Ось так і їздимо відкрито за вами, не знаючи — навіщо...

— Мене відразу впізнав?

— З першої секунди! Спочатку думав написати доповідну керівництву, що не можу виконувати завдання. Мовляв, стежити за другом дитинства — підлість, та швидко дотумкав: не зрозуміють! Хотів тебе попередити — та як? Ти мобільники міняєш, наче шкарпетки... От і придумав трюк...

— Гарно у тебе вийшло!

— Багато тренувався...

— Справді. Отже, що передати моєму шефові?

— А ти розповіси йому про нашу розмову?

— Ні...

— Мовчи, і він нехай галасу не здійсмає... Ще кілька діб, і нас перекинуть на іншу ділянку роботи — повір моєму досвіду...

— Ну, Васько, як же ти погладшав! Навіть не так. Швидше — зміцнів, накачався... А був же — глист у корсеті...

— Та й ти — нівроку...

— От що час із людьми робить... Ти з Людою того... Ще зустрічаєшся?

— Ні, тільки дружу — вона вийшла заміж...

— Така красуня... Чекала на тебе, чекала... Не дочекалася...

— Облиш, братику... А ти одружився?

— Два роки тому. У тридцять...

— Я її знаю?

— Ні. Таня приїхала з Волині.

— Діточок маєте?

— Двійко...

— Погодки?

— Близнюки! Як шкода, що у нас немає можливості посидіти за столом, перехилити чарочку, погомоніти... Може, заскочиш на вогник?

— Зараз не можу. От закінчиться ця “катавасія” з виборами — обов’язково зустрінемося. Десь в сауні чи на березі приватного озерця...

— Про приватників краще не згадуй. Я на них на Дніпрі надивився. Більше бачити не хочу. Краще давай гайнемо до якогось забитого села... Куди ці нувориші ще не дісталися...

— Домовились! До речі, як раки?

— А ти звідки знаєш?

— Майор Пронін передав...

— Отже, генерал мав рацію?

— Звичайно... Якщо ти його так поважаєш — скажу більше: нехай добряче покопирсається у своєму кабінеті... Може, щось і знайде..

— Зрозумів. Дякую тобі, брате...

— Нема за що... Надумаєш дзвонити ще — візьми іншу картку. Ця вже засвітилася. Ну й сам знаєш — я тобі нічого не казав.

***

Уже о третій годині дня Паламарчук припаркував “Фольксваген” на звичному місці і, доповівши про своє повернення, почав розмірковувати над тим, як він передасть шефові зміст порад Шкоропада... Раптом у віконце хтось постукав. Це був Яша Ешвович...

— Чого сумуєш, Шумахере?

— Та... Думаю, хто каву поставить...

— Пішли... Пригощу...

— Гей, Яшо, така нечувана щедрість не в традиціях твого народу!

— Багато ти знаєш про мій народ. Ми, караїми, не торгаші, ми — воїни! Литовці і русичі брали нас на військову службу, доручаючи, між іншим, найвідповідальніші ділянки!

— Ой, мабуть, ти трохи загнув....

— Почитай історію, бовдуре... Яку будеш каву?

— Таку, як і ти...

Але пригоститися “на шару” не вдалося. В кишені задзеленчав мобільник, і бадьорий голос Житича повідомив:

— Запускай двигун... Їдемо на Різницьку...

***

Це ж треба було додуматися розмістити Генпрокуратуру за такою адресою: Різницька, 13?

Із заступником генпрокурора Виноградовим Валентин Петрович зіштовхнувся просто у дверях установи...

— О, а я до тебе!

— І що ти хочеш?

— Привіз на підпис та погодження деякі папери...

— У яких справах?

— Так... Дрібниці. Із резонансних — лише стосовно ТОВ, що зареєструвалися в Чорнобильській зоні...

— А щодо опозиції?

— Бач, і ти вже в курсі...

— Для мене в нашій кухні секретів немає... Ворушись, друже...

— Ми вже почали розгорнуту позапланову перевірку. Поки немає її результатів, зарано щось говорити...

— Хто займається справою?

— Головченко...

— А... Племянничок... Молодець. Той зробить все, про що попросить дядько... Добре... Залиш документи секретарці — я приїду й підпишу!

***

По дорозі до Генпрокуратури Володя мовчав. А коли повернули на зворотний шлях, вирішив просвітити шефа:

— Валентине Петровичу, нам з вами треба поговорити...

— Кажи!

— Не в машині...

— Це щось нове... Може, знову поїдемо до Жеки?

— Краще — у конторі, тільки не у кабінеті...

За кілька хвилин вони залишили автомобіль у дворі рідної установи, заглиблюючись усередину відомчої території.

— Вам вітання від майора Проніна...

— Повтори...

— Я зустрічався з одним із тих, хто був у салоні “Шевроле”.

— Тебе вербували, аби шпигував за мною?

— Ні. Ми просто давні приятелі.

— І що він тобі сказав?

— Натякнув, що у вашого кабінету “виросли вуха”...

— Здогадуюсь.

— Мабуть, в машині теж слід бути обережнішими...

— Ти що, Володю?! Хіба ми з тобою колись продавали інтереси служби чи піклувалися про свій зиск із якихось сумнівних обладунків? Як поводитися — так і поводитимосся надалі... Технарів я, звичайно, запрошу, але змінювати нічого не буду. Нехай знають: нам приховувати нічого!

***

У четвер Головченко доповів про перші результати перевірки. Так, дрібниці... Нічого суттєвого виявити поки що не вдалося. Оте “поки що” Сергій голосом виокремив з усієї фрази. Причому вирік збуджено і обнадійливо: мовляв, якщо ви наполягатимете, то я й до стовпа приколупаюся, але Валентин Петрович удавав байдужість. Це дало підстави для чергового візиту до високопоставленого родича.

— Степан Іванович зайнятий! — завчено процідила секретарка.

— Для мене теж?

— Ой... Це ти, — дівчина нарешті відірвала погляд від нігтів, які саме збиралася підрівняти пилочкою із відкритого косметичного набору, що лежав перед нею на столі. — Тоді не знаю...

— То піди спитай...

— У нього дама!

— Старпер, а до молодих залицяється...
Давай, скажи, що я наполягаю...

Секретарка відклала пилочку в бік і, граючи сідницями, попливла до кабінету шефа.

— Зайди! — передала за мить “височайше повеління”.

Сергій ступнув за поріг і вкотре із заздрістю оглянув просторі апартаменти. Холодна зброя, картини з бурштину... Навіть портрет власника кабінету, написаний олією одним із наймаститіших митців України...

Заступник голови сидів у шкіряному кріслі. В кабінеті було тепло. Він розстебнув сорочку, з-під якої назовні випирали волохаті груди; навпроти нудьгувала чарівна особа років двадцяти, струнка, тендітна... Коли Головченко увійшов, краля ефектно закинула ногу на ногу, аби молодик зміг гідно оцінити її принади.

“От, миршавко!” — подумав Головченко перед тим, як перейти до справи.

— Доброго дня, Степане Івановичу...

— Привіт, племінничку... Не впізнаєш? — генерал кивнув на чарівну незнайомку. — Це ж твоя... двадцятиюрідна сестра. Дочка дядька Василя із Козина...

— Дуже приємно... Сергій.

— А я вас пам'ятаю... Коли мені було десять, а вам — п'ятнадцять, ми ходили разом до лісу... По гриби...

“Я б і зараз не відмовився!” — ковтнув слину Головченко.

— Оксана проситься на роботу, — посміхнувся Степан Іванович, прочитавши думки племінника. Ні, він не був телепатом, просто сам подумав про те ж саме.

— До нас? І що вона вміє?

— Все!

— Ой, я неправильно поставив запитання... Що ти закінчила?

— Закінчую. Цьогоріч. Ірпінську податкову академію...

— Наша кузня кадрів...

— Отже, візьмете?

— Тобі ж іще навчатися цілий рік!

— Я знаю, що краще забронювати місце заздалегідь, аби потім не залишитися без роботи...

— З таким дядечком тобі це не загрожує!

— Що ж, радий був побачитися, — генерал піднявся з крісла і, обійнявши красуню за талію, повів її до виходу. — Васи́леві — моє шануваннячко... Як він там, ще при владі?

— Так. Тата обрали головою на наступний термін.

— Скажи, нехай шукає для мене гарне місце. Під фазенду. І проблем не буде!

— Добре. Передам.

— Юленько, проведи Оксану...

— Гаразд!

***

— Ну, як тобі родичка? — поцікавився Степан Іванович, коли вони залишилися на самоті.

— Супер! — констатував Головченко. — Саме такої фахівчині якраз і бракує у нашому відділі...

— Гей, ти, ловеласе, обмеж свої апетити... Мені теж потрібні гарні кадри...

— У вас є Юля!

— Ти що, заздриш?

— Ще б пак!

— Почекай. Прийде і твій час. Оком не змигнеш, як станеш генералом... Ось я... Нібито вчора носив сержантські погони... А вже п'ятдесят...

— Сорок дев'ять...

— Що, пам'ятаєш?

— Звичайно. Ми ж іще не відгуляли ваш ювілей...

— Скоро. Вже зовсім скоро. Сьомого жовтня.

— Знаю. В один день із Путіним...

— Що там батя? Встигне?

— Звісно!

(Брат Степана і татусь Сергія — Юрій — мав власне кафе, яке обіцяв відремонтувати до ювілею. “Щоб було не соромно перед нормальними людьми”, — таке завдання поставив перед ним заступник голови.)

— Ти, як я розумію, по роботі...

— Так...

— Ну, що там із нашою опозицією?

— Підстав для порушення кримінальної справи я не бачу...

— А ти напруж зір...

— Хотів... Але шеф щось мнеться, ані “так”, ані “ні” не каже...

— Шеф у тебе я.

— Добре. Тоді я кладу матеріали на стіл Валентину Петровичу...

— Молодець. А він нехай думає. У нього голова більша!

***

У п'ятницю вранці зателефонував Олексій Стащенко. Не на службовий, на мобільний.

— Пане генерале?

— Так. Слухаю.

— Це я, Стас...

— Погано чути...

— Тут взагалі зв'язку немає. Весь час треба шукати найвищу точку!

— І куди ж тебе занесло?

— На Світязь. Пансіонат "Голубі озера"...

— Добре, хоч не лагуна, не устриця... І що ти там робиш?

— Прибув на чергове засідання клубу "Довгар"...

— Зачекай, що то за контора?

— Я ж вам говорив, пам'ятаєте?

— А... Ті шахраї, що "нагріли" подруг твоєї Марини...

— Так. У вас на Волині є знайомі?

— Який це район?

— Шацький...

— Ну, є... Начальник тамтешньої податкової міліції...

— Надійний?

— Біс його знає... А що?

— Мені здається, та шарага тісно співпрацює з органами.

— То кидай все — і повертайсь додому.

— Я ж у відпустці, пане генерале...

— Не роби дурниць, Олексю... Христом-Богом молю...

Та у слухавці вже лунали короткі гудки...

Сташенка Житич встиг полюбити за щирю, не лукаву і не зрадливу вдачу. Такого надійного і відданого співробітника серед його підлеглих не знайти... Тому, коли серце раптом заскніло і вперше у житті збилося з такту, генерал зрозумів: біда неминуча...

Але механізм вже було запущено згоритим, кого одні називають Всевишнім, а інші — Богом.

***

Олексій подзвонив Житичу й подався до приміщення, де саме розпочиналося чергове засідання клубу “Довгар”... То тут, то там погляд вихоплював з натовпу охоронців, котрі розташувалися по периметру затишної зали; час від часу вони

перекидалися з кимсь кількома словами по мобільних радіостанціях.

Коли всі “адепти” організації зайняли свої місця, з-під стелі полилася класична музика — приємна і заспокійлива... Потім на сцену вибіг молодик в ошатному костюмі від кутюр і почав малювати перед присутніми райдужні перспективи... Схема була тією самою: здаєш дві “штуки”, пишеш заяву про добровільний внесок, потім приводиш п'ятьох нових вкладників — і за рік отримуєш двадцять...

З екзальтованого натовпу почулися крики: “Браво!”, “Молодці!” Сташенко розумів: це роблять спеціально навчені люди, агенти впливу, або простіше — провокатори. З такими він зустрічався в одній із церков... Тільки там вони удавали із себе вірян, у душі котрих вселилися біси... Актори вдало виконували ролі: билися в істериці й заходилися піною. Та швидко “одужували” від молитов проповідників...

Потім на сцену вийшов інший промовець, не менш імпозантний, ніж попередній. Той говорив небагато, зате робив якісь незрозумілі рухи руками, після

чого дехто почав хитатися й галюціонувати...

І — понеслося...

Люди валом поперли до журнального столика, який стояв посеред сцени, викладаючи на нього конверти із гроши-ма... Відразу ж підписували заздалегідь заготовлені бланки із набраним на комп'ютері текстом.

Коли імпреза закінчилася і всі розійшлися, Олекса причаївся за самотнім деревцем, припавши до скелець бінокля. Невдовзі через чорний хід на вулицю вийшли двоє ініціаторів заходу у супроводі трьох кремезних хлопців. Один із них — той, що розмахував руками на сцені, — відчинив кейс і вручив кожному з охоронців по пачці грошей... За мить він сів у шикарний "Porsche-Cayenne Turbo S" і зник у темряві...

Сташенко сховав бінокль і вже зібрався йти у свій номер, коли помітив русявого хлопчину, котрий щось наклеював на стовбури дерев. Підійшов ближче і побачив афішу: "Поспішайте! Завтра останнє зібрання!" Вона була зроблена фабричним способом на якісному цупкому папері, і хоча ніяких вихідних даних знайти не

вдалося, не мав сумнівів, що йому вдасться встановити друкарню, де було виготовлено цю повноколірну агітку; а відтак — і встановити ім'я її замовника!

Олекса озирнувся (чи немає “хвоста”), і миттю зірвав один плакат... А вже на ранок із відділення зв'язку, розташованого на тій же турбазі, вислав його на адресу свого управління...

***

Вставав Стащенко рано — о шостій. І навіть у вихідні не порушував багаторічної звички. Тому й у відпустці йому було нескладно дотримуватися такого жорсткого розпорядку дня.

До сніданку він встигав зробити цілий ряд нескладних фізичних вправ: покачати прес, покупатися і навіть трохи поблукати осіннім лісом. На балконі Олексієвого “люкса” сохнули нанизані на нитку боровички й польські. Простіші ж гриби, серед яких найчастіше зустрічалися маслюки й лисички, йшли на смаженину до спільного казана: увечері відпочивальники влаштовували разом невеличкі пікніки...

Цього ранку до лісу Сташенко не пішов: субота, там повно місцевого люду... А от прийняти водні процедури не відмовився. Хоча вода у Світязі була вже доволі холодною, аж обпікала тіло, яке відразу ж вкривалося “гусячою шкірою”. Та для загартованого організму це не є погано.

До глибини доводилося йти кількасот метрів — до того місця, де поліська перлина починає змінювати свій колір зі світло-жовтого на темно-синій. Там Сташенко нарешті відштовхувався від дна і починав робити довгий заплив у бік клаптика суходолу, що виднівся посередині українського Байкалу. Цього разу поруч із ним демонстрував чудову фізичну підготовку ще хтось... Придивившись, Олексій упізнав у чоловікові одного з охоронців вчорашньої імпрези і вирішив позмагатися... Та марно! Той, наче торпеда, пролетів повз нього і зник у тумані, аби за чверть години повернутися назад і знову обігнати — вже фактично на жовто-синій смузі...

— Ну, що, друже, як водичка?! — несподівано вирішив зав'язати розмову незнайомиць.

- Може бути...
- Непогано плаваєш...
- Мав колись розряд... А ти?
- Я КМС...
- Воно й видно...
- Ти звідки?
- Із Києва...
- Надовго?
- Та ні... Ще день-другий — і додому...
- То, може, сплаваємо на острів?
- Коли?
- Хоч завтра...
- Давай... Ти де зупинився?
- В другому корпусі...
- А я в першому... Восьмий номер...
- Горілочку п'єш?
- Ні... Іноді можу трохи коньяку.
- Ось тут у нас будуть спільні інтереси! До речі, як тебе звати?
- Олексій...
- А мене — Анатолій... Толик.
- Приємно... Зайди ввечері...
- Не можу — робота!
- Ти що, по ночах працюєш?
- Ні... До восьмої...
- Тоді давай о дев'ятій...
- Сьогодні у моїх босів — остання гас-троль. Завтра по обіді ми вирушаємо під-

корювати Тернопільщину... Отже, вибач, друже — ніяк!

— У мене в загашнику... “Тиса”...

— Надаєш перевагу “закарпатському”?

— Авжеж.

— Нам на роботі — зась... У тебе є мобільний?

— Звичайно...

— Пішли до мене, я запишу твій номер. Звільнюся — подзвоню. Заодно й плани на завтра скоректуємо...

***

Анатолій зателефонував о дев'ятій вечора.

— Твоя пропозиція ще не втратила силу?

— Ні...

— Тоді я йду...

— Чекаю...

Сташенко дістав із холодильника обіцяну “Тису”, порізав лимон (хоча й кажуть, що коньяк із цитринами несумісний!) і поставив на стіл.

Невдовзі в двері постукали.

— Заходьте!

На порозі стояв Толик, тримаючи у дужих руках коробку цукерок “Вечірній Київ”.

Олекса відкоркував пляшку і накрапав по п’ятдесят грамів у кришталеві чарки, заздалегідь позичені у сусідки Даші. У номері були лише грановані склянки, пити з яких благородні напої не рекомендується.

— Давай, за знайомство!

— І майбутню велику дружбу! — продовжив тост Анатолій.

Випили.

— Между первой і второй — промезуток не́большой! — безсоромно натякнув гість, закушуючи лимоном.

— А нашому запливу це не зашкодить?

— Жодним чином. Ми ж лишень по сто п’ятдесят — і на прогулянку.

— Згода!

По третій традиційно мали перехилити “за чарівних дам”, але Толик несподівано запротестував:

— Давай краще за нас із тобою!

***

Суботи Житич намагався проводити в родинному колі, хоча це не завжди вдавалося. Ось і цього разу довелося їхати на роботу. Там на нього чекав сюрприз: вперше за всю історію до Магомета прийшла гора. Тобто до його кабінету завітав сам шеф. За освітою він не був юристом, але авторитет в колективі мав неабиякий — вправнішого менеджера годі й шукати.

Хочеш не хочеш — посада начальника завжди буде політичною, надто великі ставки на кону...

Як кажуть гострослови: “Головна функція будь-якого боса — не заважати підлеглим працювати”. З цим завданням нинішній керівник держустанови справлявся на “відмінно”.

До того ж він вирізнявся прямою і передбачуваністю, ніколи не тримав каменя за пазухою, не вів жодних залаштункових ігор... Така його позиція імпонувала співробітникам.

— Привіт, Валентине...

— Здоров’я бажаю...

— Чого так офіційно?!

— Субординація — свята святих у нашій справі...

— Ображаєшся... А даремно... Я ж тобі в очі сказав: “Треба!” Інакше ні мене, ні тебе не пожаліють...

— “Родіна сказала “Надо!”, прокурор відповів: “Єсть”... Минули ті часи, пане-товаришу...

— Е... Тут ти не правий! Нічого не змінилося!

— Як — нічого? Демократія прийшла на зміну авторитаризму, а ви й не помітили!

— Демократія — це влада народу. А який вплив має наш народ на нинішнє політичне керівництво країни?

— Жодного...

— От бачиш. Йому лише дозволили плескати язиком, а він і радий старатися... От і виходить, що демократія нібито є, і водночас... немає! Підмінили її псевдосвободою слова. Іншими словами, звичайною балаканиною... І від того провина опозиції аж ніяк не є меншою, ніж влади... Що зробиш? І тут, і там — однаковісінькі люди. Із тією лише різницею, що є представниками різних фінансово-промислових... угруповань. Тьху ти, чорт, хотів сказати груп...

— Я роблю свою роботу і не хочу заглиблюватися так далеко... Є склад злочину — нате справу, немає — вибачте!

— Є. У них всіх рильця в пушку. Ти ж знаєш: значний первинний капітал майже завжди має кримінальне походження!

— Так то ж первинний... Пройшли роки, зараз їхній бізнес цілком легальний! Хочеш повернутися до першоджерел? Давай піднімемо папери, якщо є якісь порушення — зафіксуємо....

— Ну звідки, звідки у них заводи-пароплави? Довели до банкрутства, придбали за копійки — і “косять капусту” на благо своїх політичних сил!

— Стоп. Стоп. Коли впав Берлінський мур, деякі підприємства східної Німеччини теж продавалися за один цент. Аби зберегти персонал, дати можливість людям працювати й отримувати гарантовану зарплатню... То що ж, тепер всіх роботодавців — за ґрати?

— Ні. Не знайдемо ми з тобою консенсусу. А жаль.

— Жаль.

— Поженуть нас обох поганою мітлою...

— Навіщо ж так песимістично? Головченко ще працює із тієї справи... Його дії цілковито підтримуються одним із ваших заступників... До речі, представником панівної коаліції... Тож якщо знайдуть щось — я не заперечуватиму...

— А сам ініціативи виявляти не хочеш?

— Ні!

***

...Марафон вирішили розпочати о шостій ранку.

Аби зменшити ризик, за двадцять гривень найняли одного з місцевих рибалок, який весь час мав триматися поруч на саморобному дерев'яному човні. Тож, у разі небезпеки, мав узяти обох на борт свого суденця. Чолов'яга, який назвався Федором, виявився неабияким базікалом, не замовкаючи жодної хвилини:

— На старт! — розпочав він свій “репортаж”, удаючи із себе вправного спортивного коментатора. — Увага! Марш! Блондин відразу виривається вперед... Давай, Олексю, наздоганяй, я вболівати му за тебе!

Анатолій кролем здолав кільका сот метрів і, скинувши темп, став чекати на свого візаві. Той не забарився.

— Ви будете змагатися чи просто насолоджуватися водичкою? — прокоментував епізод самозваний диктор. — Ану, вперед! Тільки візьміть трохи ліворуч, якщо не хочете потрапити в рибальські тенета.

— Зараз перекинемо човна і побачимо, чого ти вартий! — не витримав Сташенко.

— Ми так не домовлялися.

— Тоді греби мовчки!

— Понял...

Та спливали дві-три хвилини, і Федір знову брався за своє:

— Олексю, не барися, підтягуйся до блондина... Диви, як він робить: занурив пику у воду — і гайда... А ти що робиш? Гребеш по-собачому, наче баба в рятувальному колі...

— Затули пельку! Перекину човна — підеш сокирою на дно...

— Е, хлопці, без жартів — я пливати не вмію!

***

Великі щити із застережним надписом “Територія національного парку” помітили здалеку. Та й балакучий Федір не дрімав, охоче розповідаючи про усю “підноготну” земельного конфлікту:

— Торік “крутяки” намагалися приватизувати острів. Зробили гавань із причалом, поставили туди яхту, мали вже видавати на прокат водні лижі і ці, як їх там... монодошки...

— Серфінги! — уточнив Анатолій.

— Ось-ось! Серфінги! Пригнали вже і приватну охорону... Ну все, думаю, капут... Ані сіті закинути, ані ятір поставити... Аж тут наші “зелені” заворушилися, почали петиції писати — президенту, прем’єр-міністру... Галасу наробили — неміряно. І природоохоронна прокуратура вирішила порушити справу... Нікого, звісно, не посадили, але острів відбили...

— Дивно. Зазвичай за гроші у нас можна все! — сухо прокоментував Сташенко, котрий долав залишок дистанції на спині — спокійно, розмірено, навіть мляво... Його ж конкурент діяв так само, як і раніше: то виривався на десяток корпусів вперед, то просто відпочивав, лежачи на

водній поверхні. Зараз він гріб поруч із Олексієм. Отже, чергові “одкровення” Федора призначалися відразу для них обох.

— На острові хтось є? — поцікавився Толик, наближаючись до пірса.

— Ні. Сезон вже закінчився.

— Що, друже, гайнемо?

— Запросто!

Сташенко зібрав останні сили і рвонув батерфляєм до суходолу. Така жвавість стала для його суперника справжнім відкриттям, від ледве встигнув його наздогнати і першим торкнутися дерев’яного причалу.

— Молодець... А я думав ти вже того... Здох...

— Не дочекаєшся.

— Хочеш сказати: є порох у порохівниці?

— А ти приведи якусь русалоньку — побачиш!

— Навіщо тобі... коли є... — Він спрямував погляд у синє небо, по якому неквапом пливли дві пухнасті хмаринки. — Є диво-озеро, чудовий безлюдний острів...

— Ще б дві подруги — була б справжня гармонія!

— Ти одружений?

— Хіба це заважає?

— Та я не про те... Як можна терпіти цілодобово бабське дзявкання? Оте нескінченне базікання, плескання язиком?

— Не всі однакові...

— Вибач, мені інші не траплялися...

— З моєї Марини зайве слово не витягти. Вона сказала — зробила!

— Не вірю!

— Хочеш пересвідчитися — приїжджай в гості...

— До тебе?

— До нас...

— Може, й приїду... Ми, мужики, завжди один одного зрозуміємо... Порадимо, допоможемо. А цих баб я більше знати не хочу...

— Твоя справа... Ну то як, ходімо?

— Давай! — Анатолій підтягнувся і першим вибрався на пірс.

***

Після бесіди з шефом бажання працювати зникло остаточно, і Валентин Петрович викликав Паламарчука — той не чекав, як завжди, під вікнами установи, а

роз'їжджав містом у пошуках подарунка для своєї маленької похресниці. Звичайно, для цього йому довелося спитати дозволу генерала.

Житич увійшов в меню мобільника, знайшов там прізвище свого шофера і вже збирався натиснути кнопку виклику, коли раптом згадав Володьчине попередження про можливе прослуховування кабінету і надумав дзвонити на зовсім інший номер — Юрка Нінінчука, колись провідного технаря ГРУ, а нині пересічного військового пенсіонера. Втім, не такого вже й пересічного... Нінінчук був доволі впливовим бізнесменом, а його фірму “Дельта” не раз визнавали найкращою компанією року в галузі охоронних технологій...

— Привіт, Юрію Івановичу... Упізнав?

— Звісно. Але не за голосом, — за написом на дисплеї...

— Моє прізвище є у твоїй телефонній книжці?

— Під першим номером...

— Приїдь до мене...

— Додому?

— На роботу...

— Проблеми?

— Мабуть, так...

— Зрозумів. Але ж мене не пустять зі сканером. До вас навіть з мобілами — зась!

— Я попереджу постового. Назвеш своє прізвище і пред'явиш посвідчення особи...

— Пенсійне свідоцтво підійде?

— Так. Якщо нічого кращого не маєш!

— Добре. За годину буду. Готуй “Шампанське”...

— Ти, як і раніше, не п'єш горілки?

— Ані грама!

***

У свої п'ятдесят Юрко був гіперактивним чоловіком. Багато бігав. Плавав. Залицявся до жінок. Не пив, не курив, не грав у азартні ігри. Все життя мріяв про дітей, але так жодного разу й не одружився. Втім, надії він не втрачав.

— Ну, Валічку, давай обнімемося...

— Давай, професоре... Ох, і важка ж у тебе рука...

— Як твоя тезка?

— Ти про кого?

— Про твою половину...

— Шляк би тебе трафив... У нас все гаразд!

— Доня школу закінчила?

— Ні. Навесні.

— Заміж не проситься?

— Хочеш запропонувати свою кандидатуру?

— Можна. А тебе влаштував би такий зять?

— Навряд чи... Не п'є... Хто мені складе компанію на старість?

— Перейдеш на "Шампанське"...

— Від нього нудить. Займайся урінотерапією сам.

— Ти що ж, навіть не складеш мені компанію?

— Складу, складу. Бери, відкорковуй... Справжнє французьке... Один колега нещодавно привіз із провінції Бретань, де він перебував у відрядженні... Так би мовити, обмінювався досвідом. Хоча навіщо клеркові, котрий вирішує в установі господарські питання, досвід французьких податківців, я їй досі не второпаю.

Нінінчук по-гусарськи висадив корка у повітря, по вінця наповнивши великі скляні фужери.

— Ну, давай, за зустріч... Скільки ми не бачилися?

— Уважай, років зо п'ять...

— Точно... Щойно ти обійняв посаду, як зазнався... Забув давнього друга...

— Я спокутую свою провину... Ящика досить?

— Ми стільки не подужаємо!

***

Коли з пляшкою було покінчено, Юрко зробив Житичу знак, аби той вийшов у коридор, і продовжив вже за межами кабінету:

— Так. Про справи — ні пари в вуст. Говорімо лишень на сторонні теми. Я про сканую приміщення — і повідомлю тобі висновки. Але — за територією...

— З Богом!

Вони повернулися у приміщення. Нінінчук відкрив свою, схожу на ноутбук, валізу і почав обстежувати стіни, стелю, всі предмети в кабінеті... Коли дійшла черга до смітника, на пульті загорілася червона лампочка. Водночас пролунав голосовий сигнал, який було чути лише в навушниках, що були на голові відставного спів-

робітника ГРУ. Той приклав пальця до губ і показав на пластмасове відерце:

— Один нуль на мою користь!

— На що граємо? — підморгнув генерал, вкотре розраховуючи збити з пантелику “майора Проніна”.

— На щиглі!

Вдруге прилад зреагував, коли Юрко наблизився до решітки вентиляційного отвору.

— Два — нуль...

— Тільки ж сильно не бий... Ай-яй, боляче, дурню!

Нінінчука настільки розсмішили витівки господаря апартаментів, що в нього підкосилися ноги. Від реготу затремтіли руки, і він довго не міг перевести сканер в інший режим. А коли все ж таки спромігся це зробити, змахнув піт з чола і цілком серйозно запропонував:

— Тепер зіграємо в нову гру...

— Давай...

Юрко зняв слухавку телефонного апарата старого зразка (його, певно, збирали ще в НДР — країні, якої давно немає на карті світу!) і поклав на стіл, після чого викрутив нижню кришку і вийняв мікрофон.

— Подзвони на цей номер з мого мобільного! — прошепотів на вухо своєму другові і водночас вклав у його долоню мініатюрну “NOKIA”. Сам же поклав руку на важіль.

Валентин швидко пройшовся клавішами.

“Дзинь... Дзинь...”

— То, мабуть, вже я починаю вигравати... Нахиляй голову!

— А-а!!! — заволав Нінінчук.

...Юрко зачинив свою “тривожну” валізку, даючи Житичу зрозуміти, що виконав поставлене завдання. Валентин Петрович витяг з сейфа ще одну пузату пляшку й викликав Паламарчука. Коли той нарешті приїхав, сів поруч з Нінінчуком на заднє сидіння і наказав:

— Давай на базу...

Сам звично озирнувся. “Хвоста” не було. Другий чи навіть третій день поспіль — генерал вже збився з рахунку...

— Ну, що скажеш, Юрію Івановичу?

— А що ти хочеш почути?

— Хто, навіщо і з якого часу?

— Відповідаю. Стежать за тобою справжні профі. Взагалі тотальне прослуховування можливе через “Укртелеком”... Це,

що стосується телефонних мереж... У кабінеті ж встановити будь-якого “жучка” нині може чи не кожен громадянин нашої вільної, демократичної країни.

— На чому базується твоя впевненість?

— Як роблять закладку дилетанти? Похапцем приліплять мікрофон, наче жуйку під стілець — і йдуть геть... У твоєму випадку все набагато складніше. У відерці для сміття зроблене подвійне дно, а за решітку вентиляції не стане заглядати найохайніша прибиральниця. Тому “жучки” весь час убезпечені від випадковостей, а це — професіоналізм, досвід. Якщо хочеш — вищий пілотаж!

— Зрозумів. Стосовно другого пункту можеш не доповідати... Я й сам знаю — навіщо! Посада, блін, така... Хочу — копаю, хочу — не копаю... От вони й намагаються тримати мене під ковпаком, аби копав там, де треба... До того ж на потрібну глибину...

— Ти з цього приводу не дуже сумуй. Слухають всіх і вся, навіть найвище державне керівництво. Утім, про це ми вже говорили... Роби свою справу — й не зважай ні на кого...

— Тобі легко... А мені — як? Тиждень їздили по п'ятах, тепер от нашпигували “комахами” кабінет... Відчуваю, що і до дірки унітазу скоро заглядатимуть!

— То все дурниці. Ти мобільним часто користуєшся?

— Кожні дві хвилини!

— Їх прослухати — найлегше, навіть приватникам — аби плівки вистачило! А ти “жучки”, унітаз... Живи — і насолоджуйся! Таким, як ми — людям з чистим сумлінням, — боятися нічого... Тепер щодо давності... Слухають тебе, друже, із першого дня — павутиння на решітці вже років п'ять ніхто не знімав...

— Тоді як вони міняли батарейки?

— Ті кадри до чого хочеш додумаються... Може, мають якийсь магнітний пристрій, може, просто довгу палю з клейкою речовиною на кінці... Підняв-опустив через вентиляційний люк — повір, нічого надскладного у такій операції немає...

— Добре, переконав...

— Нам ще довго?

— Ні, зараз повернемо праворуч — і побачимо мою халупу!

***

Майже щонеділі Житичі провідували батьків. Щоправда, у Валентина залишилася лише матуся, а от тесть і теща, яких він любив, наче рідних, були при силі й сповнені оптимізму. Службовим автомобілем у таких випадках генерал не користувався. Сам сідав за кермо раритетного довоєнного “Рено”, яке кілька років поспіль збирав власними руками. Точніше, не збирав, а відтворював, ретельно звіряючи кожную детальку з оригіналом.

Утримувати таку машину ставало дедалі важче: на заправках щодня дорожчало пальне, яке вона пила, наче верблюду воду, про ексклюзивні запчастини — годі й говорити, і Валентин Петрович став замислюватися над тим, щоб продати “свою красуньку”. Особливо часто це бажання почало з’являтися в генерала після того, як у нього з’явилося нове (і теж недешеве) захоплення: реконструкція!

Ще кілька років тому він не знав, що означає це слово... Та випадково наштовхнувся на нього в Інтернеті і зрозумів: “Ось воно — моє, справжнє”... Тоді мова йшла про реконструкцію Бородінської битви. Потім Житич побачив по телевізо-

ру сюжет про Луцький (Брусиловський прорив), події якого відтворили на річці Стир... І вже не міг спокійно спати! Замавив першокласне американське сукно, з якого нині шиють чи не всі мундири вояків австрійської армії, згодом під час чергової відпустки натрапив в одному із забитих поліських сіл на кітель офіцера російської імператорської армії, який зберігся на всі сто, і за безцінь купив його. Тепер він міг брати участь у Першій світовій війні чи на тому, чи на іншому боці!

Реконструктори виявилися доволі освіченими і (що теж не менш важливо) людьми не бідними. За будь-яку автентичну дрібничку до свого екіпірування кожен з них міг викласти величезну, часом захмарну, суму грошей. А ще ж треба її знайти! Коли для російського кітеля Житича бракувало лише одного ґудзика, він просто завалив всесвітнє павутиння з проханнями про допомогу. І от сьогодні йому нарешті поталанило: чи не найвідоміший український військовий історик Сергій Ткачов з Тернополя прислав електронного листа, в якому повідомив: у мене є зайвий! “Залиште — я приїду, заберу”, — дав відповідь генерал

***

Петро Степанович Житич помер кілька років тому, а от його дружина — Євгенія Михайлівна — залишалася бадьорою та енергійною. Ця енергія просто таки хлюпала через край, коли в гості до старенької приїздили діти з онуками. Генерал неодноразово пропонував матусі перебратися до Києва, але та щоразу відмовлялася:

— Ні, діточки... Нікуди я звідси не поїду. Поки сама даю собі раду... Тут Петро, господарство: свинка, корівка... Знову ж таки, садочок, город. Хто буде на ньому поратися?

Батьківська хата була останньою на вулиці. Впритул до неї підступав березовий гай, де Валентин колись збирав по кількасот красноноголовців. Та останнім часом тут нічого не родило, хіба що свинухи і хрящі, про існування яких років зо тридцять тому місцеві навіть не підозрювали — все витоптали городяни!

На сусідньому полі стояла техніка і юрбилися люди — вони збирали буряк.

“Щоб раніше у неділю хтось працював на землі — та борони Боже! А нині — й не

розгинаються... Ні, все ж таки капіталізм — не цукор...”

По службі йому рідко доводилося спілкуватися із незаможними людьми. Зазвичай клієнтами податкової були громадяни із чималими статками. Мільйонери, мільярдери... Ті не стоятимуть у полі по коліна в багнюці...

Ні, він не мав нічого проти товстосумів, але й бідним людям треба якось виживати!

Узяти хоча б його матір, яка все життя працювала у школі. Тепер пенсію отримує — кількасот гривень... Понад двісті в середньому щомісяця йдуть на сплату послуг. І що залишається? Крихти... А хочеться ж іноді і цукерку з'їсти, і хоч якогось подарунка онучці зробити...

Звичайно, він іноді потай підкидає матусі по кілька сотень... Та ховає гроші під білизну, у шафку... Хоча на них не розжешся... Та й ліки потрібні: цукровий діабет — не дешеве “задоволення”!

Із такими сумними думками генерал обійшов місцевість, де минуло його дитинство, і повернувся до хати...

Переодягнувшись, дружина поралася біля худоби, а бабуса з онукою про щось жваво сперечалися на літній кухні...

“А може, так і треба жити — великою патріархальною сім’єю? Подалі від мегаполісів, де всі загрузли у блуді й розпусті... Думають лише про те, де б взяти побільше грошей... Ото і всі родинні цінності... Тьху на них, і ще раз — тьху...”

***

До батьків Валентини заїхали лише на годинку. Тим — веселіше, бо поруч живуть ще двоє дітей і безліч онуків будь-якого віку — від немовлят до повнолітніх. Посиділи-погомоніли — та й додому!

По дорозі Житич зателефонував Сташенкові на мобільний. Той не взяв слухавку, бо не встиг повернувся із “плавання”. І тоді генерал вдруге відчув пекучий біль під лопаткою. За мить серце ніби стиснулося у маленьку грудку. А ще світ перед очима нахилився ліворуч, перевернувся догори дригом, і невдовзі зник зовсім. На щастя, він встиг загальмувати...

Дружина, яка сиділа поруч, не панікувала: знайшла в аптечці валідол і поклала пігулку під язик чоловікові. Після чого вони помінялися місцями — права Валя мала ще зі школи...

***

Сташенко тим часом зачинився у своєму затишному “люксі” і почав аналізувати події минулих днів.

“Це ж треба було вляпатися в таке! Як тепер діяти? Але ж інформацію про “Довгар” може надати лише Толик...”

“Стоп. Він казав, що по обіді вони вирушатимуть до Тернополя... Отже, якщо я хочу до чогось докопатися, то мушу їхати з ними! Або ж облишити справу, як пропонував Валентин Петрович... А-а... ризикну!.. Ще день-другий мені вдасться потягти час, поки облаштуємося на новому місці... А там щось придумаю...”

Сташенко дістав з кишені мобільник із твердим наміром зателефонувати Марині і побачив пропущений дзвінок. Знайшов у меню прізвище “Житич” і натиснув на кнопку.

“Ваш абонент знаходиться поза зоною досяжності”, — доповів приємний жіночий голос.

“Зараз провідаю Толика і зателефоную шефові ще раз...”

Тієї ж миті мобільник вибухнув мелодією пісні “Голубая луна” · саме під

нею Олексій заховав дзвінки свого нового приятеля...

— Слухаю!

— Проведеш мене? Є пропозиція.

— Охоче...

— Я біля клубу...

***

Поруч із “Порше” стояла срібляста “ДЕУ-Ланос”. За її кермом нудьгував худорлявий молодик із гострими неголеними вилицями — один із тих, хто охороняв приміщення, в якому відбувалися засідання “контори”. Решта про щось жваво домовлялася із босами, особливо старався блондин, котрий завзято доводив свою правоту, шалено жестикулюючи довгими руками. Втім, сперечалися хлопці недовго... За мить усі, окрім Анатолія, зникли в салоні джипа. Тільки тоді він повернув голову і нарешті помітив Сташенка:

— Слухай, один із моїх хлопців вчора потрапив до лікарні... Тож не зможе поїхати до Тернополя. Гайда замість нього...

— І що я маю робити?

— Те, що й усі: доїти “лохів”...

— Зарплатня пристойна?

- “Штуцер” за вечір...
- Гривень?
- Баксів, бовдуре!
- Я згоден...
- Ото ж бо... Сподіваюсь, ти знайдеш спосіб віддячити мені за послугу...

***

Олексій попросив зачекати кілька хвилин, поки він збиратиме речі. Повертаючись в номер, вдруге набрав Житича. Генерал вже повернувся до Києва й вклався у ліжко із телевізійним пультом у руці: ох, як давно він просто не перемикав канали!

На “ТЕТ” грали київські “динамівці”, за яких він колись палко вболівав. Гра видалася нудною й нецікавою. Африканські негри і метиси-мулати з Американського континенту, які складали більшість в обох командах-суперницях, мляво ганяли м’яч упоперек поля, і Валентин Петрович задрімав.

Дзвінок Сташенка пролунав у перерві між таймами.

- Доброго дня...
- Привіт, Олексю, як ти там?

— Занурююся у злочинне середовище...

— Я тебе прошу...

— Пізно... Ми ідемо до Тернополя!

— А гроші маєш?

— Навіщо?

— Я надиктую тобі один телефончик, подзвониш, скажеш, що від мене. Принесуть гудзик — розрахуєшся...

— А скільки він може коштувати?

— Навіть не підозрюю... Забракне — скажеш!

— Радий буду прислужитися, пане генерале!

***

Сташенко кинув нехитрі пожитки в багажник “Ланоса” і поліз на заднє сидіння, де вже встиг розташуватися блондин. Місце попереду залишилося вільним.

— Ну, давай нарешті знайомитися як слід... Як твоє прізвище? — запитав Тоник.

— Сташенко...

— Ким працюєш?

— Юристом на приватному підприємстві “Конфідент”...

— Де міститься ваш офіс?

— У центрі... Поблизу Бессарабки... Але я там буваю вкрай рідко.

— Чому?

— Вовка ноги годують...

— І в чому полягає сенс твоєї роботи?

— Відповідати обов'язково?

— Так...

— Налагодження зв'язків із правоохоронцями...

— Це серйозно... Ти працював в органах?

— Ні...

— Де навчався?

— В Київському університеті...

— Гми... А я у Харківській юракадемії...

— Теж непогано... І що — все життя в секьюриті?

— Ні. У мене, друже, за плечима десять років прокуратури...

— Чого пішов?

— Це довга історія...

Анатолій замовк так само несподівано, як і розпочав цю розмову, і зробив вигляд, що дрімає... Неголений виявився вправним водієм. "ДЕУ" не їхала, а наче на повітряній подушці летіла над трасою,

оминаючи численні ями і вибоїни... Любомль, Ковель, Луцьк...

В обласному центрі Волині вони вперше зупинилися.

— Піду куплю щось перекусити, — кинув блондин.

***

Минуло близько десяти хвилин, а блондин усе ще не з'являвся. І водій почав нервувати:

— Де він совається, чорти б його... Мені відлучитися треба...

— Праворуч — ринок, — поспівчував Олекса. — Там має бути сортир...

— Ти нікуди не підеш?

— Ні...

— Я машину не зачиняю... Дивись в обидва — тут цінні папери... — Він кивнув на "дипломат", що лежав на передньому сидінні.

— Можеш не хвилюватися... Все буде чикі-пикі...

Та лишень той зник з очей, як Олексій спробував дістатися до "нутроців" кейсу. Не вийшло. Він був замкнений!

Схопити б портфель — і дременути!

Але поки Сташенко обмізковував такий варіант, на обрії з'явилася грізна постать Анатолія.

— Де Гриць?

— Побіг шукати горщик...

— А ти? Не хочеш?

— Поки що терплю...

— Іди, прогуляйся... Більше до самого Тернополя зупинятися не будемо...

— Та я не дуже хо...

— Іди...

Олексій залишив салон "ДЕУ" і пішов у напрямку, протилежному тому, в якому зник неголений, аби випадково з ним не зустрітися. Він мав намір подзвонити генералові і Максиму Неліповичу — своєму однокурсникові і власникові фірми "Конфідент"...

— Алло, Макс?

— Так.

— Це я. Льоха.

— Передзвони пізніше...

— Кидай все — і слухай уважно, якщо хочеш побачити мене живим...

— Ну...

— Я вліз в одну смердючку... Тобі дзвонитимуть. Питатимуть, чи працює у вас Сташенко... Не смій відповісти, що ні!

— Льошо, у мене три спарених телефонів...

— Вимкни усі. Залиш тільки той, що в твоєму кабінеті... І завжди зачиняй двері на ключ. Щоб лише ти і Вірочка...

— Що, і секретарку попередити?

— А ти як думав? Якщо питатимуть, де я, скажеш, що у відпустці... Цікавитимуться, чим займаюся — посилай на три літери, мовляв, не ваше собаче діло...

— Добре, я зроблю все, як ти велів...

— Дякую!

— Тримайся, друже, ти мені потрібен живим!

За Неліповичем настала черга Житича.

— Петровичу, це я...

— Чую...

— У мене незвичне прохання...

— Кажи!

— Треба встановити особу людини за одним лише іменем...

— Ти що, з глузду з'їхав?

— Ні. Його звати Анатолій. На вигляд — близько тридцяти. Закінчив ХЮА...

— Що, що?

— Харківську юракадемію... Тьху ти... Національну юридичну академію імені Ярослава Мудрого...

— Так і кажи...

— Працював у прокуратурі... Був звільнений, швидше за все — через сексуальні домагання...

— Він що, домагався своєї клієнтки?

— Думаю, клієнта!

— Овва!

Сташенко видалив із пам'яті мобільника два останні номери й пішов до машини. Всі були вже на місцях. За мить “ДЕУ” заревіла й полетіла містом далі, легко обганяючи на вузьких вуличках іномарки.

***

Коли позаду залишилося оспіване Гоголем Дубно, землю огорнула суцільна темрява. Та на швидкість “Ланоса” це не вплинуло. Він, як і раніше, давав фору всім і вся, вихоплював фарами чергову жертву — і миттю залишав її позаду...

Анатолій втомився і все частіше тулився до Олексія, той вже змучився його відштовхувати. Тож вирішив розговорити свого сусіда:

— Чуеш, от я тобі про себе все розповів, а ти мені — нічого!

- І що ти хочеш почути?
- Ну хоча б як твоє прізвище?
- Хлюпа.
- Якесь дивне!
- Загалом за національністю я — фінн. І прізвище моїх предків вимовляли приблизно так: Хуюпаайя...
- Вражає...
- Гравець зі схожим прізвищем тривалий час грав у англійській “прем’єр-лізі”, здається, за “Ліверпуль”...
- А... Пам’ятаю...
- Звісно, у радянський паспорт таку нісенітницю ніхто б не записав... Так мій батько став Хлюпою.
- Ясно. До Тернополя ще далеко?
- Близько сотні...

***

Автомобіль перетнув обласний центр від краю до краю і полетів далі.

— Скажи, Грицю, ти нічого не переплутав? (Толик вже спав, і Стащенко не мав наміру його будити.)

— Ні...

— Дивися: знак — “Кінець населеного пункту”...

— Ну то й що?

— Тернопіль позаду... Куди тепер?

— На Бучач...

— Що ми там забули?

— Тобі яка різниця? Приїдеш — побачиш! Везуть безкоштовно — дякуй і мовчи. Потусуєшся серед людей дві-три годинки — і “штучка” в кишені. Коли платять такі гроші — запитань не ставлять!

— Певно, ти маєш рацію...

— Не певно, а точно... Наша з тобою справа — гарантувати безпеку. Щоб ніхто нікуди не рипнувся. Зібрали “бабки”, отримали свою частку — і чао! А місце для зібрань не ми обираємо, а боси з огляду на безпеку! Де влада обіцяє цілковите сприяння — туди і прямуємо... До того ж Толик любить мати справу із коньяком, а в Бучачі — завод...

***

Здавалося б, неможливе завдання — знайти випускника юракадемії за самим лиш іменем, виявилось аж занадто легким... Для цього навіть імені не знадобилося... Житич просто зателефонував рек-

торові і запитав, чи були в останні роки якісь сексуальні скандали з його випускниками. Той не роздумував жодної секунди:

— Так. Був... Анатолій Хлюпа домагався хлопця, котрий проходив за однією кримінальною справою, і був відразу звільнений з органів. Де він зараз — сказати не берусь... Ходили чутки, що виїхав за кордон...

Це з'ясувалося в понеділок вранці, рівно за дві хвилини до того, як подзвонив Сташенко, і назвав те ж саме прізвище... На жаль, до Тернополя Олексій не заїжджав.

Генерал відкрив блокнот і записав: "Хлюпа". Потім двічі закреслив, хоча й був впевнений, що ніколи його вже не забуде.

***

Розпочався новий робочий тиждень. Як писали колись у радянських газетах, "потекли важкі трудові будні". Позапланові перевірки, оперативно-розшукові і кримінальні справи. Порухення і за-

криття. За відсутністю складу злочину, за відсутністю події злочину...

Цілими днями, як білка в колесі.

А тут ще й вказівки...

Плюс Стащенко зі своєю Мариною. Плюс Хлюпа, справжнє прізвище котрого, як з'ясувалося, Хуюпаайя...

А французи, а чехи, а ТОВ із різними назвами?

Голова йде обертом.

І серцю все частіше стає тісно в грудях...

***

У перші два дні Хлюпа і компанія тільки готувалися до справжньої роботи, яка розпочалася в середу. Вже о восьмій ранку до зали "прилетіли перші ластівки". Їх приймали двоє босів, як жартували підлеглі, — два "апостоли": Петро і Павло. Обидва раніше служили у спецслужбах і знали, як поводитися з населенням.

Людям показували якісь графіки, щось несли про перспективи і майбутнє процвітання, для особливо впертих — демонстрували арифметичні дії на калькуляторі. Мовляв, що тут незрозумілого? Ми вкладаємо гроші в особливо ліквідні па

пери, а вони ще ніколи не знецінювалися...

В обід у місті з'явилися ті ж самі афіші, в яких від руки було написано: початок о 18-00... Одну з таких Стащенко вислав ледь не тиждень тому на адресу свого управління... Час перевірити, чи отримали її колеги!

— Алло, Валентине Петровичу? Я дзвонив нашим хлопцям... Стосовно афіші...

— Мені ніхто нічого не доповідав...

— Не хотілося б вас навантажувати... Я вислав плакат... Треба передати фахівцям, аби ті з'ясували, де його виготовили...

— Буде зроблено.

— Як ми й припускали, тут усі колишні... А Гриць Павленко — той і зовсім із зовнішньої розвідки...

— Отакої...

— Діють під патронатом влади... Все чітко: найкращі зали в центрах міст, підсилення звуку, суперсучасна апаратура... Коньяк, кава...

— Хто розводить кролів, а хто — “лохів”...

— Які ж це “лохи”? Дехто з них віддає останню копійчину, позичає гроші у

родичів, аби хоч трохи розжитися на квартиру, медичну операцію, освіту для дитини чи ще щось нагальне, найнеобхідніше...

— Не вмовляй. Але без потреби — не ризикуй. Не пхай носа куди не слід, не випитуй номери рахунків чи імена тих, хто стоїть за цією “пірамідою”... Обережніше, прошу...

***

Хлюпа і справді поводився, наче цяця-хлопчик, і більше не робив непристойних пропозицій. Але відвідувати не забував, щовечора приходив до номера Олекси і відверто розповідав про життя-буття...

— Служив я у морфлоті... Демобілізувавшись, вступив до юридичної академії. Про цей фах мріяв з дитинства... Зустрічався з однокурсницею, мав одружуватися — та нічого не вийшло... Вже коли працював у прокуратурі, закохався вдруге... Точніше, той хлоп сам мене спровокував, аби скористатися скандалом і вибратися з халепи, а я, бовдур, повівся... Тепер ось ти трапився на моєму шляху...

Стащенко слухав ці “одкровення”, однак вів своє:

— А в “Довгар” як потрапив?

— Знайомі запропонували — я погодився... А що? Робота не брудна. Знай, дивися, аби якийсь придурок не зчинив галасу, мовляв, шарлатани! І ризику — нуль. По-перше — ніхто не примушує, це ж добровільний внесок. По-друге, ми “бабки” не збираємо — це роблять боси. Ми ж просто отримуємо гонорар за виконану роботу, тобто забезпечення безпеки...

— А я хотів вкинути в клуб своє “бабло”...

— Не варто... Якби раніше... Перші вкладники і справді отримували солідні відсотки, але це робилося лише задля того, щоб заохотити інших, тих, хто ще вагався...

— Виходить, “Довгар” — свідомо шахрайський проект?

— А ти як гадав?

— Але ж наші боси зовсім не ховаються, вільно мандрують країною...

— У них такі “тяги”, що тобі й не снилося! Як каже Петро: “Головне — знати табличку ділення!” Під час минулої пре-

зидентської компанії вони коштів не шкодували. Причому підтримували як одного, так і іншого кандидата — про всяк випадок, аби чого не трапилося... Самі ж у політику не лізуть — навіщо, в кожного і так є “ксиви” помічників нардепів. До того ж рідний брат Петра працює у бюджетному комітеті... Борисенко, може, чув?

— Звичайно!

***

Зібрання провели гладенько, без несподіванок. Презентація з класичною музикою і неоголошеним сеансом гіпнозу. Фуршет із коньяком і кавою. Провокатори і звичайні марновіри із багатотисячними сумами у різних валютах...

Коли всі розійшлися, а боси розклали пачки грошей по валізах, Сташенко вперше побачив, як Петро щось записує у грубоному блокноті, який відразу ховає під замок у чорний “дипломат”. Що там ще було у тому кейсі, він, звісно, знати не міг. Але відчував: щось таємне, дуже важливе... Він вже дорікав собі, що не по-

цупив його біля Луцького ринку і не втік з ним до Києва.

***

У четвер ввечері “апостоли” підбили касу і, не гаючи часу, розраховалися із вірнопідданими. Павло дістав із портфеля пачку стодоларових купюр, сорок папірців поклав до внутрішньої кишені піджака, решту недбало жбурнув на капот “Ланоса”...

— Роздай хлопцям! — наказав, звертаючись до блондина, і слідом за Петром поліз на заднє сидіння “Порше”, за кермом якого перебував четвертий охоронець, Давид. — З Піцою я сам розберуся...

Прізвисько Піца походило від прізвища Піцурія. Ото й усе, що Олексі було відомо про останнього члена їхньої дружної команди.

Коли джип поїхав, Анатолій розділив гроші на однакові купки. Першу залишив собі, другу віддав Грицеві, третю — Сташенкові.

— З тебе — пончик. Усе-таки перша зарплата!

— Немає проблем! — погодився той. —
Куди їдемо?

— Є у мене на прикметі один райський
куточок...

— Веди!

— Не сьогодні. Завтра у нас вихідний.
Будемо пиячити цілий день!

***

Спочатку Олексій думав, що вони їдуть
до заміського ресторану. Та коли Хлюпа
зупинив автівку біля супермаркету, зро-
зумів: банкет відбудеться на лоні при-
роди.

— Візьми побільше закуски на свій
розсуд, — дав останні вказівки Ана-
толій. — А спиртного не треба: у нас в ба-
гажнику цілий ящик коньяку — подару-
нок директора заводу, котрий вклав у
“Довгар” свої активи! Пошився у дурні,
як кажуть...

На харчах Олексій вирішив не еконо-
мити. Накидав повний візок й покотив
його до каси. Продавчиня довго зчитува-
ла штрих-коди за допомогою свого хитро-
мудрого приладдя, раз по раз техніка від-
мовлялася працювати; тоді вона ще довше

щось набирала на клавіатурі. Компаньйони, нудьгуючи у машині, про це нічого не знали. Гриць, не витримавши, почав навіть нетерпляче сигналити...

Нарахувавши без малого п'ятсот гривень, дівчина нарешті оголосила покупцеві "вирок"; той витяг з кишені однуєдину банкноту, на яку вранці встиг обміняти кілька зеленуватих папірців із портретами американських президентів. Зухвало кинув: "Здачі не треба!" і побіг до спраглих колег.

Невдовзі "Ланос" залишив межі старовинного Бучача і взяв курс на мальовниче село Рукомиш. Колись поблизу нього були розташовані скити самітників-ченців, а нині — рукотворна Голгофа, останній шлях Христа, відтворений вірянами греко-католицького обряду.

Сташенко аж замружив очі — така яскрава панорама відкрилася перед ним.

Ще доволі пекуче осіннє сонце, яким воно буває лише під час бабиного літа, відблискувало від церковних бань, розбиваючись на сотні промінчиків, що перетворювались на "зайчиків", веселими плямами блукаючи відвисними скелями. З однієї з них на волю виривався бурхли-

вий потік джерельної води і, спадаючи, розлітався на міріади крапель.

— Ого-го-го-го!!! — загорлав Олексій, розкинувши в сторони руки на найвищій точці цього природного дива, куди він ледь видерся вузенькою стежкою, і тисячоголо-се відлуння рознесло його крик всенькою округою, понад річкою Стрипою...

Романтичний настрій розвіяв Ана-толій:

— Гей, друже, чого верещиш? Пішли пити коньяк!

***

Хоча б скільки не казали, що п'яному у воду — зась, все одно існуватимуть шибайголови, охочі до невинправданого ризику. Першим у річці скупався Пав-ленко, котрий нічого не пив, окрім "Кока-коли" — хай там як, а кермо в руках спо-нукає до тверезого способу життя.

Потім у Стрипу пірнув Хлюпа, в шлун-ку якого вже бовталось півлітра чудового бучацького напою... Такого м'якого, аро-матного, ніжнього... Втім, сказати, що він пірнув — було явним перебільшенням.

Так, зайшов по коліна у воду й присів... Після чого покликав Сташенка:

— Тут води — жабі по очі... Йди, продемонструй свою спритність!

Олексій роздягнувся, розігнався, підстрибнув і... гепнувся в “найглибшому” місці, на яке завбачливо вказав Анатолій. Навпроти нього на самотньому дереві була прив’язана тарзанка, на якій, мабуть, любили гойдатися місцеві хлопчачки...

Через невелику глибину вода прогрілася достатньо добре, принаймні вона не обпікала тіло, як у Світязі. Олексій перевернувся на спину й поплив за течією... Хлюпа ж знехтував черговим змаганням, вибрався на берег і подався до однієї зі стацій. Там вже була розстелена ковдра із горою наїдків. Та цікавили його не харчі...

Блондин озирнувся і, нікого не побачивши, почав нишпорити по кишенях Олексія. Нічого несподіваного не знайшов: гроші, ключі, мобільний телефон... Схопив його, швидко увійшов у меню і прочитав: Житич, Рогальов, Ешвович, Паламарчук... Десь він уже чув ці прізвища. Де? Де?

Хлюпа дістав свого мобільника й набрав номер одного з “апостолів”:

— Петре, тобі нічого не говорять такі прізвища: Житич, Рогальов... “Пробий”, будь ласка... Дуже треба!

***

Того тижня на співробітників оперативного управління чекав справжній тріумф. У суді почалися слухання справи Раньє. Гарбуза ж взяли під арешт і доправили до Лук’янівського слідчого ізолятора... Яша Ешвович зібрав, нарешті, незаперечні докази протиправної діяльності усіх тих товариств з обмеженою відповідальністю, зареєстрованих у Чорнобильській зоні.

І лише справа стосовно опозиції ніяк не могла зрушити з місця.

Попри старання свого покровителя — Степана Івановича — Головченко не хотів брати на себе відповідальність із “заказухою”, а Петрович узагалі відверто його ігнорував. Як кажуть юристи — немає складу злочину. І хоча згори наполегливо рекомендували пришвидшити справу — без Житича це було неможливо

У п'ятницю Житича викликав шеф і передав новий ультиматум: тиждень на справу, інакше...

***

Ось і настала остання субота місяця. Саме цього дня на відомій станції метро збираються поціновувачі антикваріату з усієї України. Петрович вкотре приїздить на своєму "Рено" й шукає покупця. Поки що марно... Але сьогодні у нього є ще одна важлива місія: зустрітися нарешті із Ткачовим і забрати ґудзика!

Сергій Васильович впізнав нового знайомого за номерами автомобіля, які генерал повідомив електронною поштою... Високий, енергійний, із вольовим обличчям — повна протилежність тим рафінованим інтелігентам, якими прийнято уявляти науковців. Він увірвався в життя Житича свіжим вітром, буйним чистим потічком, як кажуть на Тернопілі.

Аби потоваришувати, їм вистачило п'ятьох коротеньких хвилинок; відтоді цих двох пов'язувала міцна чоловіча дружба...

Зрозуміло, що грошей за гудзика Ткачов не взяв, хоча б як не наполягав Валентин Петрович. А ще Сергій запросив взяти участь у встановленні пам'ятного знака в селі Мшана на місці поховання п'яťох офіцерів лейб-гвардії Преображенського полку, один з яких виявився сином головного героя Порт-Артура генерала Кондратенка.

Відмовити Житич не зміг.

***

На зібранні антикварників на генерала очікував ще один сюрприз: зустріч із Мирославою Вареник та її кавалером.

Спочатку генерал помітив довгоногоу кралю, та озирнулася, і Житич впізнав відому журналістку. За мить вона відрекомендувала свого супутника:

— Юхим Золочівський, меценат...

— Приємно, Валентин...

— Це той генерал, з яким я їздила по гриби...

— А-а, — всміхнувся супутник Мирослави.

— До речі, за вашим наказом, — уточнив Житич.

— Вона все робить за моїм наказом.
Їсть, спить...

— Припини, Юхиме, — обурилася
Слава.

— Я ж не сказав, з ким спить...

— Мені байдуже, — обірвав Валентин
Петрович і удав, що йде...

— Зачекайте... Я хочу вам зробити біз-
нес-пропозицію...

— Зайве... Принаймні поки я на дер-
жавній службі...

— Що ж... Гідна принциповість... Гід-
на... Ви щось купуєте чи продаєте?

— Продаю. "Renault CV".

— Не знаю такої марки...

— Он вона, моя "красунька"... Розроб-
лена 1938-го року, запущена в серію
1943-го.

— Беру!

— Я вам не продам...

— Чому?

— Не хочу, аби пішли плітки, що ви
таким чином купили мою прихильність...
От вийду на пенсію — тоді й поговори-
мо...

— Як довго мені чекати?

— Хто його знає? Може, тиждень!

***

Усю першу половину суботи Сташенко відлежувався в номері приватного готелю. Коньяк виходив важко, повільно, голова тріщала так, що не допомагали жодні ліки, навіть розрекламований “Алькаприм”...

О тринадцятій прийшов Хлюпа:

— Мо' пообідаємо?

— Не можу...

— Пивка, розсольчику?

— Облиш.

— Тоді одягайся. За кілька годин ми переїжджаємо...

— Куди?

— Куди скажуть боси... Щойно подзвонив Паша, попередив: “Будьте наготові”... З хвилини на хвилину може повідомити пункт призначення, а мені ще на кладовище треба заскочити...

— Навіщо?

— Родичів провідати! Виходь! Я чекаю на вулиці!

Олексій насилу підвівся, натягнув штани і пошкандибав на двір.

— Сідай поруч зі мною! — махнув рукою Анатолій з-за керма “Ланоса”.

— А де Гриць?

— Має роботу. Подзвонять боси — ми його заберемо!

— А...

Він обернувся і побачив на сидінні знайомий кейс.

“Ось яка, значить, історія... Возити разом гроші й документи розумні люди не стануть... “Бабки” “апостоли” охороні не довіряють, а от папери — будь-ласка... Не знають вони, не відають, що мене “бабло” зовсім не цікавить! Кляте похмілля: ноги не йдуть, руки не піднімаються... Якби був у формі, не заздрю цьому збоченцю... Так би влупив, що той би забув власне ім’я... А потім кинув тіло в багажник — і в столицю... Ага, вкинув, до першого поста... Без водійських прав, без рятівного службового посвідчення... Та й що б я робив із бранцем у Києві? Так і строк отримати не довго... Може, й справді перехилити чарчину-другу? Чи краще не викаблучуватися, поїздити з ними до кінця відпустки? Платять непогано. Можна і дівчатам дещо повернути, і на весілля відкласти якусь копійку... Тільки ким я після цього буду?”

— Приїхали! — невдовзі скомандував Хлюпа і натиснув на гальма. “ДЕУ” зупи-

нилася біля напівзруйнованої огорожі. — Пішли...

Олексій штовхнув дверцята...

“Ху, як важко... Треба ж було так на-
питися, наче свиня... Хоча, чекай... Може,
мені підсипали якоїсь гидоти? Чорт! Ні-
чого не розумію! Де той довбаний підар,
куди він мене веде?”

Анатолій йшов попереду і вголос зачи-
тував імена тих, чий прах покоївся на за-
кинутому кладовищі. Мудрик, Раєвсь-
кий, Миколайчук... Коли раптом його
погляд вихопив прізвище: Гільшер.

— Ти знаєш, хто тут лежить?

— Ні...

— Російський авіатор. Так би мовити,
прототип Маресьєва... Він ще в Першу
світову літав без однієї ноги...

— Навіщо він мені здався? Йдемо мер-
щій до твоїх родичів...

— Зачекай... Пан Юрій — видатний
льотчик, ми не можемо пройти повз його
могилу! Загинув Гільшер над Тернопо-
лем, але не відомо з яких причин його
прах перенесли до Бучача... Отак і ти, з
невідомих на те причин, лежатимеш боз-
на-де, поруч із героєм Великої війни...

— Що ти мелеш?

— Так, Олексю, так... Я думав, ми зближимося, а вийшло навпаки... Тож готуйся до смерті...

— Нічого не розумію!

— Сповідайся! І сподівайся на краще! Житич з Рогальовим тебе вже не захистять...

“Чорт забирай! Він вліз у мій мобільник! А я... Теж “молодець”... Прямим текстом записав у телефонній книжці прізвища керівників управління! Повний дебіл! Але так просто мене не взяти!”

— Зараз я все тобі поясню... Ти ж знаєш, що на фірмі я відповідаю за зв'язки із правоохоронними органами... Генерал Житич — начальник оперативного відділу податкової міліції ДПА, а Рогальов — його заступник...

— А ти — не приший кобилі хвіст, і не маєш до них жодного відношення...

— Приблизно так...

— І капітан Олексій Богданович Стащенко — лише твій однофамілець...

— Я такого не знаю!

Олексій кинув ще один каламутний погляд на могилу російського аса і, похитуючись, пішов праворуч...

“Нехай вважає, що я п’яний і не здатний чинити опір... Так буде легше з ним впоратися...”

— Отже, ти нічого не можеш сказати на своє виправдання? — наполягав блондин.

— Ні... Хіба що... Ти бридкий, мерзенний збоченець; особисто я до таких ставлюсь із презирством...

— Я хотів бути таким, як всі, — несподівано сказав блондин.

Стащенко подивився на сонце, поворушив рукою, потім — ногою, і раптом усвідомив, що позбувся залишків сп’яніння! Отже, не все так погано! Він кинувся вперед і збив Анатолія з ніг. Вихопивши зброю, завдав удару у підборіддя. Потім ще. І ще... Хлюпа впав. Олекса підвівся, прицілився, аби остаточно добити супротивника, і... відчув пекучий біль у грудях. Приклав долоню до грудей — між пальцями струменіла кров... І тоді з-за кам’яної брили пролунав ще один постріл.

Олекса вже не бачив, як із кущів вийшов Павленко. Нахилився над Толиком, уважно придивився... Той скривив рот у посмішці, мовляв, як добре, що ми додумалися до такого трюку... Ще мить — і я

буду у формі! Та Гриць не став очікувати цієї миті — забрав з рук мертвого Сташенка “ПМ” і рішуче натиснув на спусковий гачок. Після чого протер хустинкою рукояті обох пістолетів. Свій “ТТ” вклав у долоню Хлюпи, “Макарова” — іншому небіжчикові, хижо всміхнувся й забрався геть...

Його голосно проводжали єдині свідки події — величезні чорні круки, які оселилися на цвинтарі. Їхній несамовитий гамір заглушили і постріли, і гудок потяга...

***

Житич телефонував Олексієві кожні півгодини.

“Ну, де ти, синку? Візьми трубку, Христом-Богом молю”, але той не відповідав. І, власне, не міг відповісти — там, де він перебував, немає ні “МТСу”, ні “Київстару”... “На жаль, ваш абонент не може...” Дзвони — не дзвони. Гукай — не догукаєшся...

“Якщо до понеділка не з’явиться — сам поїду на Тернопілля!” — вирішив Валентин Петрович.

Але в неділю вранці на дисплеї його “Еріксона” висвітилося нарешті ім’я: Олексій!

— Алло, Олексю!

Та абонент мовчав.

За кілька секунд виклик повторився.

— Алло! Я Слухаю!

— З ким я розмовляю? — спитав незнайомий голос.

— З тим, до кого дзвоните...

— Ваше прізвище Житич?

— Так.

— Це начальник карного розшуку Бу-чацького РВВС...

— Ну і...

— Ви знаєте власника цього телефону?

— Звісно. Капітан Сташенко. Один із моїх підлеглих...

— Ви працюєте в органах?

— Я начальник оперативного управління податкової міліції...

— Вибачте, не знав...

— Нічого... Що з Олексю?

— Його вбито. Прямо на кладовищі. З пістолета “ТТ” китайського виробництва...

— Здається, я можу допомогти в пошуку злочинця. Анатолій Хлюпа... Вам нічого не говорить це ім’я?

— Чом ні? Він лежав поруч — із документами у кишені і діркою в голові. Від пістолета Макарова, що був у руках вашого підлеглого...

— А... Чорт... Олекса не мав зброї...

— Ви будете заперечувати очевидне?

— Ні... Завтра я пришлю когось зі своїх хлопців, спробуємо разом встановити істину.

— Чекаю!

***

— Що сталося? — поцікавилась дружина, коли генерал відклав у сторону мобільник і охопив голову руками...

— Сташенка вбили!

— О Боже! За що?

— Він випадково зіштовхнувся з одними шахраями і мріяв вивести їх на чисту воду...

— Бідолашний... Скільки йому років... Було?

— Двадцять шість...

— Зовсім дитина... Вбивць знайшли?

— Боюсь, ніхто їх не шукатиме!

— Чому?

— Вони лежали один проти одного з пістолетами в руках. Він і підозрюваний

у вбивстві. Але, мабуть, не все так просто...

— Хочеш сказати, був хтось третій?

— Хтозна...

***

Установа гула, наче розтривожений вулик. Ще б пак! Вбито капітана Сташенка, одного з найкращих молодих оперативників... А тут ще й бучацькі міліціанти підкинули хмизу до вогню: мовляв, версію, що до смерті могла призвести професійна діяльність загиблого, вони повністю відкидають. Це звичайна “битовуха”: геї влаштували сцену ревностів й постріляли один одного...

Житич, як міг, захищав репутацію свого підлеглого. Утім, факти — річ, як відомо, вперта. І генерал вирішив особисто розібратися в ситуації. У вівторок вранці “Фольксваген”, керований рукою вірного Володимира Паламарчука, взяв курс на західне Поділля...

У Тернополі підібрали Ткачова і разом вирушили на Бучач.

Начальник відділення карного розшуку про візит високоповажної особи з Киє-

ва вже знав і чекав на вулиці. Генерал з Ткачовим сиділи ззаду, тож майорові дісталось козирне переднє місце. Тим зручніше йому було керувати діями шофера, котрий зовсім не орієнтувався в чужому місті.

За десять хвилин “Фольксваген” зупинився біля закинутого кладовища.

Витоптаною стежкою майор пішов вглиб цвинтаря і впевнено тицьнув пальцем у невеликий рівчак:

— Тут... Ось схема: Хлюпа лежав горілиць, а цей — ваш — фактично на ньому, обличчям донизу... Дуже схоже на дуель... Ніби вони зближувалися і лупили один по одному з пістолів...

— Так-так, — підтвердив Ткачов і повернувся до Житича. — Ти, мабуть, чув прізвище Редль?

— Полковник генштабу австрійської армії? Він, до речі, мріяв стати військовим слідчим...

— Той Редль працював на російську розвідку... Австрійці збилися з ніг: витік інформації є, а знайти винних ніяк не вдається... Вони навіть подумати не могли, що зрадник — таке велике цабе! А викрили його так: підсунули молодого

хлопчика з числа офіцерів, той у розпал пристрастей влаштував сцену ревнощів: мовляв, з ким ти листуєшся, з ким зустрічаєшся? Ти зраджуєш мені — о, пустуне! А полковник — ну цілковитий ідіот! — взяв і розкрив усі карти...

— А я знаю іншу версію. Редль забув вчасно забрати конверт з черговим гоно-
раром, присланий, звичайно ж, на вигадане ім'я... Коли сплив необхідний термін, поштарі доправили листа в поліцію, та передала його в розвідбюро... Відтоді співробітники спецслужби взяли відділення зв'язку під свій контроль... Та коли полковник у цивільному прийшов за черговим пакетом — розгубилися і дали йому можливість втекти, до речі — в таксі... На їхнє щастя, вирахувати таксиста було нескладно. Той відразу повідомив, куди завіз свого клієнта...

— Його судили? — запитав начальник розшуку, котрий уважно слухав своїх супутників.

— Ні, дали можливість застрелитися...

— Схоже, цим двом Бог теж надав можливість гідно піти з життя! — не довго думаючи, провів аналогію майор.

— А слідів цього Бога ви не шукали?

— Ні...

— А... Ось... Іди сюди, — Житич зайшов за кам'яну брилу, туди, де ховався справжній вбивця, і вказав на чіткі відбитки сліду приблизно сорокового розміру. — Обоє загиблих були зростом під метр дев'яносто. Сташенко, наприклад, носив сорок п'ятий, та й Хлюпа, ймовірно, не менше...

— Перевірю!

— Тут явно хтось ховався, чекав... Ба-чиш — натоптано.

— І справді...

— Отже, не все так просто! Я тривалий час працював оперативником в одному зі столичних РВВС і можу поставити до ваших експертів цілу низку запитань. Вони мусять дати на них відповідь.

— Диктуйте, я запишу...

— Перше. Чи виявлені сліди сорокового розміру в інших місцях кладовища? Якщо так, то куди вони ведуть: за огорожу чи навпаки...

— Зрозумів...

— Хто вистрелив першим? Якщо, звісно, є можливість це встановити.

— Звичайно, Хлюпа...

— Добре... Тоді як поранений міг повалити його на землю? Нехай експерти встановлять, чи мав він можливість чинити опір у такому стані...

— Гаразд.

— А якщо першим стріляв Олекса, то хто прикінчив його самого? Бачиш, скільки запитань... А ти? Дуель... Навіщо паплюжити ім'я чесного хлопця?

— Пробачте, не знав...

— Нічого... Я тебе розумію... Ти знайшов документи Хлюпи, подзвонив куди слід і дізнався, що з його ім'ям був пов'язаний гучний сексуальний скандал... Відтак і мою людину вирішив зробити "голубариком"... І все нібито зрослося, як у нас кажуть, стало на свої місця...

— Так точно...

— А тих подробиць, про які я розповів, ти знати не міг!

— Авжеж...

— Отже, йди — виконуй свою роботу, а ми з Сергієм Васильовичем ще трохи тут погуляємо...

— Є!

— Володя тебе підвезе!

— Дякую, пане генерале!

***

— Слухай, Сергію, звідки тобі відомі такі подробиці? — запитав Житич, спершись на могилу Гільшера.

— З архівів...

— Візьмеш мене в свою команду?

— У тебе ж роботи по вуха...

— Ой, відчуваю, кінець моїй кар'єрі... Та й, якщо чесно, ця еквілібристика на тонкому льоду мені давно набридла... Хочу поїздити з тобою. По архівах, у Мшану, на реконструкції...

— Не заперечую.

***

Розслідування вбивства Сташенка Житич тримав під невсипущим контролем, хоча й не мав на те офіційних повноважень. І взагалі... Що він міг зробити? Брати на себе зайву мороку міліція не стала — залишила в силі попередню версію вбивства й благополучно закрила справу через смерть обох її фігурантів. Хоча начальник розшуку, треба віддати йому належне, приховувати нові обставини не став — щодня телефонував про них генералові. Мабуть, мучило сумління...

— Валентине Петровичу?

— Я!

— Бучач турбує...

— Слухаю...

— Мої хлопці “пробили”: Сташенко разом із Хлюпою працював на “Довгар”. Є така контора...

— Знаю.

— Після нас вони мали їхати в Микулинці, але раптом змінили маршрут...

— Гаразд. Довідаєшся ще щось — дзвони!

І за день знову:

— Я тут випивав учора з одним есбеушником, він каже, що тією фірмою керує його однокурсник Петро Борисенко.

— Добре, я поцікавлюсь...

А в п'ятницю:

— Сьогодні телефонував мій приятель з Івано-Франківщини. Наші знайомі розклеїли афіші по всьому Калушу. От він і цікавився, що то за фірма...

Житич зв'язався з прикарпатськими колегами. Ті про “Довгар” нічого не чули. А от інформація стосовно Петра виявилася на сто відсотків правдивою. Раніше він служив у спецслужбі, але після того, як її позбавили багатьох повноважень, пішов

у відставку і почав займатися приватним підприємництвом, основою якого стала фінансова піраміда... “Кришував” бізнес рідний брат, депутат усіх скликань і один із фундаторів чи не найвпливовішої партії в країні...

“Щось надто часто останнім часом я чую це прізвище... Може, настав час для особистого знайомства?”

***

Робочий тиждень, як зазвичай, закінчився викликом шефа. Житич відчував усіма фібрами душі, що він може стати останнім, але все одно сподівався, думав — мине!

Не минулося!

— Все, Валентине... Я не усесильний Господь... Захищав, захищав тебе — і здався, вибачай — сам на пташиних правах... З понеділка переходиш у резерв.

— Кому передати справи?

— Поки що — Рогальову... А там побачимо...

— Отже, Сашко погодився на ваші умови?

— З чим-чим, а з проникливістю у тебе все гаразд!

— Що ж, дякую за відвертість. Ти мене завжди розумів. А я — тебе.

— Один мій добрий знайомий шукає собі заступника з питань безпеки, підеш?

— Ні. Трохи відпочину.

— Це правильно. Такі, як ти, без роботи ніколи не залишаться...

— Лестиш?

— Ні. Констатую факт.

— Щось зміниться — дасиш знати...

— А що може змінитися?

— Влада!

— Е, друже, тоді для мене в ДПА не буде місця!

***

Житич повернувся в свій кабінет.

“Ось і все. Пролетіло життя, наче одна мить. Шкода, міг би ще принести багато користі. Державі, народу... Треба хоч могорич колегам поставити, а то якось не по-людськи... Та пішли вони... Як до мене — так і я до них... Поїдемо з Володькою до Жеки, вип’ємо пива, поїмо раків...”

Він дістав мобільний телефон і викликав Паламарчука:

— У тебе є знайомі таксисти?

— Звісно.

— Подзвони, спитай, скільки коштуватиме поїздка до “Снайпера”...

— Я і так скажу: три гривні кілометр!

— Добре. Виклич когось. Поїдемо, розважимося...

— А “Фолькс”?

— Залишиш у дворі!

Він заплющив очі й побачив себе у вісімнадцять років... Проводи. Мати з батьком. Заплакана Валюша... Боже, невже збігло чверть сторіччя?

***

Євгену генерал подзвонив уже з таксі.

— Привіт... Валентин Житич... У тебе є раки?

— Завжди!

— То став варити...

— Скільки?

— Штук сорок-п'ятдесят... Нас тільки двоє...

— Взагалі-то ми сьогодні зачинені. Один нардеп проплатив оренду всіх приміщень і влаштував вечірку...

— От дожилися... Скоро й пива в рідній країні буде ніде попити!

— Ти приїжджай, щось придумаємо... У мене є службова кабінка. Столик, два крісла... Вам вистачить!

— А вони нам не заважатимуть?

— Ні... У них своє весілля, у вас — своє!

***

Запропонована кабінка була ізольована від зали, мала окремий вхід.

Нардепівська вечірка щойно розпочалася через стіну і ще не набрала достатніх обертів, а надійна ізоляція не давала кволим звукам музики жодної можливості просочитися навіть через такий, не дуже грубий мур. Тим паче що Жека увімкнув телевізор — один із російських телеканалів саме починав трансляцію ювілейного концерту Юрія Антонова, пісні якого Житич обожнював.

Стіл було вже накрито.

— Посидь з нами, — запропонував Валентин Петрович.

— Охоче! — погодився Євген. — Тільки схожу іще раз гляну... Роботи у мене

на сьогодні більше немає, все давно готове, тепер справа за офіціантами. Та й, зрештою, начальник я чи хто?

Єдина незручність приміщення — задуха. Аби провітрити кабінку, Житич відчинив вікно і несподівано почув чийось розмову.

— З днем народження, братику...

— Дякую, дякую...

— Тут “лимон”. Передай кому слід.

— Гаразд.

— Вибач, що не можу посидіти з тобою в цей святковий день — той підар таки створив для нас певні проблеми... Відпали Микулинці і Чортків, добре хоч Павло підстрахувався, домовився з франківцями...

— Дивіться, надалі будьте обережнішими...

— Не все залежить від нас. І звідки тільки взявся той податківець?

— Я “пробивав”. Він перебуває у календарній відпустці. Жодного офіційного завдання працювати по нашій фірмі не мав. Його керівництво тепер відхрещується від того, що сталося. Мовляв, інцидент — прикра випадковість, жодного стосунку до фахової діяльності співробітників нашої установи не має...

Співрозмовники то наближались до вікна, то віддалялись, і Житич радше здогадувався, про що йдеться, ніж чув напевне. А його супутники взагалі не розуміли, чому генерал раптом наказав вимкнути телевізор і нашорошив вуха замість того, щоб пити пиво!

Невдовзі знадвору долинуло пікання сигналізації, і Валентин Петрович захотів вийти на вулицю. Володя поривався супроводжувати шефа, та той був невблаганний...

Від стоянки від'їжджав джип.

“Porsche Cayenne”, за контурами визначив генерал, котрий добре розумівся на автомобільній техніці. — І, найвірогідніше, “Turbo S”, такий коштує щонайменше сто сімдесят тисяч доларів...”

Він підійшов до місця, де щойно стояв автомобіль, і раптом помітив на ґрунтовій доріжці, що межувала із заасфальтованим майданчиком, чіткий відбиток сліду сорокового розміру... Точнісінько такий він вже бачив одного разу!

***

Гулянка хоч із запізненням, але все ж таки розпочалася.

Та почуте ніяк не йшло з голови, і тому пиво просто не смакувало.

Відтак після кількох кухлів пінливого напою і десятка з'їдених раків генерал закомандував додому. Паламарчуку довелося знову викликати свого знайомого. Поки той вдруге продирався через “закорковане” місто, в кабінці точилася некваплива бесіда:

— Скажи, Жеко, хто у тебе сьогодні відривається?

— Народний депутат Борисенко. Напередодні у нього був день народження... Звичайно ж, до моднього, — він навмисно пом'якшив “н”, як це робили герої улюбленого фільму “За двома зайцями” і досі роблять жителі багатьох українських провінцій, — ресторану всі не помістилися. От він і запросив до нас тих, хто рангом понижче...

— Ти знаєш когось із них?

— Хіба що його брата — Петра... Він раз на місяць любить постріляти в тирі — і до нас не забуває заходити...

— Тобі прізвище Хлюпа ні про що не говорить?

— Ні...

— Високий такий, ставний блондин...

— Я за прізвищами нікого не знаю. Хоча поруч з Петром завжди хтось був... Толик, Паша, Гриша, Сява, Давид...

— Його звати Анатолій...

— Толик і справді має біляве волосся. Він за посадою, мабуть, начальник охорони чи служби безпеки, як зараз кажуть — сек'юріті...

— З чого ти зробив такий висновок?

— Толик завжди заходив перший, а йшов — останній... Заглядав під столи, навіть куштував деякі страви... Та колеги його не дуже поважали. Особливо Григорій. Одного разу між ними мало не спалахнула бійка...

— Через що?

— Не знаю, тільки потім Гриць обізвав Толю педерастом і залишив залу, гримнувши дверима... Аж штукатурка обсыпалася над коробкою! Петро вибіг за ним і повернув назад, згодом примусивши обох потиснути одне одному руки...

— Цей Петро високий на зріст?

— Не дуже, але вищий за мене і за тебе...

— Десь метр вісімдесят?

— Мабуть, вісімдесят п'ять...

— Нічого собі — не дуже.

— Все пізнається у порівнянні. Ана-толій — за метр дев'яносто, Паша із Сявою — хіба що трохи нижчі... Один Гриць — десь приблизно такий, як ми...

“Отже, якщо хтось із них і носить взуття сорокового розміру, то це Павленко. Здається, таке прізвище назвав Стапенко! Хоч якась, а зачіпка!”

— Ти можеш подзвонити мені, коли вони ще раз приїдуть постріляти?

— Звичайно.

— На мобільний — він є у візитці.

— Домовились.

Житич ще не знав, для чого це йому, але зараз ним керував інстинкт, якщо хочете — інтуїція, і генерал всіляко корився долі.

— А знаєте, друзі, для чого ми сьогодні зібралися?

— Ні...

— Провести мене на відпочинок... З понеділка я — цивільна людина!

— Що, вже йдеш на пенсію? — вихопилося у Жеки. Мабуть, він мав на заступництво генерала певні види і сподівання.

— Ні. Поки що — у резерв... А там — видно буде...

— Валентине Петровичу, а як же я без вас?

— Перейдеш до Рогальова...

— Кому потрібен чужий водій? Олександр Іванович знайде когось свого...

— То будеш возити мене на риболовлю...

— Ага... Вам легко говорити... А мені що робити? Як діток годувати?

— Не дрейф, Володько, прорвемося! Я довго без діла не сидітиму, наймусь до когось у службу безпеки — й заберу тебе до себе!

— Ловлю на слові...

Щойно він вимовив цю фразу, як знадвору долинув сигнал клаксона.

Ще мить — і в його кишені задзеленчав мобільник.

— Це по наші душі!

Вони тепло розпрощалися із гостинним господарем і пішли до автомобіля з фіш-

кою на кузові. На стоянці стояв Борисенко і курив. Побачивши Житича, зміряв його лихим поглядом і повернувся обличчям до Євгена, котрий саме почав прощально махати рукою вслід таксі.

— Це хто такий?

— Мій давній приятель...

— Як його звати?

— Валентин.

— А прізвище?

— Житич!

— Отже, генерал Житич... Начальник оперативного управління ДПА...

— Ви знайомі?

— Заочно... Що він тут робив?

— Ставив могорич з приводу свого переведення у резерв...

— Він що, позбувся посади?!

Настрій депутата миттєво покращився, він навіть зволив обійняти співрозмовника.

— Ходімо до зали, я тебе файно пригощу. Кажи, чого хочеш?

— У своєму закладі я сам звик пригощати гостей...

— Тоді ось, тримай, — він дістав з портмоне хрустку банкноту номіналом у сто євро і поклав її в кишеню Євгена. — Тіль-

ки скажи мені, будь ласка, для чого він виходив на вулицю десь годину тому?

— Не знаю... Може, подихати...

— Ні... Охорона доповіла, що він щось шукав на тому місці, де стояла машина мого брата.

— Це, мабуть, просто випадковий збіг... Йшов з туалету, згубив якусь дрібничку...

— А він знав, що ми тут гуляємо?

— Ні. Я сказав про це тільки тоді, коли вони вже викликали таксі...

— А той, напарник Житича, теж із податкової?

— Так. Його персональний водій.

— Спасибі, спасибі тобі, Жеко... Цей вечір — один із найкращих!

***

Вдома була лишень доня.

— Привіт, таточку, — вона кинулася на шию і припала губами до неголеної щоки.

— Здрастуй, люба... Де мама?

— Побігла по хліб у магазин... Тобі на вечерю... Ми чекали на тебе, як завжди, близько дев'ятої, а ще й восьмої немає...

— Стережіться... Я тепер взагалі не буду з дому виходити...

— Що трапилося, тату?

— Тимчасово не працюватиму... Скільки можна?

— Ти ж не витримаєш без роботи. Хіба твої начальники цього не розуміють?

— Їм видніше. Рішення прийняте і оскарженню не підлягає...

— А може, й добре? Поїдете з мамою в круїз, я “проб’ю” вам по Інтернету цікавий маршрут, відпочинете, наберетесь сил... Може, й засмагнете? На півдні ще не холодно... Скажу тобі по секрету: мама давно про це мріє!

— Отже, настав час здійснення мрій! А як ти, без нагляду?

— Будь спокійний. Мене саму не залишать!

— Борисенко?

— А то хто ж іще...

— Він десь працює чи навчається?

— В Інституті міжнародних відносин Київського Національного університету імені Тараса Шевченка...

— Тьху ти, де ж іще можуть навчатися “мажори”...

— Тату... П'єр — гарний хлопець. Тобі сподобається...

— То запроси його в гості...

— Гаразд. Може, завтра... Згода?

— Хоч сьогодні!

***

Петра назвали на честь рідного брата свого впливового татуся. Але більше був схожий на маму. Високий, сутулуватий...

— Проходьте, будь ласка... Ганнуса розповідала про вас багато доброго...

— Вона перебільшує...

(На додачу юнак почервонів.)

— Як справи в інституті?

— Добре!

— П'єр — відмінник! — конкретизувала доня.

— І ким будете по закінченні?

— Дипломатом...

(“Звичайно, не двірником... Що я таке питаю?”)

— А хобі якесь маєте?

— Звісно.

— Він займається авіамоделізмом! — знову вставила п'ять копійок Ганнуса.

(“Якесь неправильне захоплення. Ні, щоб скачки, автоперегони чи хоча б дайвінг, як у Жеки!”)

— Кажуть, у вас будинок з видом на Дніпро? Власний причал, яхта?

— Тату!!! — підвищила голос дочка.

— Нічого, — хлопець поклав руку їй на коліно і, подивившись в очі, продовжив. — Я був проти, мені подобалася стара квартира на Тургенєвській, але батьки наполягли!

— Там залишилися всі наші спільні друзі, — не забула знову підіграти Петру юна захисниця “мажорів”.

— Ганя каже...

— Анна...

— Ну, добре... Ганнуса каже, ви слухаєте рок?

— Так.

— Важкий?

— Не дуже.

— Західний?

— Ні, більше — російський. Ранній “Наутілус”, “Крематорій”...

— А “Пікнік”?

— Я мало про них знаю...

— Даремно, Петре...

— П’єр! — знову встряла дочка.

— У них є просто чудові речі, з глибоким філософським змістом... Наприклад “Єгиптянин”, “Королівство кривих”...

— У кіосках я не зустрічав їхніх компакт-дисків.

— Є. “Мракобесіє і джаз”, “Тень вампіра”, “Женьшень”, “Танець волка”, “Ієрогліф”...

— Заманливо. Судячи із назв... Треба пошукати в комп’ютері!

— Ну, чого ти присікався до хлопця? — заступилася за гостя ще й господиня. — Слухаєш своє ретро — і всіх хочеш на нього “присадити”... Ідіть їсти, деруни схолонуть!

***

Свій день народження Степан Іванович вирішив святкувати із розмахом, що не кажи — полудень віку...

Брат Юрко постарався — відреставрував ресторан на п’ять із плюсом. Зробив одну велику залу в національному стилі і декілька малих, на чотири персони кожна, щоб високим гостям було де усамітнюватися — зазвичай, на таких зібран-

нях не тільки вшановують іменинників, а й вирішують важливі справи.

Декілька бунгало завбачливий господар спорудив у дворі на випадок сухої сонячної погоди, але та вкотре виявила свою примхливість — зранку на всій Київщині накрапав дрібний колючий дощ.

Степан Іванович довго вагався, запрошувати Житича чи ні. З одного боку — стільки років працювали разом, а з другого — Петрович вже в резерві, який із нього толк? Втім, вирішив перестрахуватися і надіслав запрошення: раптом щось зміниться, тоді невідомо: хто буде на коні, а хто під ним... Кадрові перестановки стали звичними в ДПА, як і в будь-якій іншій державній установі. Траплялися випадки, коли її очолював нікому не відомий управлінець середньої ланки чи привозний варяг, який абсолютно не розумівся у специфіці роботи та за жодних умов не міг звести “дебет з кредитом”, як жартували податківці.

Генерал йти на ювілей не збирався, але коли з'ясував, що серед запрошених є Борисенко — передумав. Особливих проблем із вибором подарунка не існувало — Степан Іванович давно збирав колекцію

давньоруських ікон, а Валентин Петрович мав гарні зв'язки серед антикварників і знав у кого (й за які гроші) можна придбати цікаву річ...

Кожного гостя духовий оркестр зустрічав маршем, мов на весіллі. Далі йшла сцена братання: ювіляр і черговий презентодавець довго обнімалися, цілувалися й говорили один одному компліменти.

Так сталося, що Житичі приїхали відразу за родиною Борисенків.

— Диви, наші потенційні свати, — прошепотів генерал на вухо дружині.

— Зроби так, щоб ми сиділи поруч! — відповіла Валентина.

Але ніяких зусиль для втілення її плану в життя не знадобилося. Степан Іванович без всякої підказки посадив їх одне навпроти одного. Довелося знайомитися!

— Антон!

— Валентин!

— Таня!

— Валентина!

— То ви батьки Ані?

— Так!

— Чарівна дівчинка... Дуже приємно...

Дуже...

Годину з-за столу ніхто не вставав. Лише після того, як було оголошено першу перерву й духовиків змінила відома поп-група, в репертуарі якої — пісні народів світу, люди почали збиратися в “клуби за інтересами”. Хтось танцював, хтось стояв осторонь і обговорював їхні “па”; були навіть такі, що грали в карти. Таня і Валентина в компанії дружини голови ДПА оглядали присадибну територію. Насамперед жіноцтво цікавилось квітами, адже кожна з них вирощувала їх на своїй дачі, вважаючи себе в цій царині неперевершеною фахівчиною.

Борисенко і Житич спочатку спостерігали за діями майстрів преферансу, а потім усамітнилися в банкетці.

Настав час з'ясувати стосунки...

— Отже, ви вже на пенсії?

— Ні. Поки що ОДР...

— Розшифруйте!

— Офіцер діючого резерву...

— І чим плануєте займатися?

— Реконструкціями...

— А це що таке?

— Зараз в Україні діє кілька десятків військово-історичних клубів, учасники яких відтворюють події минулих воєн...

— Цікаво... І яка битва на часі?

— Зараз мене запрошують взяти участь у “Стохідській м’ясорубці” — так названо один із епізодів знаменитого Брусиловського прориву... Тоді росіяни втратили чи не всю свою гвардію, тому були змушені терміново створювати навчальні заклади із прискореної підготовки молодших офіцерів, тобто прапорщиків...

— У вас є форма, зброя?

— Звичайно. До речі, обох протиборчих таборів...

— А на роботу не збираєтеся?

— Поки що ні...

— Можу запропонувати тепле містечко...

— І, думаєте, я погоджусь?

— Чом би й ні?

— Після того, що сталося зі Сташенком?

— Це хто такий?

— Мій співробітник, котрого я мав за сина...

— А що з ним сталося?

— Загинув від рук холоуїв вашого брата...

— Ви маєте докази?

— Звичайно... Ось! — генерал виклав на стіл касету з піснями улюбленого “Пікніка”, яку завбачливо взяв із собою, розраховуючи саме на такий випадок. — Тут запис вашої розмови з Петром в кафе, що біля готелю “Снайпер”...

Очі політика збільшилися у розмірах і наповнилися люттю.

— Ви надто ризикуєте, Валентине Петровичу, надто... Бо-боюсь, під час чергової ре-реконструкції по вас стрілятимуть не лише холостими.

— Ви мені погрожуйте?

— Борони Боже! Попереджаю і відмовляю від необдуманих вчинків...

— Мені боятися нічого... Це раніше, на службі, мусив слухатися всіх і вся. А тепер — я вільна людина...

— І що ця вільна людина хоче отримати натомість? — він поклав на стіл правидю, яка мимоволі потягнулася за касетою.

— Хочете взяти? Беріть, у мене ще є...

Антон Семенович відсмикнув руку.

— Скільки? — його голос став вимогливим і сердитим.

— Я ще подумаю на дозвіллі, добре?

— Три дні вистачить?

— А потім?

— Потім побачимо!

Житич не відповів нічого — просто підвівся і пішов. Не знайшовши у великій залі дружини, котра все ще обговорювала квіткову тематику зі своїми новими знайомими, подався в туалет. Зачинившись, дістав із внутрішньої кишені диктофон й увімкнув його.

— Ви надто ризикуєте, надто... Боюсь, під час чергової реконструкції по вас стрілятимуть не тільки холостими, — полився з динаміків роздратований голос Борисенка.

Це вже не блеф! Це — речовий доказ! Ну, майже...

***

Як і передбачав Паламарчук, Рогальов довірив своє тіло іншому шоферові-помічникові, з котрим його пов'язували родинні вузи. Ні, з ДПА Володю не звільнили, запропонували возити начальника одного з департаментів.

І через те, що керівник підрозділу ще не повернувся з відпустки, запропонували те ж саме водієві. Той відпочинку не

планував, тож відверто нудьгував вдома, іноді просто не знаходячи собі місця. А ще... Володя дуже сумував за колишнім босом і щовечора телефонував йому. Останній діалог відбувся відразу після дня народження Степана Івановича:

- Здрастуйте, Валентине Петровичу!
- Привіт.
- Це я, Володя.
- Бачу, чую...
- Чим займаєтеся?
- Збираюся в Мшану... На Тернопіль...
- Туди, де ми були?
- Ні, на іншій кінець області...
- Візьміть мене з собою...
- Легко... Твоя "лайба" на ходу?
- Ображаєте?
- Я маю на увазі "десятку"...
- Машина — звір!
- Мій бензин, твоє — кермо...
- Домовились! Коли вирушаємо?
- У п'ятницю!

***

Виїхали о п'ятій годині ранку. Житомир, Новоград-Волинський... "Треба б за-

скочити до матусі на зворотньому шляху”, — подумав генерал. Далі — Рівне, Дубно, Кременець... Ткачов чекав у Почаєві. Звідти, манівцями, вони мали дістатися до потрібного села. “От життя! Навіть бракує часу відвідати православну святиню! А їду ж просто попід лаврою!”

...Біля Мшанської церкви вже тлумився місцевий люд. На єдиній дорозі, що вела до неї, стояли дві іномарки. Одна належала Зборівській райдержадміністрації, інша — з червоними номерами серії “СС” — російській дипломатичній установі у Львові.

Консул-радник генконсульства РФ Авраам Іванович Вранчану (навмисно не придумаєш!) вже відверто нервував — друзі запізналися мало не на чверть години. Далі ж все пішло як по маслу: служба — мітинг — фуршет. Хто заробляє політичні дивіденди, хто “косить капусту” на рівному місті, а хто, як от Ткачов, — просто відновлює історичну справедливість, гідно вшановуючи пам’ять усіх полеглих незалежно від їхньої національності...

***

— Ну, Володю, раз ми вже тут — давай заскочимо в Бучач. Може, наші друзі-менти взнали щось новеньке про загибель Олексія, — запропонував генерал, коли церемонія вшанування пам'яті російських гвардійських офіцерів добігла кінця.

— Ми ж домовилися, моє кермо, ваш — бензин...

— Ось як? Тоді шукай заправку!

...Начальник відділення карного розшуку ще був на роботі, але вже збирався додому. Несподівана поява столичних податківців особливої радості йому не завдала, але коли Володя натякнув на неформальність візиту, подобрішав.

— Я не проти. Можу навіть запропонувати провести вечір так само, як його провів Стащенко!

— Звідки такі дані?

— Тільки між нами...

— О'кей...

— Ми чи не посекундно відтворили останні години життя загиблих... Напередодні вся їхня шарага гуляла в Рукомиші, це в кількох кілометрах від Бучача... Я особисто виїжджав на те місце, знайшов пакет із залишками наїдків і порожніми

пляшками... З-під коньяку і “Кока-коли”... З них зняли відбитки пальців. Вони належать Стащенкові, Хлюпі і невідомому...

— Ти “пробивав” по комп’ютеру?

— Авжеж. Нуль.

— І нічого такого, що б допомогло пролити світло на ту трагедію, за ці дні твої хлопці не “нарили”?

Майор помовчав і якось невпевнено протягнув:

— Ні-і...

— Добре, сідай в машину, поїдемо до склепу. Так, здається, у вас називають магазин?

— Так...

— Що будемо пити?

— Те, що й вони!

***

— Ну, показуй, де вони сиділи? — звернувся до майора Валентин Петрович, коли вони спустилися крутим схилом до річки Стрипи.

— Он там, біля другої стації...

— Чого-чого?

— Так називають місця, де Ісус зупинявся під вагою хреста, йдучи на Голгофу... Мабуть, це походить від слів “ставати”, “стати”...

— Чорт... Назвали б зупинкою... Хто буде таку красу?

— Місцеві бізнесмени... Все життя ловили рибу в каламутній воді, тепер от замолюють гріхи...

— Зрозуміло. За це і вип’ємо... (Він покрутив у руці пляшку бучацького коньяку, розглядаючи етикетку, і витягнув корка. Після чого налив по половині пластикового стаканчика собі і міліціонерів.) Кажеш, вони вживали саме такий напій?

— Так точно.

— Ну, за спокуту!

— Так. У кожного є гріхи. Головне — вчасно покаятися!

— Справді!

Вони випили. Запили “Кока-колою”...

— Гми... Гідна річ! — схвалив Житич. — А я вже й не знав, що пити. Суцільний фальсифікат. На восьме березня взяв пляшку вірменського. У крутому супермаркеті. І що? Відкорковуємо ввечері з дружиною, а там...

— Спиртяга? — припустив майор.

— Гірше! Самогонка!

— Та я б їх, чорт забирай, згноїв...

— Це ти у себе в Бучачі — цар і бог, а в Києві не надто повикаблучуєшся... Там люди, знаєш, які зв'язки мають! Можуть і до Президента подзвонити...

— Через таку дрібницю?

— Легко... Ти тільки почнеш на них “наїжджати”, а тобі: “А ми працюємо з таким-то...”

— Що, навіть ви не подужаєте?

— Не про мене йдеться — про простих інспекторів...

— Я думав — то лише в нас “безпредел”, а воно, бачте, скрізь таке...

— Ось і другий тост визрів: за правову державу...

— Залізно! Наскільки було б легше працювати...

Так, за розмовами, вони потихеньку спорожнили першу пляшку і почали другу.

— А ви, Валентине Петровичу, справжній чолов'яга, — нарешті дійшло до майора. — Щоб генерал із простим ментом... Поважаю... Поважаю...

— Давай на “ти”, — вирішив поглибити довіру Житич. — Тобі скільки років?

— Тридцять дев’ять...

— А мені — сорок три...

— Пацан...

— От бачиш... Не у всіх однаково складається кар’єра... Може, й ти колись станеш генералом...

— Я... Гик... Я — ніколи... Абзац. Своє вибрав. Навіть на дембель підполковника навряд чи отримаю...

— Не впадай у відчай. Все може статися.

— Я — нехлюй, — так каже моє керівництво...

— Чого ж тоді тримає тебе в такому віці?

— А більше працювати нікому! До нас у розшук молодь йти не хоче. Ризиковано. А цього не-хлю-я (він постукав себе по грудях) кожна сволота знає. І поважає! Бо я не продаюся! Он, в сусідніх районах, за кількасот баксів злодіїв, яких взяли на гарячому, відпускають, а у нас — порядок. “Вор должен сидеть в тюрьме”... Мені навіть “поганяйло” придумали — Жеглов!

— Так. Давай, Глебушка, ще по єдиній... За нас, бо ми того варті!

— І єто правильно! Добре, що є такі, як я... І ти... Гик... Інакше, як тоді жити?

— Ну, п'ємо... Ех, добра штука... Не під руку буде сказано!

— А знаєш, що я тобі розповім по секрету... Гик... Мабуть, був таки третій, там, на цвинтарі...

— Маєш докази?

— Здогадки. По-перше, експерти довели, що смертельного поранення Сташенкові було завдано не з одного-двох метрів, а мінімум — із восьми...

— Це те, про що я говорив...

— А по-друге... Гик... Тільки між нами!

— Клянусь!

— Тут, де ми з тобою сидимо, було повно таких слідів, як за кам'яною брилою, второпав?

— Сорокового розміру?

— Так... Але я їх всі... власними руками... знищив... Вщент...

— Навіщо?

— Така вказівка! Згори! Та й хіба я сам не розумію? Встановити правду все одно не дадуть — навіщо ж витрачати даремно зусилля? Так краще для всіх, гик... Пострілялися “голубки” — і прапор їм в

руки... Я б всю табельну зброю роздав, аби вони і далі “мочили” одне одного...

— Олексій тут ні до чого. Він був справжній. Як ми з тобою!

— Тоді... Співчуваю, — вимовив майор.

***

Валентина поволі звикала до постійної присутності чоловіка. Вони разом вставали, снідали-обідали-вечеряли, ходили по магазинах, шили однострої для майбутніх військових реконструкцій, дивилися увечері телевізор... Коли генерала втомлювали багатосерійні мелодрами, до яких відчувала слабкість його половина, він просто йшов до іншої кімнати і вмикав “Мегаспорт”. Там завжди було щось цікавеньке: чи “Формула-1”, чи європейський футбол... Останнім часом телевізійники все частіше дратували Житича нескінченними трансляціями змагань на більярді чи чемпіонатами із картярських ігор...

Що ж робити у неділю, коли цілий тиждень розважаєшся?

“Чорт забирай! За відпочинком я забув провідати матусю!”

Він узяв ключі і, наказавши рідним збиратися, пішов у гараж за своєю “красунькою”. Відчинив ворота, викотився надвір і, почепивши назад навісний замок, рушив з місця. Дав газу так, що аж загуркотіло...

“Куплю “Київський” торт, хліб, поки дівчата збираються, аби потім не витратити дорогоцінний час...”

Валентин Петрович виїхав із другорядної на головну і почав перешиковуватися в лівий ряд для того, щоб на наступному перехресті зробити розворот до улюбленого магазину, де скуповувався вже не один рік. Коли раптом повз “Рено” на шаленій швидкості пролетів “Лексус”. Особа за його кермом повернула голову в бік примітного антикварного легковика й тієї ж миті почала гальмування. На дорозі відразу виникла аварійна ситуація; водії інших, менш престижних, автомобілів, які рухалися ззаду, почали шархатися з боку в бік, аби не врізатися в зад коштовної іномарки. Притому самі ледь не зіштовхнулися один з одним.

Незважаючи на них, “Лексус” притиснувся до бордюру і зупинився.

З його салону вийшла Слава Вареник і почала махати генералові рукою. Той не знав, що робити. Праворуч не візьмеш — там два ряди техніки, і розвернутися не виходить: надто далеко об'їжджати, щоб зустрітися з журналісткою. А потім все одно доведеться перешиковуватися!

І все ж таки він вирішив не ризикувати. Зателефонував Славі на мобільний і повідомив, що зараз буде, а сам взявся завершувати розпочатий маневр, щоб потім, подумки проклинаючи всю чарівну половину людства, проїхати пів-Києва і знову повернутися на те ж саме місце.

— Добридень, мій генерале...

— Здрастуйте, радий вас бачити...

— А я! Як я рада, якби ж ви тільки знали... Проїжджаю повз ваш будинок — думаю — подзвоню, коли бачу: назустріч ваша "красунька"... Так, здається, ви називаєте свою тачку?

— Цілком правильно.

— Отже, сам Господь благословив нашу зустріч... Може, десь посидимо?

— Із задоволенням, але іншим разом... Пообіцяв своїм звозити їх на Житомирщину...

— Там живе ваша рідня?

— І моя, і дружини...

— Подейкують, вас зняли із посади?

— Так.

— За що?

— Я не хочу говорити на цю тему...

— За те, що не назбирали компромату проти донорів опозиції?

— У вас вигадливі інформатори...

— Не хочете скандалу у пресі?

— Ні... Я вас проситиму про іншу послугу...

— Давайте...

— Є цікавий матеріал про фірму “Довгар”. Необхідним фактажем я вас забезпечу...

— Для початку скажіть, хто стоїть за ними...

— Антон Борисенко.

— Юхим не схвалить таких дій, але я зроблю для вас все можливе. Звичайно, під псевдонімом... Чим вони займаються?

— Відвертим шахрайством. Ви, мабуть, знаєте про диво-“піраміду”, яка обіцяє золоті гори?

— Так.

— Оце ж вони.

— І ви не могли розправитися з ними, поки були при владі?

— Не встиг...

— Скажіть, тільки чесно, у вас є в цій справі особисті мотиви?

— Є. Вони вбили мого найкращого оперативника...

— Сташенка?

— Так.

— Я чула про цю справу. Але ж, наскільки мені відомо, там звичайна “битовуха”...

— Повірте: далеко не так...

***

Дружина була вже зібрана, Ганнуська ж сиділа біля комп’ютера.

— Поговори з нею... Не хоче їхати!

— Доню...

— Що, таточко?

— Ти що затіяла?

— Нічого...

— Хутко збирайся!

— Я нікуди не поїду.

— Чому?

— Бо так не робиться... Могли б попередити завчасно, я б нічого не планувала...

— А тебе побачення?

— Угу!

— А що, коли ми запропонуємо Петрові поїхати з нами?

— Думаю, він погодиться...

— Дзвони...

Доня витягла свій мобільник і двічі натиснула на ліву кнопку.

“Мабуть, щойно вони вже розмовляли на цю тему”, — здогадався генерал.

— Тато, вийди!

— Єсть!

За мить двері доньчиної кімнати відчинилися, і батьки побачили її задоволене обличчя:

— Ідемо всі разом!

***

Дорогою заскочили в аптеку, і Валя купила гору ліків. Одну пластинку валідолу поклала в аптечку.

— Дивись, без пігулок — ані руш! — суворо наказала. — Навіть до сортиру!

Житич не відповів нічого. Змовчав. До ліків генерал ставився з відразою, і ковтати, як він казав, “всяку гидоту” наміру не мав. Принаймні допоки не припече, як під час минулої поїздки на батьківщину.

...Бабуся не так зраділа Ганночці (не кажучи вже про сина з невісткою), як її хлопцеві. Не знала, де посадити і чим пригостити. А проводжаючи гостей, намагалася втулити кожному по банці молока, не відаючи, що у батьків обранця її онучки кілька молокозаводів по всій Україні.

Цілий день Житич непомітно спостерігав за Петром. Ні, не такий вже він і пес-тун, як стверджує дехто. Сільського побуту не соромиться, любить тварин — коти й собаки самі до нього липнуть, а про ставлення до Ганнусі — й говорити годі! Готовий кожну пилинку з неї здувати.

Гарне враження від юнака тільки посилилося під час розмови, яка відбувалася в салоні автомобіля на зворотному шляху.

— Що, Петре, береш нашу Ганнусю?

— Знов ти, тато, зі своїми дурними розмовами...

— Я не до тебе, а до зятя...

— Та я б хоч зараз, — зітхнув той.

— І що тобі заважає?

— Батьки. Кажуть, спочатку треба вивчитися...

— І правильно кажуть!

— А мені за місяць — вісімнадцять...

— Ну, то й що?

— Можна подавати заяву до ЗАГСу...

Генерал вже й не радий був, що затіяв цю розмову. Він просто, говорячи молодіжним сленгом, “прикалувався”, а хлопець поставився до розмови цілком серйозно! “Так вони мене ще й дідом у сорок п’ять зроблять!”

Але то були лише “квіточки”.

“Ягідки” Петро приберіг наостанок.

Коли Ганнуся з мамою пішли додому, він, навмисно забарившись, благально глянув в очі своєму потенційному тестю і попросив:

— Ви поговоріть із моїми, будь ласка... А то вони і слухати не хочуть про наше весілля. Особливо батько. Останнім часом йому щось заходить... Вже кілька днів не вилазить з кабінету: купив цистерну віскі і дудлить... Наодинці із собою, наче останній алкаш...

“Ось чому він не нагадує про своє існування. А три дні ультиматуму давно спливли!”

***

Наступний ранок розпочався із дзвінка Мирослави Вареник.

— Ви вже повернулися?

— Так.

— Хочу запросити вас у гості...

— З якого приводу?

— А без нього — не можна?

— Хто ще удостоївся такої честі?

— Навіщо нам ще хтось?

— Не можу обіцяти.

— Чому?

— Чесно?

— Чесно!

— Все це так несподівано... А я хотів би трохи позалицятися до вас...

— Ох, який ви старомодний... Давайте, залицятися...

— Ви любите раки?

— Ще й як!

— Один мій знайомий сам їх ловить і дуже смачно готує...

— Чого ж ви так довго це приховували?

— Не було нагоди запропонувати...

— Негайно ідемо до нього...

— Із самого ранку?

— А чого тягти?

— Ні, давайте хоча б на п'яту-шосту...

— Пане генерале, забуваєте, у мене є чо... коханець. До речі, страшенно ревнивий. Ввечері я під ковпаком...

— Добре, я буду збиратися...

— Ви за мною заїдете чи я за вами?

— Краще — ви!

— От хитрун. Хочете пити раки з пивом, а я ковтатиму слину!

— Ну, якщо ви так думаєте, то...

— Нічого-нічого... Я приїду і подзвоню!

***

— Ти куди? — запитала Валентина, побачивши, що він надягає нові джинси і модний светр.

— Дзвонила Слава Вареник. Зараз заїде за мною, — вирішив не брехати генерал.

— Зраджуватимеш мені?

— Ну, що ти, люба! У людини якісь проблеми, треба допомогти...

— Проблема у неї одна. Сказ. У лісі вона так свердлила тебе своїми безсоромними очиськами, що я приревнувала...

— Даремно. Я тільки твій.

- Вірю.
- Спасибі на доброму слові.
- І зятям: ти у мене теж один.

***

— Я на місці! — невдовзі повідомила Слава телефоном, і Житич, не забувши поцілувати дружину, пішов донизу.

Перламутровий “Лексус” стояв навпроти їхнього будинку із відчиненими правими дверцятами. Генерал посміхнувся і сів на запропоноване переднє сидіння.

- Ви, як завжди, чарівна...
- Дякую! Куди прямуємо?
- За місто. У напрямку Житомира.
- Зрозуміло. Швидкості не боїтеся?
- Ні. Коли за кермом справжні професіонали.

— Тоді пристебніть пасок безпеки!

Вона відпустила гальма і водночас натиснула на газ. Потужна машина рвонула з місця. Надалі Слава не просто гнала, як скажена, вона ще й встигала подавати звукові сигнали і блимати фарами тим, хто, на її думку, плівся попереду. Порів-

няно зі спокійним і врівноваженим стилем водіння Паламарчука це був суцільний екстрим. Зате долетіли до “Снайпера” за лічені хвилини!

— Пропоную такий план дій: спочатку замовимо раки, а поки їх готують, постріляємо в тирі...

— І — в номери! — засміялася журналістка.

Житич увійшов до зали кафе. За стійкою стояв незнайомий чорнявий хлопець.

— Ти хто?

— Мишко. А ви?

— Друг Жеки — Валентин Петрович.

— Чув. Я — його зять.

— Приємно... Де він?

— У районній лікарні...

— Чого раптом?

— Батька побили...

— Коли?

— Позавчора.

— Хто?

— Не знаю. Він нічого не говорить...

— Чорт забирай. Сильно?

— Дуже... Лікарі кажуть: пошкоджений хребет, невідомо, чи зможе ходити...

Він хотів вам подзвонити, але ті бандити вивернули кишені і забрали все, що там було, у тому числі й вашу візитівку...

***

Валентин вийшов на двір. Журналістка сиділа на широкій дубовій колоді за вкопаним у землю столом і курила. Житич спробував було цигарку ще в армії: затягнувся — і кашляв до самого вечора. Відтоді не виносить тютюнового диму. Підлеглих він зазвичай “ставив” на місце, а що скажеш дамі?

— Мирославо, як вас по батькові?

— Навіщо? Невже я така стара і німечна?

— Ні. Самий смак.

— Так би й одразу!

— Вимушений вибачитися: раків не буде...

— Ось такі ви, чоловіки... Обіцяєте золоті гори, а як доходить до діла...

— Мого друга сильно побили. Зараз він у лікарні.

— І хто це зробив?

— Боюсь, що ті самі люди, про яких ми з вами маємо писати... Але наша програ-

ма практично не зазнає змін. Спочатку стріляємо, потім їмо членистоногих, тільки тепер вже креветок...

— Сподіваюсь, третій пункт ви не скасували?

***

Біля входу до тиру стояв високий сивий чоловік пенсійного віку. Мабуть, він працював тут і десять, і двадцять років тому — надто вже знайомим видалося його обличчя...

— Ви до кого?

— Дама хоче навчитися стріляти. Допоможете?

— За ваші кошти — все, що завгодно! Але я маю залишатися на варті!

— То дайте два дрібнокаліберних “Марголіна” і пачку набоїв до них.

— Заплатіть гроші в касу й принесіть мені талончик!

Житич знову залишив Славу саму. Цього разу ненадовго.

Віддав старому документ про оплату послуг, отримав зброю і потягнув свою супутницю всередину тиру Там був ще

один працівник, котрий саме починав наклеювати на контури свіжі мішені.

— Одну хвилинку! — гукнув він, помітивши ранніх відвідувачів. — Ось тепер — до бар'єра...

Житич зарядив пістолети, одного віддав Славі і суворим голосом вирік:

— Стволом по сторонах не водити, без моєї команди не стріляти. Після виконання вправи — пістолети на бруствер...

— Висловлюйтеся, будь ласка, зрозуміліше...

— Підготуватися до стрільби! Затамувати подих! Плі!

Журналістка натиснула на спусковий гачок. Потім ще. І ще.

— Непогано! — похвалив генерал, припавши до труби. — Принаймні “молока” немає...

— А ви? Коли продемонструєте, на що здатні?

Він витягнув уперед руку і зробив постріл. Подивився. Все нормально — “десятка”! Отже, зброя пристріляна як треба! Житич посміхнувся і ще п'ять разів поспіль натиснув на спуск. У серці мішені з'явилася одна суцільна дірка!

— Овва! — захоплено констатував працівник тиру, котрий слідом за Славою вирішив пересвідчитися у здібностях свого клієнта. — Або я чогось не розумію, або ви увігнали шість куль одна в одну!

***

Журналістка так розійшлася, що забракло набоїв. Валентин дав старому гроші і попросив принести ще пачку. Не забув і про чайові. Чолов'язі сподобалося, і він вирішив надати клієнтам додаткову послугу — розповісти про історію зброї. А оскільки вивчав її російською, то нею й почав розповідати:

— Перед вами самозарядный, спортивный пистолет калибра 5,6 мм конструкции Марголина... Мало кто знает, что мастер изобрел его, будучи полностью слепым. Зрения Михаил Владимирович лишился еще в тысяча девятьсот двадцатом году после тяжелого огнестрельного ранения, полученного в бою с бандитами в Абхазии. Общая длина оружия составляет триста десять миллиметров. Ствол нарезной — 160 мм. Масса без патронов — один килограмм сто восемьдесят грамм.

Патрон 22 ЛР. Магазин сменный, коробчатый, на шесть патронов...

— Дякую. Ви справжній знавець своєї справи!

— А ти своєї. Давно займаєшся?

— З дитинства...

— Майстер?

— КМС.

— Тут іноді змагаються хлопці. На гроші. Ти б їх усіх переміг!

— Чудово. Мені якраз бракує свіжих вражень. Сиджу без діла цілими днями...

— Пенсіонер?

— Майже.

— Військовий?

— Податківець... А ті хлопці по яких днях збираються?

— Вони — спонтанно. То раз на тиждень, а то кілька місяців немає... Востаннє позавчора були...

— Зачекай, я, мабуть, їх знаю... Троє високих, а двоє — нижчі...

— Точно... Петя, Паша, Сява, Давид — його ще звуть Піцою, і Гриша. Останній з них найвправніший. Подейкують, служив у спецназі. Але до тебе йому далеко...

— Їх більше по рухомих мішенях ганяли!

— А ти не хочеш спробувати?

— Боюсь, незабаром доведеться. По рухомих... І по живих...

***

Креветки не йшли у жодне порівняння з раками. Та Мирослава давно забула смак останніх, тому з великим задоволенням поглинала морепродукти, запиваючи розливним пивом. Домовились: назад машину поведе Житич.

Звісно, генерал теж не відмовлявся від чудодійного напою, але робив це в розумних межах. Один ковток — п'ять креветок.

Журналістка ж була максималісткою і не знала меж ні в стрілянині, ні в їжі, ні в пиві. Відтак, Мишкові довелося готувати ще одну чималеньку порцію членистоногих.

***

Житич сів за кермо і насамперед кинув погляд під ноги: там не було педалі зчіп-

лювання. Потім перевів очі на коробку передач.

— Вона роботизована, — зауважила Слава. — І зараз стоїть на автоматичному режимі; відтак, комп'ютер сам обирає, яка передача наразі оптимальна... Дуже зручно для пересування містом.

— А не можна перемкнути на механіку?

— Ви такий консерватор...

— Це правда. І вже ніколи не виправлюсь... О, інша річ, а то я зовсім не знав, куди подіти праву руку!

— Хай там як, а з вами цікаво... У мене є ще трохи часу, і я пропоную провести його разом... Може, провідаємо в лікарні вашого товариша?

— Саме це я й хотів вам запропонувати!

***

Євген лежав під крапельницею в окремому боксі, розрахованому на двох осіб. Біля нього на вільному ліжку сиділа тендітна чорнявка в білому халаті і бахілах.

— Тихо, йому знову гірше, — попередила вона, приклавши до губ вказівний палець.

— То, може, вийдемо? — так само пошепки запропонував генерал.

— А ви хто?

— Житич Валентин Петрович...

— Виходить, це вас він кликав, коли марив...

— Так...

— Тоді йдемо...

— Ви, Славо, залишайтеся...

Журналістка помінялася місцями з брюнеткою і співчутливо поглянула на понівечене обличчя...

— Мене звати Настя, — розпочала свою сповідь дама в білому, коли вони вийшли в коридор. — Я цивільна дружина Євгена... Офіційно оформлювати стосунки він не поспішав, побоюючись негативної реакції з боку дітей, котрі берегли пам'ять про свою матір... Маша, як ви, мабуть, знаєте, загинула під колесами "Мерседеса" з автопарку президентської адміністрації. Насправді ж Андрій і Наталка дуже прихильно ставляться до мене, ми всі дружно живемо в одному великому власному будинку... Та досить... Вчора Євгенові стало краще, і він дещо розповів мені. Того вечора в бар навідалися хлопці, які цікавили вас... Жека пішов на кух-

ню і набрав ваш номер — він був у нього в мобільнику. Аж раптом, звідки не візьмись — один з тієї компанії. Запитав: “Ти куди дзвониш, мерзотнику?” А на дисплеї напис: “Житич”... А потім його витягли на двір, вивернули кишені і все забрали... Самого ж завезли вглиб лісу й сильно побили...

— Пробачте, я не мав наміру наражати його на небезпеку...

— Знаю... Він дуже прихильно до вас ставиться...

— Запишіть ще раз мій телефон. І коли буде потрібна допомога — дзвоніть, не соромтеся!

— Дякую. У вас є знайомі медики?

— Звичайно.

— Може, посприєте, щоб його оглянув якийсь гарний фахівець.

— Обов’язково...

— А тепер — ідіть.

— До побачення!

— Не забудьте свою даму... До речі, її прізвище Вареник?

— Так.

— Попросіть її, аби не здіймала галасу в пресі — це нам тільки зашкодить...

***

— Так, добряче йому перепало, — сумно мовила Слава, виходячи з палати. — І, здається, ви якось причетні до того, що сталося...

— Що є, то є...

— Божий дар?

— Ні, загартоване в боях аналітичне мислення... Взагалі я не вірю всім цим тепатам, екстрасенса́м, магам...

— Тут ми з вами — спільники!

— Будь-кому не могла б явитися уві сні періодична система хімічних елементів. Менделєєв виношував її з давніх-давен, не вистачало одного, останнього штриха, і геніальний мозок вченого видав його вночі. Та й селянинові ні сіло ні впало не насняться ноти музичного твору, а сталеварові — рядки поеми. Для цього мають бути передумови!

— У вашому випадку, це...

— Щоденне спілкування з політиками, що належать до різних партій, впливовими бізнесменами, видатними діячами мистецтв... Потім у голові інформація переміщується, і орган, який відповідає за її обробку, тобто головний мозок, ставить

діагноз: за кількадень — парламентська чи урядова криза!

— З такими талантами треба працювати в штабі якоїсь надпотужної політичної сили!

— Ці “корпоративи” вже не цікаві фахівцям. От персонально Ахметов чи Коломойський — інша справа! Втім, мені вистачає і Юхима... Чого, ви думаєте, він за мене так тримається?

— Я вважав, що ви за нього...

— Якби ж то... Цілий аналітичний відділ не зміг передбачити падіння фондового ринку, а одна жінка, весь творчий потенціал котрої, на його думку, мав би знаходитися десь трохи нижче пояса — змогла! Знаєте, скільки я зекономила йому грошей?

— Здогадуюся!

— А ще я щодня розписую, який костюм і з якою краваткою надягати, виправляю дикцію, ставлю голос, вчу правильно вимовляти українські слова, викорінюю звичку відповідати запитанням на запитання... І так далі... Отже, можете не сумніватися: цей “Лексус” зароблено головою!

***

Дружина чекала на балконі, і коли вони під'їхали, привітно махнула рукою. Валентин і Слава синхронно відповіли тим же.

— Ви сказали, що їдете зі мною! — знову здогадалася журналістка.

“Ні, таки з головою у неї все гаразд!” — вкотре відзначив Житич, цілуючи на прощання простягнуту руку.

— До побачення!

— До скорого, пане генерале! Так... І ще... Мало не забула. Юхим чекає, коли ви зателефонуєте... Щодо продажу “Рено”...

— Тепер я вільний, можете під'їхати — поторгуємося...

— Він не буде цього робити. Скільки скажете — стільки й заплатить. Отже, не тягніть, складайте ціну — і по руках!

***

Наступного дня, нарешті, зателефонував Борисенко. До погроз не вдавався. І взагалі... В його голосі вже не відчувалося колишньої зверхності, лише нервозність, дратівливість, зайва схвилюваність... Так подекуди буває з “бодуна”...

Хто хоча б раз відчував цей стан, той, напевне, зрозуміє політика...

— Добридень...

— Здрастуйте.

— Ну, то як, домовимосся?

— Ні.

— Чому?

— Ваші хлопці знову начудили. Але це не телефонна розмова...

— Гаразд. Приїжджайте в мій офіс на Рибальський острів.

— Давайте краще на нейтральній території...

— Добре. Знаєте, де американське посольство?

— Так.

— Навпроти нього є сквер. Я там буду за півгодини.

— Домовились!

***

Коли Житич приїхав, Борисенка ще не було. Але довго чекати йому не довелося. Незабаром на вулиці, що тягнеться повз амбасаду вздовж скверу, припаркувався "Мерседес". Передні дверцята відчинились, і послужливий охоронець випустив

із салону свого боса — надміру гладкого, сорокап'ятирічного мільярдера — політика — депутата.

Важко дихаючи, той ледь дістався ближньої лавки і жестом запросив:

— Сідайте! Ну, що ще утнули ці дебіли?

— Побили мого друга! Ви його знаєте — Жека!

— Раколов?

— Так.

— Я ж просив: не давайте волі кулакам. Краще домовтеся — дешевше буде... Він хоч живий?

— Так. Але навряд чи ходитиме. Вчора лікарі за моїм проханням зібрали консилиум, висновки невтішні...

— Він написав заяву?

— А цього і не потрібно. У травмпункті завжди чергує хтось із оперативників. Щойно такий пацієнт потрапляє до лікарні, вони повідомляють про це своєму керівництву. Я не дам закрити справу. Катюзі — по заслугі...

— Згідний... Але зараз йдеться про мого брата. Скажи, от як би ти вчинив на моєму місці?

— Не знаю...

— А я знаю, зам'яв би все на найнижчому рівні...

— Не думаю...

— Зізнайся, чого ти хочеш: віллу, яхту, грошей?

— Справедливості.

— Розплющ очі: її давно немає.

— Буде!

— Наші батьки померли молодими. Петро для мене — єдина рідна кровинка!

— А дружина, син?

— Вони — з іншої планети... Ти не залишаєш нам вибору... Ми чинитимемо опір. Якщо не вгамуєшся — незабаром пошкодуєш, що не взяв грошей. Ну... погоджуйся! Востаннє пропоную... Скільки?

— Я мзди не беру... Як казав кіногерой, — відповів генерал і повільно пішов брукованою доріжкою вглиб скверу.

Борисенко ще посидів на лавці. Потім піднявся і сердито сплюнув... Хвилину почекав і побрів до машини, з якої визирав пильний охоронець.

***

Увечері приїхав Золочівський з коханкою. Додому заходити відмовився — викликав Житича на вулицю.

— Безмежно радий бачити вас, пане генерале, у добромум гуморі й гарній формі!

— Дякую. Навзаєм...

— Отже, ви нарешті вирішили продати свою “красуньку”?

— Я звик тримати слово...

— Обіцянка-цяцянка...

— Не для всіх. Поїдемо в гараж — подивимосся...

— Навіщо? Мені відомо, що вона в чудовому стані... Ви визначилися із сумою?

— Так.

— Розрахуватись готівкою?

— Ні. У мене є рахунок в банку.

— Чудово. Угоду слід “обмити”.

— Зайдіть до хати.

— Не з порожніми ж руками. Що ви п’єте?

— У мене є гарний коньяк!

— О! Аби не змішувати напої, візьмемо пляшечку “Хеннессі”, чи не так, моя люба?

— Як скажеш...

— Де тут у вас найближчий супермаркет?

— Я знаю! — зраділа Слава.

***

З часу виходу в резерв це були перші гості в хаті, і Валентина старалася, як могла. Нашвидкуруч накришила салати, підігріла голубці, наробила повну тацю бутербродів. З ікрою, шинкою, ковбасою... На щастя, вдома був достатній запас необхідних продуктів. Юхим зі Славою не забарилися, до пляшки дорогого французького коньяку додалися цукерки й “Матусин торт”.

Коли господар поставив на стіл “Бучач”, Золочівський заперечив:

— Мені “Хеннессі”...

— Генерал відкоркував пляшку і плеснув трохи бурштинового напою в широкий фужер.

— А пані Слава що питиме?

— Те, що й ви...

Уже можна було б починати, та погляд олігарха раптом зачепився за картину. Скориставшись паузою, Житич встиг поміняти місцями його келих зі своїм, по-

змовницькому підморгнувши журналістці...

— Чия це робота? — спитав Юхим, вдосталь насолодившись полотнищем, на якому концентричні кола плавно входили одне в одне, гублячись у просторах Всесвіту по дорозі до всевидящого ока...

— Анатолія Мудрова. Він сам із Ужгорода. Пережив клінічну смерть. З того часу йому ввижаються усілякі дивовижні речі... Їх митець і малює...

— Дасте телефончик чи адреску?

— Звичайно. Він зараз у Києві, винаймає квартиру на Дарниці.

— Чудово! (Мабуть, це було його улюблене слово, як “блін” у Валентина Петровича.) Нехай оформить один з моїх офісів у такому ж езотеричному стилі...

— За це і вип’ємо!

— За мистецтво! — уточнила журналістка.

Очі Золочівського засяяли.

— Оце — класика. А то п’єте якусь гідоту... Уміють французики — нічого сказати!

Ледь стримуючи сміх, генерал підсунув до нього свій келих:

— Спробуйте вітчизняний — він не гірший.

— Зараз. Подих нормалізується — і покуштую...

Він взяв фужер, покалатав у ньому рідину й підніс до носа:

— Ні, зовсім не те... Куди йому до “Хен-нессі” з таким букетом?

Слава розсміялася.

— Що, люба?

— Анекдот згадала... Ти пий — потім розповім!

Юхим намочив язик і скривив губи:

— Вибачте, але в жодне порівняння!

Тепер не втрималися від сміху вже всі.

— Нічого не розумію? Ви чого?

— Першого разу ти пив “Бучач”, ха-ха-ха, а другого — твій хвалений “Хеннессі”... — не могла зупинитися Слава.

Генерал думав, що олігарх образиться, але той несподівано і сам зареготав.

— Дурень я, дурень... Пробачте, друзі... “Розвели” ви мене, як “лоха”... Ха-ха-ха-ха-ха...

Потім до французького ніхто й не доторкався. Коли в другій пляшці залишилися краплі, Юхим підвівся і, вихлюп-

нувши їх у свій фужер, виголосив останній на сьогодні тост:

— За вітчизняного виробника!

— Ура! — схвалило пропозицію товариство.

***

Валентина залишилася вдома, а Житич пішов проводити гостей.

— Славно погуляли! — сказав Золочівський. — Давно так не сміявся!

— І правда, відірвалися на п'ять із плюсом, — підтримала журналістка.

— Може, зробимо наші зустрічі традиційними?

— Не заперечую. Я тепер людина вільна. Можу зустрічатися з ким завгодно: хоч із бомжами, хоч із олігархами.

— Чудово. Буду радий зустрітися ще...

— Я теж, — Слава скріпила їхній союз покладанням зверху своєї руки. — Будемо дружити родинами...

***

Напередодні вихідних подзвонила Анастасія:

— Дякую, Валентине Петровичу...

— За що? — здивувався той.

— Після консилиуму справи Євгена пішли на краще. Мабуть, професори об-
рали правильну тактику... Він розмовляє,
ворушить руками і ногами. Просить, щоб
ви приїхали...

...Обличчя хворого вже не було таким
набряклим, як минулого разу. Та, зреш-
тою, синці — дурниця, головне — хребет,
а Житич зі слів знайомого нейрохірурга
знав, що його стан вимагає тривалого лі-
кування.

— Здрастуй, друже!

— Привіт, Валіку!

— Досить лежати, вставай!

— Ой, не скоро ще...

— Я подзвонив начальникові районної
міліції...

— Не треба.

— Ти серйозно?

— Так. Для цього й покликав тебе.
Кількадень тому вони перестріли Настю
біля її роботи і всучили пачку грошей —
нібито на операцію... Потім до лікарні
приходив оперативник, я мусив сказати,
що впав з горища... Він не заперечував,

навпаки — сам підводив мене до такої версії... У них все схоплено, Валічку...

— Отже, ти не будеш боротися?

— Ні. У мене — бізнес. Лиш рипнусь — перевіряльники не вилазитимуть з кафе. А ще ж — діти, онук. Від тих вилупків усього можна чекати!

— Добре... Через таких, як ти, Жеко, вони й нахабніють. Бо не відчувають відпору, не отримують здачі... Тому завтра в твоїй ситуації може опинитися будь-хто, навіть Мишко чи Мирончик... Тоді кусатимеш лікті, мовляв, чого я не посадив їх раніше?

— Ми — маленькі люди, — він спробував піднятися. — Нас кожен може знищити. Задарма. А тут ще й гроші пропонують. Ну, не відмовлятися ж?

— Як знаєш...

— Не ображайся, Валічку. Ми з тобою завжди були друзями і, сподіваюся, залишимося такими...

— Якщо вони не переб'ють нас по одному!

***

“Отже, з моїх рук вибили останнього козиря. Стащенко загинув внаслідок побутового конфлікту, Євген упав з дуба чи горища... Тепер мені нічого не залишається, як викликати вогонь на себе й чекати, коли вони надумують привести вирок у виконання. Але для цього потрібні серйозні підстави, а їх — катма! Хіба я можу зробити щось у резерві? Хіба що “злити” всю інформацію в пресу... І — дзьобати, дзьобати, дзьобати, допоки їм не набрид не ця метушня... Вода камінь точить!

Хоча... Чого ти завівся? Особисто тебе ж не зачіпають. От Жека, і той виявився розумнішим... Узяв гроші — так спокійніше! Але якщо я відмовлюсь від переслідування Борисенка, то стану зрадником — тільки по відношенню до Олексія! Ні, пробачати не можна... Ні за яких обставин...”

Він набрав номер свого колеги, начальника оперативного управління МВС, і висловив усе, що думає про роботу його підлеглих.

“Я знаю, що вони друзі, і зараз генерал телефонує Антонові...”

Потім подзвонив Славі.

— Ви зробили статтю по фірмі “Довгар”?

— Так. Днями вийде перша подача. Про шахрайську діяльність Борисенка й компанії. Це та частина, яку ви вичитали й підписали.

— Мене надійно зашифрували?

— “Компетентне джерело в ДПА”.

— Я вирішив грати відкрито. Тепер можете писати прямо: “колишній начальник оперативного управління, котрий нині перебуває у резерві...”

— Що змінилося, мій генерале?

— Це не телефонна розмова... Коли працюватимемо над продовженням, тоді й поговоримо...

— До вечора матеріал буде готовий.

— То приїдьте.

— Ні, тепер ви до нас.

— Із дружиною?

— Ай-яй-яй... Як вам не соромно, Валентине Петровичу?

***

Слава Вареник жила сама в розкішній трикімнатній квартирі на четвертому поверсі елітної багатоповерхівки в самісінь-

кому центрі Києва. І хоча будинок здали в експлуатацію лише торік, нещодавно в оселі журналістки зробили новий ремонт із переплануванням. Чималу житлову площу значно збільшили за рахунок лоджій, забравши всі перегородки між ними й кімнатами.

Меблів у помешканні майже не було. Телевізор, кілька пуфиків і вазони з квітами. Вздовж стін — вбудовані шафи “Командор”, у череві яких знайшов притулок величезний гардероб господині й різний непотрібний мотлох.

Тіло Мирослави, від якого на відстані віяло чистотою й запаморочливими пахощами, прикривав лише махровий халат. Генерал відчував, що під цим шматком тканини немає білизни. Варто лише скинути його, і...

“Ні, тільки не це... Ти ж розумієш, що вона тебе провокує. Збери волю в кулак і не дай спокусити себе, не дай...”

Як на замовлення задзвонив телефон.

— Так, коханий, працюю із Валентином Петровичем... Може, пізніше, нам хоча б ще півгодинки... Добре, чекаю... — трохи розчаровано відповіла на дзвінок журналістка.

— Зараз приїде Юхим, — пояснила Житичу. — Я хутко, а ви не нудьгуйте, — знайомтесь із текстом.

Вона поспіхом вийшла в спальню, щоб невдовзі з'явитися перед гостем уже в сукні, під якою проступали бретельки бюстгальтера й контури спідньої білизни.

Тієї ж миті хтось подзвонив у двері.

— Відчинено! — гукнула Слава.

— А ось і я! — Золочівський спочатку обійняв коханку, а потім вже простягнув руку генералові. — Що ви тут робили під час моєї відсутності?

— Ти хіба даси щось зробити? Дзвониш через кожні дві хвилини...

— Залишати тебе без нагляду на довгий час надто ризиковано.

— Та якби я хтіла... Ви вже прочитали, Валентине Петровичу?

— Ще трохи — й закінчу. Ось тут вставте: “генерал Житич”, замість “наше джерело...”

— Де-де, покажіть...

— “Наше джерело вважає, що навмисно розвалили справу”.

— Ви йдете ва-банк, пане генерале? — чи то спитав, чи ствердив олігарх.

— А що мені залишається робити?

— Жити!

— А ви б змогли спокійно жити, якби хтось свідомо забрав життя одного з ваших соратників?

— Я — інша річ.

— Ви не відповіли на моє запитання...

— Принаймні ментів залучати б не став. У мене є свої хлопці, котрі пройшли Крим і Рим... Вони б не церемонились!

— От бачте! А у мене таких немає. Тому доводиться все робити за законом.

— Ага... У країні беззаконня за законом нічого не вийде!

— Побачимо. Ну що, Славочко, я йду...

— Даруйте, що не пригостила навіть чаєм...

— Нічого. Буду сподіватися на наступний раз... Ми ж з вами зробили лише дві частини. Перша — щодо шахрайства, друга — стосовно справи Сташенка. А ще ж буде й третя, пов'язана із Євгеном!

— Звичайно. Тільки не підганяйте мене. Я все зроблю — і подзвоню. До речі, Юхиме, ти переказав гроші на рахунок pana генерала за його "красуньку"?

— Авжеж. Ще позавчора

— Я ще не був у банку. Сьогодні зайду. Якщо все нормально — ввечері можете забрати товар!

***

“Ху... Ледве уникнув блуду... А Золочівський — молодець... Прибіг за дві хвилини потому, як подзвонив... Як все-таки добре, що є мобільний зв'язок...

А Славка й справді — вогонь. На щастя, якось минулось...

Тепер очевидно, що ніяких потаємних планів щодо мене вони з Юхимом не мали... Інакше б він так швидко не примчався!

Отже, або Слава придумала сама операцію “Інтим”, або її напоумив хтось інший. Другий варіант мало ймовірний — поки Золочівський поруч, вона навряд чи стане працювати ще на когось. Надто ризиковано бути водночас служницею двох панів. Тим паче, що їй відомо про хлопців, які пройшли Крим і Рим... Ті церемонитись не стануть, як сказав олігарх...”

***

— Ви її любите більше, ніж мене, — вщипнула Слава Житича, користуючись тим, що поблизу не було Юхима, — той саме намагався запустити двигун “Рено”.

Валентин хотів відбутися жартом, відкрив рот і не зміг вимовити жодного слова — знову штрикнуло серце.

Журналістка зрозуміла, що з генералом не все гаразд, гукнула коханця:

— У тебе є валідол?

— Подивись у своїй машині!

Жінка підбігла до “Лексуса”, смикнула на себе задні дверцята й почала нишпорити в аптечці. На щастя, в пластинці залишилася остання таблетка валідолу. Слава виламала її й поклала під язик Житичу.

Невдовзі той отямився.

— Ох, і налякали ви нас! — полегшено зітхнула журналістка.

— Нічого. Сам винен. Казала ж дружина: без ліків жодного кроку...

— У вас в машині є ліки?

— Мусять бути — Валя купувала.

— Юхиме, візьми в аптечці валідол...

— Слухаюся, моя королево...

— Вам треба полікуватись, мій генерале...

— Буде зроблено. Тільки після реконструкції.

— Юхим поїде на “Рено”, а я вас відвезу додому. Пігулки кладу до внутрішньої кишені піджака... Не забувайте про них!

— Обіцяю — не забуду!

***

Стаття вийшла у неділю і мала неабиякий резонанс. Відтак кожен, хто встигнув ознайомитись з її змістом, вважав за потрібне зателефонувати генералові й висловити свою позицію стосовно викладеного фактажу: чи то схвальну, чи то обурливу, але найчастіше — запитальну: “Навіщо тобі це треба?”

Житич знервовано чекав на дзвінок Борисенка, та, як виявилось, марно. Зрештою, про реакцію політика повідомив його син, котрий зайшов разом із Ганнусею повечеряти після тривалої прогулянки. Причому зробив це по-чоловічому, коли вони залишилися сам-на-сам:

— Валентине Петровичу, я прочитав статтю...

— І що скажеш?

— Мені самому не подобається те, чим вони займаються. Хоча “Довгар” заснували з добрими намірами... Інакше не могло й бути, бо спочатку проектом керувала моя ненька. У фірму вклали гроші всі її подруги, десятки, ні — сотні людей, котрі знали маму як порядну й чесну людину... У перші роки всі “адепти” організації отримували серйозні дивіденди. А потім настанала пора чергової виборчої кампанії. І згори пролунав дзвінок: дай! Справи батька йшли кепсько, виробництво простоювало, от він і скористався обіговими коштами “піраміди”... Обіцяв повернути, але раптом збагнув, що цього можна й не робити! Мама такі авантурні плани не схвалила і вийшла з числа засновників клубу. Невдовзі вона важко захворіла і вже кілька років не показується на люди. Мабуть, їй просто соромно...

Тим часом усі важелі керівництва фірмою опинились у руках татового брата Петра. Той навіть службу залишив, аби цілком зосередитися на бізнес-діяльності, яка нагадувала звичайний “лохотрон”. Утім, він опинився у своїй стихії. Бо все

життя “мутив”, хитрував, когось дурив і “розводив”...

Мене назвали на честь дядька, але я його ненавиджу. Тому й не заперечую проти П'єра... Може, ви й правильно зробили, що зініціювали таку статтю, але будьте обережні, вам цього не подарують!

— Знаю. Вони вбили оперативника нашого управління і добряче відгамселили мого друга... Про це — далі.

— А я думав, що все вже сказано...

— Якби ж то... Вистачить на кілька кримінальних романів...

— Матусю шкода і... Анну... Ви їй не кажіть нічого, добре?

— Вона доросла й вміє читати...

— Але майже не цікавиться політикою, ніколи не купує газет... Може, й минеться... Бо вона сильно переживатиме. Аня хоче, щоб між вами були добрі стосунки... А такі публікації навряд чи сприятимуть цьому...

— Дякую тобі за розуміння. Тримайся. І матусі накажи триматися. Особисто я проти твого тата нічого не маю. Якби Антон всіляко не покривав протизаконну діяльність свого брата, ми могли б стати... Принаймні приятелями...

— Вони пов'язані надто тісно. Сте-
режіться, пане генерале!

***

Увесь наступний тиждень Житич на-
магався вивести Борисенка з рівноваги й
змусити зробити помилку, вдатися до ри-
зикованих і необдуманих кроків. Цілими
днями надзвонював то до Бучача, то до
РВВС, під юрисдикцію якого територіаль-
но підпадало розслідування справи з
побиття бармена, то керівництву Мініс-
терства внутрішніх справ, вимагаючи
відновити справедливість. Продажні пра-
воохоронці вишикувались у чергу, до-
повідаючи впливовому політику про всі
скарги генерала і про кроки, вжиті їхні-
ми відомствами, аби не дати їм “ходу”...

У ЗМІ вийшли друга й третя частини
журналістського розслідування проти-
правної діяльності засновників фірми
“Довгар”.

Служителі пера і мікрофона так “діста-
ли” голову партії, від якої Антон обирав-
ся до парламенту, що той привселюдно
пообіцяв розібратися з членом своєї фрак-

ції, “якщо у нього й справді рильце в пуху”...

Таку загрозливу заяву керівник вимушено зробив під тиском громадськості, насправді ж його ставлення до корупціонера зовсім не змінилося. “Доброзичливці” навіть переповіли генералові слова голови, адресовані Борисенкові за чаркою віскі в одному із заміських ресторанів Михайла Поплавського:

— Незабаром знову вибори. На кону — не багато не мало: президентство. А ті репетують: кримінальне оточення! Я неабияк ціную твої заслуги, але хочеш не хочеш — мушу реагувати! Бо ж ідеться вже не про фінансові обладунки, а про відверту “мокруху”! Або ти припиниш потік звинувачень, або не потрапиш до прохідної частини списку!

Залишитися поза парламентом для цих людей означало приблизно те ж саме, що для нас з вами — опинитися просто неба і за межею бідності. У жодній іншій іпостасі вони себе вже й не уявляють... А як же: народні обранці, вершители долі, державотворці і раптом — бац, пересічні громадяни. Як усі! Рівні серед рівних! Ні, такого свавілля не можна допустити!

***

Провівши психологічну атаку, Житич узявся готувати ґрунт для того, щоб наступний замах, у невідворотності якого він вже не мав сумнівів, закінчився для нього не фатально. Насамперед зустрівся зі своїм учнем, котрий віднедавна очолив слідство в УБОЗі.

Розмова відбувалася за кількасот метрів від корпусів МВС, в кафе відомчого готелю, де тимчасово мешкав підполковник, котрого нещодавно перевели до главику з Криму.

— Валентине Петровичу, наставнику, як я радий вас бачити...

— Щоб і надалі тішитися моєю присутністю, ти мусиш мені допомогти.

— Залюбки.

— Пресу читаєш?

— Так. Добряче ви його... А то геть знахабніли слуги народу...

— Далі — гірше. На мене готують замах.

— Вам потрібна охорона?

— Ні... Я хочу схопити кілера і змусити свідчити проти замовників!

— Не думаю, що це можливо. Якщо навіть ми й заарештуємо його на місці зло-

чину, до суду бідолаха, боюся, не доживе.

— Невже все так запущено?

— Хіба ви не знаєте?

— Одначе спробувати треба. Спочатку я напишу заяву про те, що мені погрожують, додам до неї плівку, з якої це стане зрозуміло... А ти на підставі мого звертання закріпиш за мною непродажного кваліфікованого опера, з яким ми й обговоримо план заходів на наступну операцію. Тільки, щоб цілковита таємність... Начальство не інформуй, заяву офіційно не реєструй — кинь собі в шухляду, аби в разі чого було чим прикритися...

— Ой, Валентине Петровичу, яким ви були, таким і залишилися. Невиправним ідеалістом. І мене таким виховали!

***

Ігор Гринюк мав цілком розбишацьку зовнішність. Невисокий, кремезний, коротко стрижений. Зазвичай він одягався просто і традиційно. Джинси і сорочка — влітку, светр і шкіряна куртка — взимку. Все чорне, як вороняче крило. До того ж

Ігор не визнавав ані рукавиць, ані шарфів, ані шапок, ані ще якихсь зайвих аксесуарів. Здалеку видно — небезпечний хлопець!

У загалом правильній, колоритній і барвистій мові Гринюка переважав жаргон, сленг, а подекуди — й лайка. Постерігаєш за таким збоку — і ніколи не здогадаєшся, що він — мент. Та ще й з двома вищими освітами. Цивільною, здобутою в КПІ, і спеціальною — цьогоріч майор закінчив міліцейську Академію.

Вперше вони зустрілися на квартирі Житичів...

— Добрий день. Я — Ігор.

— А я — Валентин Петрович...

— Розповідайте...

— Що?

— Все, що вам відомо про підготовку замаху.

— У мене конфлікт з Антоном Борисенком.

— Знаю такого “крутелика”...

— Його хлопці застрелили нашого оперативника — Стащенка. Але довести це не вдалося. Потім побили мого друга. Зараз він лежить у лікарні, писати заяву

відмовляється, а твої колеги з райвідділу все списують на нещасний випадок.

— Знайома практика.

— От я й вирішив викликати вогонь на себе.

— Думаєте, спрацює?

— Антон неодноразово погрожував мені... Мовляв, невдовзі по тобі стрілятимуть не лишень холостими...

— Поясніть, про що “базар”?

— Найближчим часом я планую взяти участь у кількох військових реконструкціях...

— А це що таке?

— Відтворення подій Першої світової війни...

— Зрозумів...

— Знаючи про любов Борисенка до парадності, показухи, можна із великою вірогідністю припустити, що він скористається цим шансом... А хтось із моїх бутафорських супротивників “випадково” зажене в ствол бойову кулю!

— Фахівці з балістики швидко визначать, із якої зброї зроблено фатальний постріл, а йти за ґрати через якогось депутатика?.. Сумніваюся, що будуть охочі... Отже, цю версію можна сміливо від-

кидати... Імовірніше, що справжній кілер "коситиме" під реконструктора: одягне форму, візьме зброю і за зручної нагоди натисне на спуск. Впритул, щоб не промазати!

— Теж варіант. Але... Але реконструктори добре знають один одного. Чужу людину миттю вираховують і повідомлять про неї куди слід!

— Це полегшує наше завдання!

— Поясни!

— Для того щоб зрозуміти логіку чиїхось дій, треба поставити себе на його місце... Так нас навчали?

— Так.

— Отже, складемо для початку психологічну характеристику Борисенка.

— Давай.

— Ви кажете, він схильний до театральності...

— Абсолютно точно... Кожен свій вчинок намагається обставити, як гарну виставу... До речі, так сталося і у випадку зі Сташенком — переконаний, саме Антон давав вказівки своєму братові...

— Будь ласка, детальніше...

— Олекса "просочився" до оточення Петра — рідного брата нашого "підслід-

ного”. Через начальника його служби безпеки. Що було далі — я не знаю. Тільки невдовзі обох знайшли на закинутому кладовищі із вогнепальними пораненнями, причому у кожного в руці був пістолет... Якщо чесно, Олекса зброю просто ненавидів... Навіть коли виникала службова необхідність — користався неохоче. Нормативи просив когось здати замість себе... Ну, чого мовчиш?

— Сприймаю вашу інформацію... Отже, театральність — раз...

— Пихатість, впевненість у своїй безкарності — два.

— Це у них — профзахворювання.

— Бажання мати вигляд крутого пахана, боса усіх босів... Звідси — намагання жити за “поняттями”, тримати слово, бути пунктуальним тощо...

— Знаю я цю публіку. Все є, лише “мурчання” бракує... От і починають цвіркати через зуби й вигинати віялом пальці...

— В яблучко!

— Значить, він обіцяв стріляти бойовими?

— Так!

— За слова треба відповідати. Готуйтеся, генерале... Отже, до чого ми дійшли? Чужих людей там не буде — раз, і справжні реконструктори ніколи не підуть на злочин — два! Відтак, йому доведеться записати кілера до складу якогось військово-історичного клубу!

— У цьому щось є!

— Як давно триває конфлікт?

— Близько місяця!

— Ви візьмете списки всіх учасників баталії і з'ясуєте, хто з них нещодавно влився до лав цих, як їх...

— Реконструкторів...

— От побачите, новачків буде обмаль. Їх-то ми й візьмемо під особливий контроль!

***

Житич провів свого гостя до дверей і, попри доволі пізній час, вирішив подзвонити Ткачову.

— Сергію, ти не спиш?

— Збираюся...

— Вибачай, що турбую. Справа є. Нагальна!

— Кажи.

— Коли відбуваються реконструкції, керівники клубів подають якісь заявки? Мовляв, нас буде стільки-то...

— Все, як належить. Кількісний склад. І поіменно. Для них же бронюють місця в готелях, накривають столи, замовляють на кіностудії Довженка “мосінки”, “манліхери”, ну й таке інше...

— Ти знаєш усіх організаторів наступної реконструкції?

— Звичайно. Я ж в оргкомітеті!

— Списки учасників вже надійшли?

— Так.

— Хтось може дати мені прізвища новачків, тих, хто увійшов до складу військово-історичних клубів протягом останнього місяця?

— Таких немає...

— Перекопаний?

— На всі сто!

— Ось тобі й геній...

— Ти про що, Валентине?

— Так. Дурня. Трохи посперечався з одним колегою...

— Про що?

— Це вже не має значення...

— Чому ж? Ще можуть бути якісь зміни, дозаявки...

— О! О! Щойно отримаєш оновлені
склади — негайно телефонуй!

— Що мені за це буде?

— Пончик із повидлом!

***

— Ти все взяв? — запитала дружина,
коли Житич вийшов зі спальні в мундирі
штабс-капітана російської імператорської
армії.

— Все... Наган... Шабля...

— Я про ліки кажу...

— А-а... — він майже забув про серце,
яке в останні дні билось напрочуд ритміч-
но і розмірено. — Дістань із піджака... У
внутрішній кишені...

Валя швидко знайшла пластинку валі-
долу і поклала під ґудзик на чоловікових
грудях.

— Ось так... Повертайся цілим і неуш-
кодженим, мій вояко!

***

Реконструкція вперше відбувалась не
на очах у мешканців великого міста, а
там, де насправді тривали затяжні бої

Першої світової — між селами Іванівка та Літогоще Рожищенського району Волині.

Житич з легендарним наганом у руці пробіг автентичним окопом і сховався в кулеметному “гнізді”. Поруч прилаштувався рядовий 44-го Камчатського піхотного полку Ігор Гринюк із трьохлінійкою — легендарною гвинтівкою Мосіна, довжина якої з тригранним багнетом була, мабуть, більшою за його зріст. Неподалік знаходився і Ткачов, озброєний ручним кулеметом “Льюїс”. Сергій в усьому наслідував бельгійських аристократів, з числа яких тогочас було сформовано елітний бронедивізіон, що воював на боці росіян.

Противник окопався на іншому боці ріки Стохід. Скельця бінокля раз по раз вихоплювали з чужих окопів то “рогаті” каски вояків баварського “спецназу”, то австрійські кашкети, то шапки з чічкою — квіткою, свитою із жовто-блакитних стрічок, — ці головні убори свідчили про приналежність їхніх господарів до Українських січових стрільців... Саме в такому вбранні сьогодні воював Святослав — керівник київського військово-

історичного клубу і ще один свіжоспечений товариш Житича, в машині якого генерал їхав на Волинь.

Напередодні вони вчотирьох ретельно проштудіювали оновлені списки. Новобранців було лише двоє. Один — за росіян — приїхав з Харкова, інший, за австрійців — зі Львова.

Ніхто з них особливо не цікавився генералом, і Гринюк вже з перших хвилин бою почав сумніватися в “успіхові нашого заходу”.

Після потужної артпідготовки, від якої здригалася земля, злітала у повітря багнюка, росіяни пішли на штурм оборонних споруд.

Першими на той бік перебрались козаки-пластуни, котрі, як і їхні героїчні пращури, скористались підземним ходом під річкою, — про його наявність повідомили місцеві мешканці. За мить вони ринулися рукопаш на ворогів, що облаштували вогневу точку на панівній висоті, розташованій на території так званого замку.

За пластунами пішла піхота.

Ткачов, як німий, строчив із кулемета, Гринюк одиночними добивав тих, хто вцілів. Житич біг посередині між ними в

надлегкому бронежилеті з композитних матеріалів, створених у Росії, але до нього так ніхто і не наблизився на відстань прицільного пострілу.

— Десь у наші розрахунки закралася помилка! — розвів руками Ігор, коли бій скінчився.

***

Той день затьмарила страшна прикрість.

Коли представники протиборчих таборів почали брататися і разом пити каву, одному з реконструкторів — австрійцю-бороданю пенсійного віку раптом стало зле.

— У кого є валідол? — закричала “медсестра”, яка насправді була висококласним фахівцем столичної лікарні швидкої допомоги. — Десь всунула свою сумку — не можу знайти!

Всі мовчали, і тут Житич згадав про настанови дружини.

— Візьміть мій! — він розстебнув гудзик нагрудної кишені.

Жінка схопила пігулку й побігла до хворого.

Ігор ув'язався за нею.

Та замість полегшення на вояка очікувало справжнє лихо.

Його тіло почали стрясати судоми. Очі полізли з орбіт, язик вивалився назовні...

***

Гринюк відкликав жінку і щось прошепотів їй на вухо. Та на знак згоди нахилила підборіддя. Ігор дістав блокнот і записав у нього кілька цифр, які йому надиктувала лікарка. Після чого забрав решту пігулок і побіг до Житича з Ткачовим.

— Я знаю, де наш прорахунок, Валентине Петровичу...

— Кажи...

— Ми мали противників за бовдурів, а вони далеко не такі...

— Давай далі...

— І я повівся: маскарад, театральність... А слухав же, слухав плівку з його погрозами!

— Ну і...

— Антон казав: "По вас стрілятимуть не тільки холостими..."

— Так!

— Після того, як ці слова були опубліковані, він не міг, не мав права прибрати вас під виглядом реконструкції! Бо ж цим самим підписав би собі вирок! Відтак Борисенко діятиме хитріше, завуальованіше... Звідки у вас цей валідол?

— Дружина купила. В аптеці.

— Світлана Сидорівна стверджує, що зазвичай після прийому ліків у хворих настає тимчасове полегшення. Хай ненадовго. А тут — піна з рота і гаплик! Це схоже на симптоми отруєння... Треба терміново викликати експерта-хіміка... Вона дала телефон одного свого київського знайомого, він консультуватиме хід досліджень... Треба терміново взяти проби... Поки отруйні речовини не вивітрились. Беремо чиюсь машину — і гайда до Луцька, здається, це місто найближче до нашого захолустя...

***

Святослав кидав “баранку” то вліво, то вправо, намагаючись уникнути глибоких ям. Біля нього сиділа лікарка. На задньому сидінні — троє вояків тієї ж імператорської армії: Ткачов, Гринюк і Житич.

Світлана постійно тримала зв’язок із своїм знайомим хіміком. Той порадив у Луцьку одного пристойного фахівця...

Експертно-криміналістичний центр містився фактично в центрі Луцька, поблизу річки-смердючки з претензійною назвою Сапалаївка.

Ігор пред’явив посвідчення і зник за його стінами, повернувшись за п’ять хвилин у супроводі чоловіка, поверх міліцейської форми якого був накинутий біло-сніжний медичний халат.

— Знайомтесь, це Гнат, друг вашого друга.

— Дуже приємно, Світлана, — вона чарівно посміхнулася і подала руку через відчинені дверцята. — Поруч — Святослав Андрійович, ззаду — Валентин Петрович і Сергій Васильович...

— Сьогодні вихідний, Гнат вийшов на роботу тільки для того, щоб допомогти

нам. Отже, не будемо гаяти часу, — командував Гринюк.

— Маєте підозру на отруєння? — експерт пильно подивився в очі лікарки.

— Моя спеціалізація — хвороби серця. Тому говорити напевне про отруєння не можна. Але... За нападом я стежила із самого початку і можу засвідчити, що він проходив неадекватно... Особливо після прийняття ліків...

— Зрозуміло. У себе в центрі я зможу дослідити лише пігулки і проби з рота... Для решти аналізів треба робити розтин тіла. Для цього їдьмо в морг. Слабкодушних прошу залишитися!

***

У “задоволенні” відвідати місцеву трупарню не відмовив собі ніхто. Тому довелося ущільнюватися. Житич перебрався на переднє місце, худенька лікарка сіла йому на руки. Слава Богу, їхали недовго...

Всередину моргу пішли лише Гнат з Ігорем. Повернулися вони за дві години.

— Все... Я залишусь в лабораторії, аналізи повідомлю телефоном.

— Скільки доведеться чекати?

— Мінімум добу. Процес довгий. Та й реактивів у нас — обмаль. Якби не прохання друга, котрий допомагав мені захищати дисертацію, я б ніколи не зважився на такий крок...

— Дякуємо!

— Це ще не все! Жодного офіційного висновку не даватиму. Висловлю свою особисту думку — на тому й все.

— Ваше право.

— Кому подзвонити?

— Та, мабуть, мені, — сказав Валентин Петрович. — Серед усіх присутніх саме я — найбільш зацікавлена особа у цій справі...

***

Настрій було зіпсовано, тому залишатись в Луцьку ніхто не хотів. Ткачова посадили на рейсовий автобус, самі ж узяли курс на столицю. Лікарка дрімала на передньому сидінні, Гнатюк із Житичем продовжували обмінюватися думками на задньому.

— Пане генерале, повернімося до валідоли. Де його взяла ваша дружина?

— Ти що? Валя поза підозрами!

— Не в ній справа!

— Я їхав до мами. Зупинився біля придорожньої аптеки. Вона накупила всякої всячини: йоду, пластирів, анальгін, валідолу, ще бозна-чого...

— Отже, ніхто з працівників аптеки особисто вас не знав?

— Ні, звичайно... Частину ліків Валя залишила собі, частину віддала моїй матусі, а валідол поклала в аптечку... Я вирішив авто продати, тому і розхвилювався... Справді, шкода — кожну детальку робив власними руками. От серце й дало збій. Клієнти поклали під язик пігулку...

— З вашої аптечки?

— Ні, зі своєї! Але у них була остання, і я сказав, де лежать мої...

— Отже, таблетки вам дали клієнти?

— Припини, Ігорчику... Це мої спільники, котрі розкручували скандал із "Довгаром" у пресі. До того ж якби вони воліли спровадити мене на той світ, то не відкладали б справу в довгу шухляду й дали отруту, коли мені стало зле...

— Хтозна, хтозна... Вони вже розраховалися, коли оглядали автомобіль?

— Так.

— Давайте із самого початку... Дружина купила ліки і поклала їх в аптечку того дня, коли ви відвідували матусю. Після цього нікуди не їздили?

— Ні! Машина стояла зачинена в гаражі!

— Хто був з вами?

— Усі свої. Дружина, доня... Стоп. Я, здається, знаю, хто хотів моєї смерті!

***

Коли Житич повернувся додому, Валуша сиділа на кухні й дивилася у вікно. На її очі навернулися сльози.

— Як я тебе чекала, любий... Поговори із нею. Цілий день не виходить зі своєї кімнати...

— Ганнусько, дивись, що я тобі привіз!

Доня збирала колекцію старих ляльок, і тому люблячий татусь з кожного відрядження привозив їй новий експонат. Знаючи, що цього разу такої можливості не буде, він приготував подарунок заздалегідь, непомітно діставши його зі схованки.

— Дякую...

— Чого ти темніша за ніч?

— Тату, ми посварилися...

— Буває.

— Я його ненавиджу.

— Відколи?

— Відчора... З'ясувалося, що П'єр гуляє іще з однією дівчиною. Вона на два роки старша за нього і навчається у тому ж виші... Отже, затям, я туди не вступа-
тиму!

— Причому тут університет, люба?

— Не хочу їх бачити.

— Як ти дізналася?

— Вона сама знайшла мене. Розповіла, що вже два роки зустрічаються, кохають одне одного... Мовляв, у неї був шок, коли дізналася, що Борисенко ходить до мене...

— Це може виявитися брехнею...

— Тату, не виправдовуй його! Іра показала відзнятий на камеру мобільного телефону пікнік, де вони разом. Зйомка зовсім свіжа... П'єр — покидьок, і я не хочу більше про нього чути!

— Ой, доцю, скільки їх ще буде, покидьків, на твоєму життєвому шляху! До речі, він знав про мої проблеми з серцем?

— Звичайно. Я розповідала, як тобі стало зле дорогою... Він так співчував, аж губи кусав!

— Дай-но мені номер його мобільника...

— Навіщо?

— Хочу сказати щось...

— Не треба!

— Не бійся, дурниць я не робитиму. Він мені позичив одну дрібничку для реконструкції, хочу віддати...

***

Наступного дня Гнат повідомив: смерть реконструктора настала не від серцевого нападу. Його отруїли невідомими легкими хімічними сполуками, що миттєво виводяться з організму. Небезпечних елементів у тілі загиблого криміналіст не виявив, лише здогадався про їхню наявність з характеру ушкоджень, яких зазнали внутрішні органи. Повторна офіційна експертиза нічого не дасть... А решта пігулок — справжній валідол! Отже, доказів — нуль!

І тоді Ігор придумав наступний хід...

***

Житич подзвонив хлопцеві й запропонував зустрітися.

— Відразу після пар! — погодився той.

У призначений час генерал під'їхав до Інституту міжнародних відносин і сів на порожню лавку. Невдовзі до неї підійшов Борисенко.

— Валентине Петровичу, як добре, що ви подзвонили! Я сам хотів зустрітися... Ми з Анею посварилися!

— Присядь!

— Я постою.

— Тоді розповідай...

— Одна дівчина, котра, певно, небайдужа до мене...

— Хіба можна бути байдужою до такого козака?

— Не треба! Так от... Одна дівчина наплела їй усіляких нісенітниць. Що зустрічається зі мною...

— А ти — ні сном ні духом...

— Звісно...

— Не знаю, що між вами сталося, але Ганнуся не знаходить собі місця. Не п'є, не їсть... Сидить біля вікна й плаче... Я сам на пігулках...

Він удав, що почався напад, і поліз у кишеню за валідолом. Дістав пластинку й відламав одну таблетку. Тремтячими руками поклав її під язик... Заплющив очі, скорчився...

За задумом Ігоря, зараз “має подзвонити до таточка, повідомити новину...” Але нічого такого не сталося.

— Нарешті! — видихнув-прошипів студент. Його обличчя перекошилося від люті.

І генерал вирішив припинити маскарад. Схопив хлопця за руку, стиснув:

— Не дочекаєшся, мерзотнику!

— Ви, ви, ви... живий!

— Як бачиш! Кажі, хто дав вказівку отруїти мене?

— Ніхто. Я сам.

— Для чого? Ми ж з тобою не вороги!

— Забули? Я — спадкоємець великої імперії, яку ви хотіли розвалити... І ніхто, чуєте, ніхто не забере її в мене! Все одно ніяких доказів проти мене у вас немає й не може бути. І начхати, що у вашій кишені — диктофон. Я до ментів без адвоката — ні ногою...

— А совість? Не болить, не пече?

— Облиште...

— Ти — негідник. Нікчема, гірший за свого таточка і його братця. На жаль, і справді — це все, що я можу зробити! — Житич підвівся, схопив хлопця за лацкан модного піджака, і, притримуючи, аби той не впав, добряче струсонув. Обвисле тіло осіло на лавку. — Гуд бай, май бебі...

***

А потім були чергові позачергові вибори. І дзвінок нового шефа:

— Алло, Валентине?

— Я!

— Мене призначили головою... Підеш на своє місце?

— Подумаю!

— Нічого думати. Займай кабінет — і працєю, колектив за тобою скучив! Особливо — Володя Паламарчук... Вже розраховуватися хотів...

— Він знає про повернення?

— Здогадується...

— Що ж, я — за!

Коли він розмовляв, хтось кілька разів набирав його номер. Закінчивши, генерал поглянув на монітор. На ньому було

написано “З пропущених виклики”. Житич натиснув ліву кнопку, аби подивитись, хто це такий настирливий. Аж раптом мобільний знову почав розриватися.

— Слухаю!

— Що, приймаєте вітання, мій генерале?

— Пані Славо, звідки ви про все дізнаєтесь?

— У мене — пряма лінія з головою ДПА. Через Золочівського...

— То, може, ви маєте якийсь стосунок до мого призначення?

— Можливо. До речі, Юхим — за кордоном!...

Бібліотека журналу
“Вісник податкової служби України”

ГЕОРГІЙ ВІСНИК
СПАДКОЄМЕЦЬ ІМПЕРІЇ
Детектив

Редактор *Н. В. Осипчук*
Коректор *Т. Д. Станішевська*
Оформлення обкладинки *В. Ю. Бондар*
Комп'ютерне верстання *Т. І. Губанова*

Підп. до друку 26.12.08. Формат 70×90/32. Папір офсетний.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 8,77. Обл.-вид. арк. 4,95.
Наклад 5000 пр. (І запуск). Зам. № **9-0024**

ДП “Інформаційно-видавничий центр ДПА України”
Україна, 04071, м. Київ-71, вул. Хорива, 24

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3101 від 08.02.2008*

ТОВ ВПК “Експрес-Поліграф”
04080 Київ, вул. Фрунзе, 47, корп. 2
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 2264 від 17.08.2005*

Він кинувся вперед і збив Анатолія з ніг. Вихопивши зброю, завдав удару у підборіддя. Потім ще. І ще... Той упав. Олекса підвівся, прицілився і... відчув пекучий біль у грудях. Приклав долоню до грудей — між пальцями струменіла кров... І тоді з-за кам'яної брили пролунав ще один постріл...